

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

31 Μαρτίου 1908

ΕΤΟΣ Η' ΤΕΥΧΟΣ 180

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ 'Η ζωή και ἡ τέχνη τοῦ Γύζη.
Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ 'Η Κουμπάρα, δημοτικὸν ἐκ τῆς συλλογῆς του.
ΔΗΜ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ Πατὴς εἰδωλολάτρης.
ΜΠΑΥΜΝΕΡ Δεῖπνα καὶ συναναστροφαὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, μετάφρασις
Α. Παπαδιαμάντη.
ΕΜΜΕΡΣΟΝ 'Ο ποιητής, μετάφρασις Γ. Στρατήγη.
Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ Τωρινὰ καὶ περασμένα, 'Ο Κάιξερ εἰς τὴν Κέρκυραν.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Λόγοι καὶ Ἀντίλογοι ὑπὸ Π. Νβ.
Κωνσταντῖνος Μακρῆς, ὑπὸ Κίμωνος Μιχαηλίδη.
Θέατρον, ὑπὸ Γρ. Ξενοπούλου.
Ἀρχαιολογικά ὑπὸ Φιλεταίρου Φρασιδήμου.
Μουσικὴ ὑπὸ Θ. Ι. Σακελλαρίδη.
'Επιστολαὶ ἐκ Παρισίων ὑπὸ 'Ιωνος.
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ 'Η εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ Παπαδιαμάντη.
— Ἀπὸ τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας. — Ὀλιγόστιχα. — Ἀλληλογραφία. —
Νεαὶ ἐκδόσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Α. Παπαδιαμάντης, ἐκτὸς τοῦ κειμένου, χρωματιστή. — Δύο σκίτσα Ν. Γύζη. —
5 εἰκόνες ἀπὸ τὸ Δεῖπνα καὶ συναναστροφὰς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. — Κ. Μακρῆς.

Ἀθῆναι, ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35

Ἐκαστὸν Τεύχος Δραχ. 1

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Αι έγγραφα αρχίζουν κατά μήνα.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος δρ. 25
» δι' έξ μήν. » 13
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος φρ. 25
» δι' έξ μήν. » 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ. 35 Όδός 'Αριστοτέλους.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

εκδίδονται την 15 και 30 εκάστου μηνός.
Έκαστον έτος αποτελείται από δύο τόμους από 15 'Οκτωβρίου και από 15 'Απριλίου.
Τα χειρόγραφα δέν επιστρέφονται.
Έν τεύχος αποστέλλεται δωρεάν ως δείγμα.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ.—Φρ. 4 κατά διμηνίαν, προπληρωτέαι.
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΜΗΝΙΑΙΟΙ (διά την Ελλάδα μόνον) Δρ. 2 κατά μήνα, προπληρωτέαι.
— Πάσα αίτησις προς έγγραφην συνοδεύεται απαραίτητως υπό του αντιτίμου εις τραπεζ. ή ταχ. επιταγήν.

Προς τόν κ. ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ
Διευθυντήν των «Παναθηναίων» ΑΘΗΝΑΣ

Όλα τα τεύχη των προηγούμενων έτών πωλούνται υπερτιμημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ των «Παναθηναίων» εις όλην την Ρωσίαν ο κ. 'Αναστάσιος Μάλτος.
Όδηςσός rue Rouschkin No 66.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ εις όλην την Αίγυπτον ο κ. Τριαντάφυλλος Τσιτσέλης Βιβλιοπωλείον ο «Ερμής» εναντι του Άβερωφείου Γυμνασίου.

ΔΩΡΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοι των ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ χαρτοδεμένοι εκτός του 5ου, 10ου, 13ου και 14ου εκάστος Δρ.—Φρ. 2.—
Διά τας επαρχίας 50 λεπτά, διά τὸ έξωτερικόν 1 φρ. επί πλέον ταχυδρομικά.
Όλη ή σειρά, τόμοι 14, έλεύθεροι ταχυδρομικών τελών Δρ.—Φρ. 130

Έ όλη σειρά, τόμοι 14, πωλείται και κατά δόσεις εκ Δρ.—Φρ. 5
Κατά την πληρωμήν εκάστης δευτέρας δόσεως αποστέλλεται ένας τόμος. Ούτω με τόν 14ον τόμον θα έχη αποπληρωθή ή αξία όλων.

Παύλου Νιρβάνα:	Γλωσσική αὐτοβιογραφία.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . προς Δρ.—Φρ.	0.50	ἀντι 1
	Παρά Λαλέουσα, ποιήματα.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντι 2
	Αρχιτέκτον Μάρθας, δράμα.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντι 2
	Τέχνη και Φρονοπάθεια . . . » » »	0.50	ἀντι 1
Κίμωνος Μιχαηλίδη:	Σάν Ζωή και Σάν Παραμύθι, διηγήματα και εικόνες.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντι 2
Σπύρου Μελά:	Ο Γυιός του 'Ισκιου, δράμα.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντι 2
Οσκαρ Ουάιλντ:	Σαλώμη, δράμα.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	0.75	ἀντι 1
Μ. Μαλακάση:	Η Κυρά του Πύργου, δράμα.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντι 2
Ι. Πολέμη:	Κεμήλια, ποιήματα . . . » » »	1.50	ἀντι 3
	Εξωτικά . . . » » »	1	ἀντι 2
Γ. Στρατήγη:	Τραγούδια του Σπιτιού, ποιήματα.—Έκδ. «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντι 3
Ν.Επισκοποπούλου:	Έρημες ψυχές, δράμα.—Έκδοσις «Παναθηναίων» . . . » » »	1	ἀντι 2
Λεύκωμα των «Παναθηναίων»	. . . » » »	1	ἀντι 2

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1882

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 3.000.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑ ΧΡΥΣΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ

Πυρίτις άκαπνος πολέμου και κυνηγίου Πυρίτις μαύρη και Δυναμίτις όλων των ειδών. Φυσίγγια άκαπνων και μαύρης πυρίτιδος παντός όπλου. Κάλυκες Μάνλιχερ, Γκρά και περιστροφών. Θεϊκόν δξύ, Νιτρικόν δξύ, Υδροχλωρικόν δξύ, Θεϊκός χαλκός, Θεϊκός σίδηρος, Αντιπερονοσπορίνη, Στουπέτσι, Μολυβδοσωλήνες, Σκάγια.

Τιμαί άνεπίδεκτοι συναγωνισμού.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΤΕΑΤΟΚΗΡΟΠΟΙΕΙΟΝ

Ο "ΦΟΙΒΟΣ,"

ΕΤΑΙΡΙΑ ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1893

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 500.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

Βραβευθέντα διά χρυσών βραβείων εν τη Παγκοσμίω Έκθέσει των Παρισίων, τη Διεθνεί Έκθέσει της Κορίνθς και τη Διεθνεί Έκθέσει των 'Ολυμπίων.

Στεατοκήρια (Σπερματσέτα) άρίστης και πρώτης ποιότητος, χρωματιστά και εκκλησιών, κατασκευαζόμενα διά νεωτάτης χημικής μεθόδου, δίδουσιν άπλετον φώς, τήκονται άνευ σταγόνων και σβύνουσιν άνευ δομής. Στεαίνη, Παραφρίνη, Κηριζίνη, Γλυκερίνη και Έλαιίνη.

Γραφείον Διευθύνσεως: Όδός Σοφοκλέους άρ. 2.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΥΠΟΚΑΜΙΣΩΝ

ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΜΑ ΣΙΔΗΡΩΤΗΡΙΟΥ ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ

ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

33—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—33

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΛΟΥΣ

ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10. Παρά τη πλατεία Συντάγματος

ΤΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ

ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΡΑΣΤΑΜΑΤΗ

ΗΙΩΘΗΣΑΝ 10 ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΙΜΗΘΗΣΑΝ ΔΙΑ ΧΡΥΣΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΤΛΩΝ ΤΙΜΗΣ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τα περίφημα ταῦτα μεταξωτά της κ. Σπάρτης Καρασταμάτη, τὰ ύμνηθέντα εις όλας τας γλώσσας και διαδοθέντα εις όλον τόν κόσμον κατέστησαν περιώνυμα διά την άπαράμυλλον στερεότητά των και την εκ καθαράς και φυσικής μετάξης λεπτεπίλεπτον τέχνην των.

11—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—11

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ & ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΡ. ΛΑΪΟΥ

Αριστούχου του Πολυτεχνείου 'Αθηνών

Αριστούχου της Ακαδημίας Μονάχου

ΑΘΗΝΑΙ.—ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ 1.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΗΛΙΑ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΦΥΡΟΠΟΙΩΝ

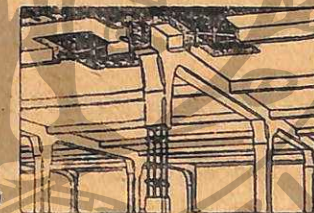
5—ΟΔΟΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ—5

Μελέται και εκτελέσεις μηχανικών και οικόδομικών έργων.—Έφαρμογή συστήματος Hennebique.

Κατασκευή γεφυρών, αφλέκτων οικιών, δαπέδων, στηλών κ.τ.λ. διά σιμ-ροκονιάματος σιδηροπαγούς (béton armé) συστήματος Hennebique.

ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900

Αντιπροσωπεία εν Ελλάδι του εν Παρισίοις οίκου Hennebique.

RICHARD JOHNSON CLAPHAM & MORRIS L^D

24-26 LEVER STREET

MANCHESTER

Ἐμποροὶ καὶ Προμηθευταὶ εἰς τὰ ἑξῆς εἶδη:

Γαλβανισμένα λαμαρτίναιζοι καὶ αὐλακωταί.
Λαμαρτίναι μαῦραι.
Τενεκέδες διάφοροι.
« γαλλικοί.
Μόλυβδος εἰς φύλλα καὶ χελώνας.
Κασσίτερος.
Χαλκὸς εἰς φύλλα καὶ κύκλους.
Σωλήνες διὰ κλινῶν.
Σιδηροσωλήνες διὰ φωταέριον καὶ ὕδωρ.
Σωλήνες ἐκ χαλκοῦ, ὀρειχάλκου καὶ μολύβδου.

Σύρματα σιδηρᾶ, γαλβανισμένα καὶ μὴ.
» χάλκινα, ὀρειχάλ. καὶ κασσιτερωμένα.
Συρματοφράκται γαλβανισμένοι.
Σουηδικὸς Σιδηρὸς.
Ἄγκυραι καὶ Ἄλυστοι.
Κλῖναι διάφοροι.
Χημικὰ προϊόντα.
Χρώματα διάφορα.
Ἴλαια »
Γλυκερίνη.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

HOBBS, MART & C^O L^D

ΜΟΝΟΚΟΜΜΑΤΑ

ΧΑΛΥΒΔΙΝΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ
ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΛΕΠΤΩΝ

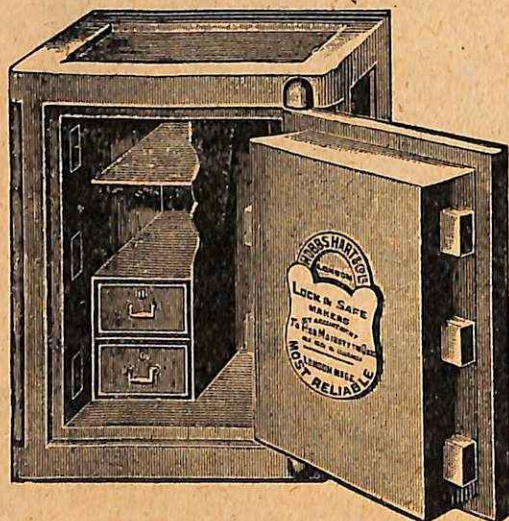
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΑΙ

ΤΩΝ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ: 76, Cheapside, London E. C.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: Arlington Street, Islington, N.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΛΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΛ. ΚΑΖΑΝΗ

ΜΕΓΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ, ΧΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

Α. ΦΩΚΑ

Φαρμακοποιὸς Α' τῆς τάξεως τῆς ἀνωτάτης Φαρμακευτικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων.

Ἀκριβεστάτη ἐκτέλεσις ὅλων τῶν συνταγῶν ὑπὸ προσωπικοῦ ἀπαρτιζομένου ὑπὸ ἐπιστημόνων φαρμακοποιῶν. — Γαλλικαὶ καὶ Ἀγγλικάι εἰδικότητες (Spécialités). — Πρόσφατα μεταλλικὰ ὕδατα. — Ἀπολυμάνσεις καὶ ἀποστειρώσεις διὰ τελειοτάτων συσκευῶν καὶ κλιβάνων. — Τεχνητὸς ὀρερός.

Ὅλα τὰ εἶδη τῶν χημικῶν ἀναλύσεων. — Ἀναλύσεις ὑδάτων μετὰ μικροβιολογικῆς ἐρεῦνης. — Μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον τέλειον.

ΤΜΗΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

Ὅλα τὰ φαρμακευτικὰ εἶδη εἰς τιμὰς ἀκαταγωνίστους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΦΩΤΙΣΜΟΣ

ΘΕΡΜΑΝΣΙΣ

ΚΙΝΗΤΗΡΙΟΣ ΔΥΝΑΜΙΣ

διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος

Ὁ Φωτισμὸς διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος στοιχίζει τέσσαρας φορές εὐθηνότερα ἀπὸ τὸν φωτισμὸν διὰ τοῦ πετρελαίου, δὲν ἀλλοιώνει τὸν ἀέρα, οὔτε παράγει καπνὸν ἢ ὀσμὴν. — Κίνδυνος κανεῖς. — Καθαριότης τέλεια.

Μηχανήματα μαγειρείου Rechauds καὶ λουτρῶν. — Σίδερα διὰ σιδέρωμα.

Θερμαστραὶ διὰ δωμάτια παντὸς μεγέθους.

Κινητῆρες δυνάμεις 1/2 ἕως 30 ἵππων, τῶν καλυτέρων μηχανουργείων τοῦ ἐξωτερικοῦ Otto Deutz, Christoph etc.

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΠΟΛΛΩΝ"

ΩΔΕΙΟΝ ΛΟΤΤΝΕΡ

ΑΘΗΝΑΙ. — Ὁδὸς Φειδίου 3. — ΑΘΗΝΑΙ

Ἐν τῷ Ὁδεῖῳ τούτῳ διδάσκουσιν οἱ ἑξῆς δεδοκιμασμένοι καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι:

Ἡ ΚΑ Δίνα φὸν Λόττνερ, Διευθύντρια, κλειδοκύμβαλον.

Ὁ Κος Κάρολος Μπέμμερ, Βιολοντζέλον, χορφεδία καὶ musique d'ensemble.

Ὁ Κος Τῶνν Σούλτσε, Βιολίον.

Ἡ ΚΑ Νίνα Φωκᾶ, Μονωδία.

Ἡ ΔΕ Σ. φὸν Χαίρσελμαν, Κλειδοκύμβαλον.

Ὁ Κος Νικ. Δέλλιος, Θεωρία τῆς Μουσικῆς.

Ἡ ΚΑ Ε. Κισσίσογλου, Κλειδοκύμβαλον.

Ἐκτενέστεραι πληροφορίες, ὁ κανονισμὸς τοῦ Ὁδεῖου ὡς καὶ τὸ καταστατικὸν τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου «Ἀπόλλων» στέλλονται ταχυδρομικῶς τῷ αἰτούντι.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣΗΣ ΤΩ 1886

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧ. 5.000.000

Τμήμα Τραπεζικόν. — Συνάλλαγμα. — Έκδοσις έπιταγών (chèque). — Πιστωτικά έπιστολαί. — Είσπραξις. — Δάνεια επί ένεχύρω Χρεωγράφων. — Προεξοφλήσεις. — Καταθέσεις. — Φύλαξις τίτλων και τιμαλφών.

Τμήμα Ταμιευτηρίου. — Ταμιευτήριον 4 %.

Τμήμα Χρηματιστηρίου. — Αγοραπωλησίαι χρεωγράφων. — Χρηματιστικά έντολαί.

Τμήμα Έμπορίου. Προμήθειαι έμπορευμάτων. — Αντιπροσωπείαι οίκων. — Πληροφορίαι έμπορικά. — Δέματα κατεργασμένα βυρσοδευείου Μοσχάτου.

Γενικόν Πρακτορείον έν Ελλάδι του Γαλλικού «Phenix» ασφαλείας κατά του πυρός και της ζωής.

ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

3 $\frac{1}{2}$ % απόδοσις είς πρώτην ζήτησιν.

4 $\frac{0}{0}$ » μετά τρεις μήνας.

4 $\frac{1}{4}$ % » μετά έξ μήνας.

4 $\frac{1}{2}$ % απόδοσις μετά έν έτος.

5 $\frac{0}{0}$ » μετά δύο έτη.

5 $\frac{1}{2}$ % » μετά τρία έτη και πλέον.

Διά καταθέσεις είς χρυσόν κατά $\frac{1}{2}$ % δλιγώτερον.

Τά κομψότερα **Σανάκια** από τά έλκεκτότερα
Αγγλικά και Γαλλικά υφάσματα είς τό μέγα
έμποροορραπτικόν κατάστημα:

ΣΩΚΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Όδός Σταδίου 12. (Έναντι Βουλής).

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΟΣ ΑΛΗΘΕΙΑ

έκφεύγουσα μετά θανμασμοῦ
έκ του στόματος ολοκλήρου της μεγίστης πελατείας
του Υποδηματοποιείου

Ζ. ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ ΑΡ. 10

ότι οὔδέποτε άπενεμήθη δικαιότερον βρα-
βεῖον από τό **Χρυσούν Βραβεῖον** της τελευ-
ταίας Διεθνούς Έκθέσεως, δοθέν είς τό Κατά-
στημα **ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ**.

ΔΙΟΤΙ

τά υποδήματά του, γόβες, σκαρπίνια, μπότες
και ή έν γένει έργασία του φέρει

Σφραγίδα της Τελειότητος

υπό έποψιν κοιμψότητος και στερεότητος.

ΛΑΡΥΓΓΟ-ΩΤΟΛΟΓΟΣ

ΙΑΤΡΟΣ

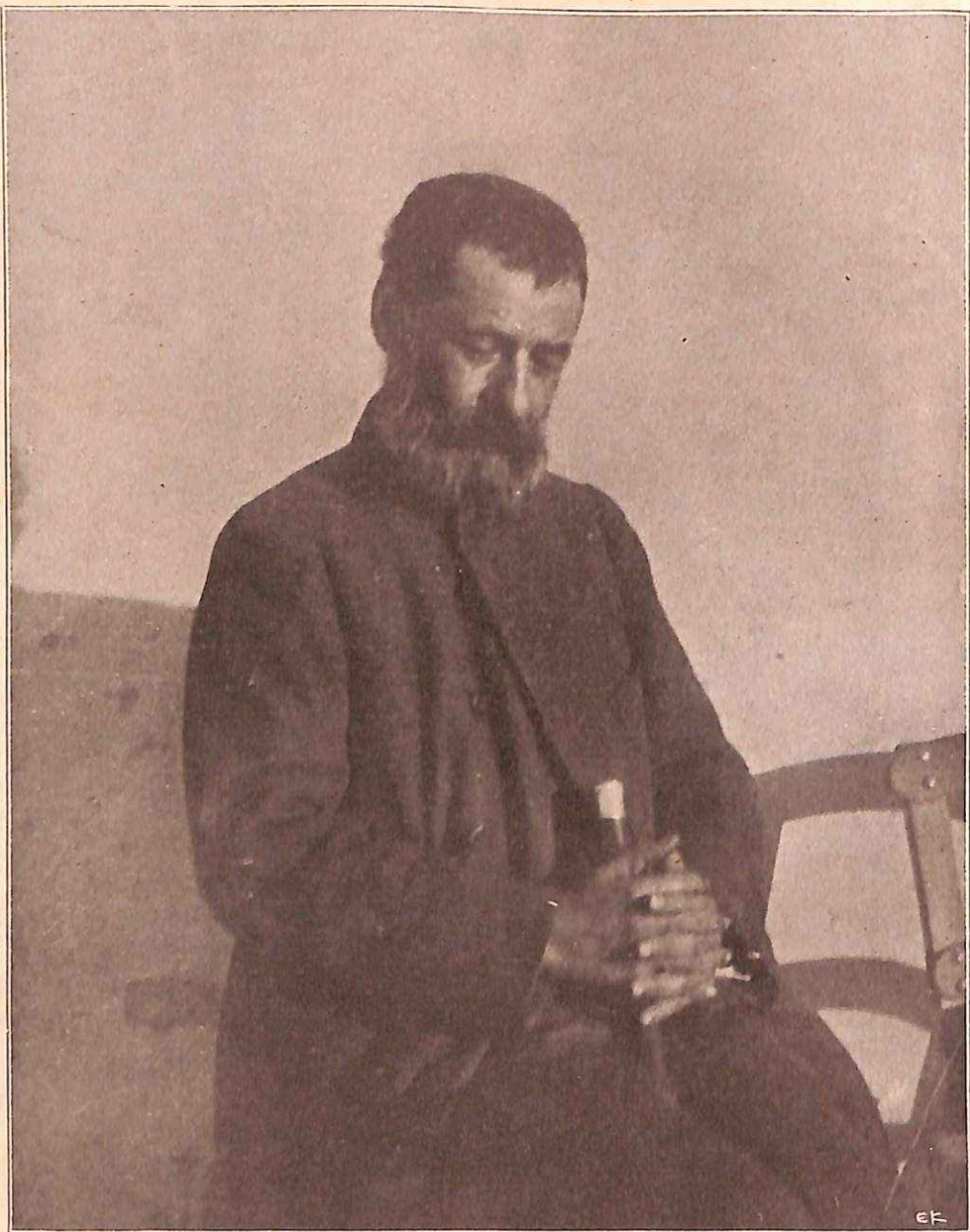
ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πλατεία Αγίου Γεωργίου 4.

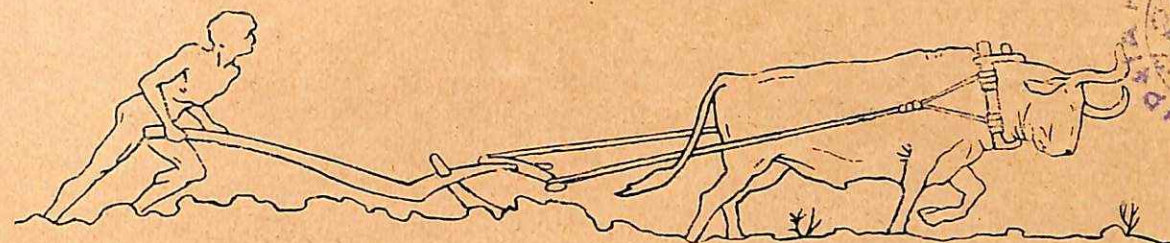
Ακριβώς έμπροσθεν του Συλλόγου Παρνασσού
και της έκκλησίας άγ. Γεωργίου (Καρύτση)

Ώραι επισκέψεως 10—12 π. μ. 3—5 μ. μ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Π. ΝΒ.

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΑ

ΕΤΟΣ Η' 31
ΜΑΡΤΙΟΥ 1908

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΓΥΖΗ¹

Πέντε χρόνων ήτον. Εἰς τὸ πατρικὸν σπίτι τῆς Τήνου, ὅπου καὶ γεννήθηκε, ἔβλεπε πάντα, προσεκτικὰ, τὸ πορτραῖτο ἑνὸς ἥρωος τοῦ Εἰκοσιένου. Μιὰν ἡμέρα, ὅπου εἶχε μείνῃ μονάχος στὸ σπίτι, ξεκρέμασε τὴν εἰκόνα, καὶ μὲ τὸ μολύβι ἄρχισε νὰ τὴν ἀντιγράψῃ. Ἡ μητέρα του ἔμεινε ἐκστατικὴ μὲ τὸ κατόρθωμα τοῦ μικροῦ Νικόλα. Ὅταν ἦλθαν νὰ ἐγκατασταθοῦν στὰς Ἀθήνας, λησμόνησαν νὰ τὴν πάρουν μαζί των, καὶ τὸ παιδί τὴν ἀποζητοῦσε. Ὅμως, εἰς ἓνα φιλικὸν σπίτι τῆς γειτονιάς, ὅπου ἐπήγαινε συχνὰ καὶ ἔπαιζε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά, ἀνεκάλυψε δύο ὅμοιες εἰκόνες. Παρακάλεσε τὴν μητέρα του νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ τὰς ἀντιγράψῃ, ἀλλ' ἐκείνη, φαίνεται, δὲν ἔδωκε προσοχήν. Τότε κατέφυγε στὴν γειτονίσσα. Καὶ ὅταν ἐτελείωσε τὴν ἀντιγραφήν, ὅλη ἡ γειτονιά ἐθαύμασε τὸ πρῶτον παιδί. Ἀπὸ τότε ἡ μητέρα του ἄρχισε νὰ ἐνδιαρρύνῃ τὴν κλίσιν τοῦ παιδιοῦ της, μολονότι ὁ πατέρας δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ τέτοια πράγματα. Ὅκτω ἐτῶν ἦτο, καὶ ὁ πατέρας του ἐπέισθη καὶ τὸν ἐνέγραψε εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, δηλώσας αὐτὸν δώδεκα χρόνων διὰ νὰ γείνῃ δεκτός.

Μερικαὶ σημειώσεις του καὶ γράμματα πρὸς τοὺς ἰδιούς του, ξαναφέρνουν ἐμπρὸς μου τὴν εὐγενικὴν μορφήν ποὺ εἶχα διαισθανθῇ μέσα στὰ ἔργα τοῦ ζωγράφου, καὶ τὴν εἶδα κατόπι πραγματικὴν καὶ βαθύτερα τὴν ἀγάπησα. Καὶ ἐδῶ, στὴν ἀλληλογραφίαν του, ἡ ἴδια μεγάλη γραμμὴ, ποὺ πλασιόνοι κάθε στιγμὴν τῆς ζωῆς του, γιὰ ν' ἀπλωθῇ ἔπειτα χιλιόμορφη στὴν τέχνην του.

Εἶδε καὶ αἰσθάνθηκε ὁ Γύζης, καὶ ἔβαλε στὸ ἔργον του κάθε φωτεινὴν ἀκτίνα, ποὺ εἶναι χυμένη στὸν κόσμον. Ἐπῆρε τὸ φῶς τῆς χαρᾶς,

τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος, τοῦ ὀνείρου, τὸ φῶς τοῦ πόνου, — ὃ τὸ μάγον αὐτὸ φῶς — ἔζησε μαζί των καὶ ἔπλασε, σὰν ἄλλος θεός, μίαν ζωὴν.

Αἰσθησις βαθειὰ κρύβεται εἰς ὅλα του τὰ ἔργα. Καὶ βλέπω, πρῶτα-πρῶτα, ἐκεῖνα ποὺ ζωγραφίζουν τὴν ἐλληνικὴν ζωὴν. Τὸ *Παραμῦθι τῆς Γαργίας*, ὁ *Μικρὸς Σοφός*, δύο ποιήματα ποὺ στολίζουν τὸ ἐλληνικὸν σπίτι, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ Γύζης ζωγραφίζει δύο ὠραιότατα ἔργα τῆς περιόδου αὐτῆς. Βαθεῖα φυλάττει μέσα του, στὰ ξένα, τὰς ἐντυπώσεις τῆς μικρᾶς του ἡλικίας ἀπὸ τὴν ἀγαπημένην πατρίδα. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὠραίαν πηγὴν παίρνει τὰ θέματά του. Πρὶν ἰδῇ μὲ τὰ μάτια τοῦ ζωγράφου, βλέπει μὲ τὰ μάτια τοῦ ποιητοῦ. Καὶ τὸν ἑμορφον κόσμον ποὺ κλείει μέσα του, τὸν πλάττει ἔπειτα, ὠραίας σκηνᾶς τῆς ζωῆς. Εἰς τὴν πραγματικότητά ἡ ζωὴ εἶναι χυμένη μὲ στοιχεῖα ἀνόμοια. Βαλμένα μὲ τέχνην καὶ μὲ ἁρμονίαν, ἐμμελῶς μένα ἀπὸ μίαν διάνοιαν, ἀποτελοῦν τὸ καλλιτέχνημα ποὺ θὰ αἰσθητοποιήσῃ ἓνα ὄνειρόν μας, γιὰ νὰ πλάσωμε νέα ὄνειρα μὲ αὐτό. Καὶ ἔτσι θ' ἀνοίξωμε τὴν ψυχὴν μας εἰς τὴν καθολικὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς, ὅπου τὴν ὁδηγεῖ τὸ ἄστρον ἐκεῖνο ποὺ φέγγει πανώρην στὰ μάτια τοῦ καλλιτέχνου.

Καὶ αἱ μικραὶ καθημεριναὶ σκηναὶ τῶν εἰκόνων τοῦ Γύζι παίρνουν ἐμπρὸς στὸν θεατὴν τὰ ὅρια τῆς μεγάλης ζωῆς.

Γρήγορα ἀρχίζει νὰ τοῦ δείχνῃ τὸν φωτισμένον καὶ δύσκολον δρόμον τῆς ἡ δόξα. Τὸ Μόναχον τὸν δέχεται μὲ ἀγάπην καὶ τὸν τιμᾷ. Τὴν τέχνην του ὁμως ὀνειρεύεται ὁ Γύζης στεφανωμένην ἐδῶ, πλησίον τοῦ Ἰλισσοῦ. Καὶ ὅταν οἱ καθηγηταὶ του τοῦ ἔλεγαν ὅτι πρέπει νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἰδιὸς των, καὶ μαζί των νὰ ἐργασθῇ, ἐκεῖνος ἔγραφε μὲ τὴν παιδικὴν ἀφέλειαν ποὺ τὸν

¹ «Παναθήναια» 15 Μαρτίου 1901. Τεύχος Γύζι.

στολίζει και όταν ελευκάνθησαν τὰ μαλλιά του: «ὡς λέγουν αὐτοί, ἐγὼ ἤξεύρω ποία εἶναι ἡ Πατρίς μου».

Τὸ ὄραμα τῆς πατρίδος, ἡ ἀγάπη τῆς τέχνης κρατοῦν μαγεμένα τὰ μάτια του.

Ἐπτά χρόνια συνεχῇ, ἀπὸ τὸ 1865, ἔζησε στὸ Μόναχον. Εἰκοσιτριῶν ἐτῶν πρωτοεπῆγε. Πάντα ἀρωματισμένα μὲ τὰ δυὸ αὐτὰ συναισθήματα τὰ γράμματά του. Καὶ ἡ ζωὴ του περνᾷ ἔτσι, σὰν ὀπτασία. Τὸ χρῆμα, ποὺ ἀρχίζει νὰ ἔρχεται μόνον τοῦ τώρα, ὀλίγον τὸν ἀπασχολεῖ. Μία τοῦ εἰκὼν πληρώθηκε δώδεκα χιλιάδες φράγκα. Μὲ τὰ χρήματ' αὐτὰ ἐπῆρε χρεώγραφα βαναυρικά. Δὲν ἤξεύρει ὅμως ἂν ἔκαμε καλὰ νὰ τ' ἀγοράσῃ. Ἀλλὰ θέλει καὶ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν φροντίδα αὐτὴν καὶ γράφει στοὺς ἰδιούς του, νὰ τοῦ δώσουν τὴν γνώμην των. «Εὐχαριστεῖται νὰ σκέπτεται διὰ τὴν τέχνην του, παρὰ διὰ χρήματα. Θὰ ἦτον δυστυχὴς μὲ τὰ χρήματα μόνον».

Εἰς ἓνα τοῦ γράμμα, ἀργότερα, μιλεῖ διὰ τὸ ἴδιον πράγμα: «Ὅταν ἔλθω κάτω, θὰ κλέψω τὸν πετεινὸ τῆς Μάννας μου καὶ θὰ ὑπάγω νὰ τὸν κάμω θυσίαν εἰς τὸν Ἑρμῆν, ἵσως τότε μὲ φωτίσῃ ὀλίγον εἰς τὸ ἐμπορεύεσθαι. Ἔρχεται καμιά φορὰ νὰ μοῦ παίξῃ μὲ τὴν σφυρίχτρα τοῦ ἀπὸ τὸ ἓνα αὐτῇ, ἀλλὰ τὰ θελκτικὰ ὄργανα τῶν Μουσῶν, αἱ ὁποῖαι μοῦ παίζουν ἀπὸ τὸ ἄλλο αὐτῇ ἀδιακόπως, δὲν μ' ἀφίνουν νὰ τὸν ἀκούσω καὶ νὰ τὸν καταλάβω τί κοιμᾶται παίζει».

Τὴν ἀνοίξιν τοῦ 1872 ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἀγαπημένην του πόλιν. Μένει δύο περὶπου χρόνια. Ἐν τῷ μεταξὺ ταξιδεύει καὶ στὴν Ἀνατολήν. Ἄλλ' εἶναι μικρὸς ὁ καλλιτεχνικὸς ὀρίζων τῶν Ἀθηναίων. Αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς μεγάλης ζωῆς τοῦ Μονάχου, καὶ ἐκεῖ πηγαίνει πάλιν, μαζί μὲ τὸν Λύτραν τώρα. Τὴν ἀγάπην του ὅμως δὲν τὴν λησμονεῖ: «Ὅραία ἡ Ἰταλία, ὠραία ἡ Γερμανία, ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς ὠραιότερη». Τὸ Μόναχον ἀπομένει δι' αὐτὸν ἡ πόλις τῆς τέχνης μόνον. Ἡ σκέψις του εἶναι μαζί μὲ τὴν ἡλιοφώτιστην γῆν. «Εἰμαι μόνος, εὐρισκόμενος μεταξὺ χιλιάδων ἀνθρώπων· οἱ καλοὶ μου φίλοι λείπουν. Γνωρίζω ἔχω πληθὺς, ἀλλ' ἐν τούτοις εἰμαι ὀλομόναχος».

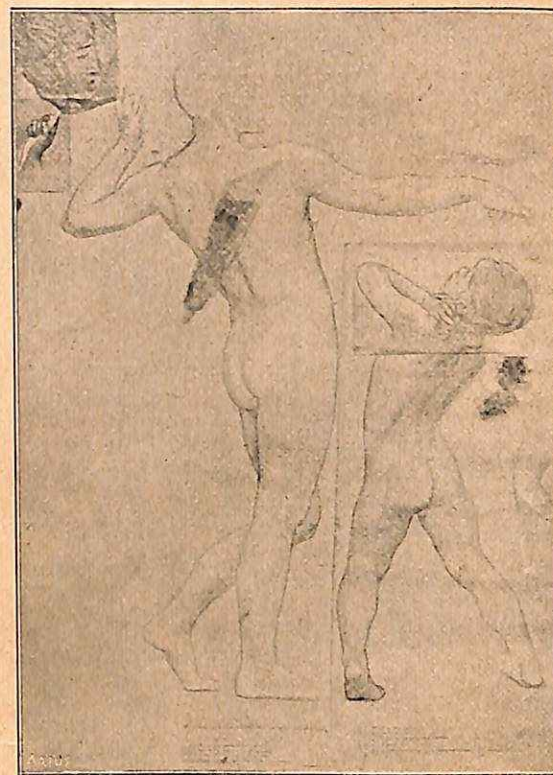
Τόσον ξένος μένει πρὸς τὴν ζωὴν τῆς βαναυρικής πρωτευούσης, ὥστε αἱ πιδ ἀφελεῖς σκέψεις ἀνθίζουν εἰς τὴν ψυχὴν του. Εἶχε ἐπισκεφθῇ τὸν καλλίτερον ὀφθαλμίατρον τοῦ Μονάχου, διότι ἔπαθε τὸ ἓνα τοῦ μάτι. Ὁ ἰατρός, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε τὴν ἀξίαν τοῦ καλλιτέχνου, ἀφοῦ τὸν ἐξέτασε, τοῦ εἶπε: Τέτοιο καλὸ μάτι πρέπει νὰ τὸ γιαιτρώσωμε. Καὶ ὁ Γύζης γράφει: «Φαίνεται νὰ ἔχῃ θέλησιν ὁ γιαιτρός μου· ἀλλὰ, δὲν θὰ ἤμπορέσῃ νὰ ὠφελήσῃ πολὺ. Σὰς βεβαίῳ, περισσότερον ἐλπίζω εἰς τὰς παρακλήσεις ἀγα-

θῶν καρδιῶν». Ἡ πίστις αὐτῇ τὸν ἐνδυναμῶνει εἰς τὴν ζωὴν τῆς ξηνητείας. Εἶναι ἡ πνευματικὴ συγγένεια, ποὺ ἐνώνει ἐδῶ κάτω ὑπάρξεις ἀγαπημένας καὶ ὁποῦ ἀπομένει δεσμὸς παντοτεινὸς καὶ ὅταν ἀκόμα ἐκλείψῃ ἡ μία. «Δὲν μ' ἀφίνουν αἱ εὐχαί σας νὰ πάθω τίποτε. Ζητᾷ ὁ κόσμος νὰ εὕρῃ τίμοιο ξύλο, νὰ τὸ κάμῃ φυλακτό, διὰ νὰ μὴ τὸν περνᾷ βόλι, καὶ δὲν φροντίζει γιὰ τὴν εὐχή, ἡ ὁποία ἔχει μεγίστην δύναμιν. Εἰμαι ὑπερήφανος διὰ τὸ φυλακτό μου». Αὐτὰ γράφει κατὰ λέξιν. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μυστικὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης πιστεύει ὀλοψύχως.

Μέσα στὴν ἀτμοσφαῖραν αὐτὴν τῆς καλοσύνης καὶ τῆς ἀφελείας, ὁποῦ ζῇ ὁ Ἕλλην ζωγράφος εἰς τὴν μεγάλην γερμανικὴν πόλιν, ἡ τέχνη του ἀποδίδει ὀλοένα τὰ ἀνθη τῆς τὰ πιδ ἐκλεκτά. Ἀπὸ τὰς σκηναὶς τοῦ καθημερινοῦ βίου, πετᾷ ἡ εὐγενικὴ του σκέψις εἰς τὴν ζωὴν τὴν μεγάλην, τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους. Δὲν λησμονήθηκαν ἀκόμα αἱ σκοτειναὶ σελίδες τῆς σκλαβιάς. Σαράντα μόνον χρόνια πέρασαν ἀφ' οὗ ζῇ ἡ Ἑλλὰς ἐλεύθερη. Καὶ νὰ ἀπὸ τὸν πόνον τοῦ παρελθόντος, ὁποῦ ἡ ἀνάμνησίς του δὲν θολώνει πλέον τὴν διάνοιαν, σέρνει ὅμως μαζί τῆς ἓνα σύννεφο μελαγχολίας, ἐμπνέεται ὁ Γύζης τὸ *Κρυφὸ Σχολεῖο*. Ἔργον βαθύτατα ἑλληνικόν. Δύο στοιχεῖα, τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος καὶ ἡ σκιά τῆς δουλείας, ἀπλόνονται παντοῦ. Σφιχταγκαλιασμένα, ἀπὸ τὸ ἓνα παίρνει τὸ ἄλλο ζωὴν. Κοντὰ στὰς αὐστηρὰς γραμμάς τοῦ ἱερέως, τὰ δροσερὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ κρεμασμένα ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ἀκούουν τὴν μεγάλην διδασκαλίαν. Καὶ τί αἰσθημα βαθὺν χυμένον.

Ὅσον τοπικὸν χαρακτῆρα καὶ ἂν ἔχῃ ἡ εἰκὼν αὐτῇ, εἶναι ἔτσι ἐργασμένη, ὁποῦ ὁ ὀρίζων ἀνοίγεται πλατὺς. Τὸ φῶς ποὺ εἶναι χυμένον λιγιστό, εἶναι τὸ μυστικὸν φῶς ποὺ θὰ λάμψῃ γιὰ κάθε ἔθνος μιὰν ἡμέρα. Παιδιά τῆς σκλαβιάς, σκορποῦν γύρω τὴν ἄσπιλη ἐμορφιά τῆς ἐλευθερίας. Δὲν σὲ ἀφίνει ὁ ζωγράφος νὰ αἰσθανθῇς ὡς τὸ τέλος τῆς μαυρίλας τοῦ πόνου, ποὺ κρύβεται στὸ κυρτωμένον γεροντικὸν σῶμα· τὴν γλυκαίνει μὲ τὰ φωτεινὰ πρόσωπα ποὺ ἐξαγγέλλουν τὴν παραμονὴν τοῦ ξημερώματος.

Καὶ ἐνῶ, καταπονεμένος ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, θέλει νὰ ξεκουρασθῇ, αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του δεσμευμένον εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀγάπης του. Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ ζωγραφίζει τοὺς *Ἀρραβῶνας*. Ἄν καὶ τὸ ἔργον ἀρέσει εἰς ὅλους, ἐκεῖνος, ὅπως πάντοτε, εἶναι «ὁ μὴ εὐχαριστιμένος». Στὰ μάτια τοῦ Γύζης εἶναι μεγάλο πολὺ, τὸ ὄραμα τῆς Τέχνης. Εἰς τὸν πλατὺν δρόμον τῆς κάθε του προσπάθειας τοῦ φαίνεται ἀσήμαντη. Καὶ εὐρύνεται ὀλοένα ἡ σκέψις του, καὶ τὸ ὄνειρον μεγαλώνει. Δὲν ἤμπορεῖ ν' ἀφήσῃ τὸν χρωστήρα. Ἡ ἀνά-

ΣΚΙΤΣΟ

N. GYZH

ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

N. GYZH

πauσis εἶναι ξένη εἰς τὴν ψυχὴν του. Μόνον εἰς τῆς τέχνης τὴν ἀτμοσφαῖραν θὰ ξεκουρασθῇ. Διὰ μιὰν στιγμὴν αἰσθάνεται χαρὰν ὅταν τελειώνει μιὰν εἰκόνα. Θὰ τὰ πετᾷ ὅλα καὶ θὰ ἡσυχάσῃ ὀλίγον. Ὅμως ξέρει ὅτι αὐτὰ εἶναι λόγια μόνον. «Σὲ μιὰν ἐβδομάδα θ' ἀρχίσῃ νέον ἔργον, καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς». Τὸ βλέπει καὶ αὐτός. Ἡ χαρὰ του δὲν εἶναι ἡ χαρὰ ποὺ θ' ἀναπαυθῇ. Εἶναι ἡ χαρὰ μιᾶς νέας δημιουργίας, ποὺ μυστικὴ ἀκόμα φωνηάζει μέσα του, ὡς ποὺ γλήγορα θὰ φανερωθῇ μὲ νέας σκέψεις καὶ χρώματα καὶ γραμμάς.

Καὶ ὀλοένα ἐργάζεται: μὲ τὴν ἀγάπην τῆς τέχνης καὶ μὲ τὴν λατρείαν τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Αὐτὴ καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του ὁ γλυκύτερος πόθος τοῦ τεχνίτου.

Τώρα, στὴ μοναξιά του μέσα, χαράζει γελαστὴ ἡ χαρὰ τῆς οἰκογενείας. Συγκινημένος γράφει πρὸς τὸν Νικόλαον Νάξον, τὸν προσάτην του, καὶ τὸν ἀποκαλεῖ πατέρα. Εἶναι Αὐγούστος τοῦ 1876. Εἰς τὸ πατρικὸν σπίτι τοῦ Γύζης, ἓνα μικρὸ παλαιὸ κτίριο, στὸ βάθος ἑνὸς δρομίσκου εἰς τὸ πλευρὸν τῆς ὁδοῦ Θεμιστοκλέους, ὁποῦ εὐλαβῶς τὸ ξεχωρίζει τώρα μιὰ πλάκα

ἀναθηματικὴ, οἱ γονεῖς τοῦ Γύζης καὶ οἱ γονεῖς τῆς Ἀρτεμίδος Νάξου ἠνώσαν τὴν τύχην τῶν παιδιῶν των. Ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνου εἶναι ταραγμένη ἀπὸ τὸ ὠραῖον φῶς. Μαζί μὲ τὴν ἀγάπην τῆς τέχνης, μιὰ νέα ἀγάπη, ἀδελφὴ αὐτῆς, θεωραίνει τὸ στήθος του. Εἰς τὴν ζωὴν του ἓνα μυστήριον τελεῖται, ὅπου ἱερεὺς εἶναι αὐτός, ἄγνος καὶ ἄσπιλος ὅπως ἡ λευκὴ ψυχὴ τοῦ Φρά-Ἀγγέλικου. Ἀληθινὴ ἱερωσύνη ἡ στιγμὴ ποὺ λαβαίνει ἀπὸ τὰς Ἀθήνας τὸ δαχτυλίδι τῆς μνηστῆς του: «Ἐλαβα τὸ κιβωτίδιον μὲ τὸν ἄρραβῶνα μου. Μόνος ἦμουν, καὶ τοῦτο μὲ συνεικίνησε πολὺ. Ἐκάμα τὸν σταυρόν μου, ἐφίλησα τὸν ἄρραβῶνα μου, καὶ ἀντικαταστάων τὸ δεξιὸν χεῖρ τῆς Ἀρτεμῆς διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μου, τὸ ἐφόρεσα ὁ ἴδιος».

Υψηλὸς μᾶλλον, ἀδύνατος, μὲ λεπτὸν λαμόν, λεπτὰ χέρια καὶ μὲ χαμηλὴν φωνήν. Στὴ ματιά του ἐδιάβαζες τὴν σκέψιν του τὴν πλατεῖαν καὶ τὴν ἀπειρὴ καλοσύνην του. Καθεὶ στὸν ἀνθρώπον αὐτὸν ἔδειχνε ἀνωτέραν ἀντίληψιν καὶ εὐγένειαν πνεύματος. Ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν του ἀπέμενε κατὰ

πού δὲν τὸ λησιμονοῦσες. Αὐτὸ πού ξεχώριζε τὸν ἄνθρωπον εἰς κάθε στιγμήν τῆς ζωῆς του, ξεχωρίζει καὶ τὸ παραμικρότερον ἔργον του καὶ τὸ ἐλάχιστο σκίτσο.

Καὶ παντοῦ, μέσα στὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, τῶν τιμῶν, τῆς ἀγάπης, τοῦ θριάμβου, πάντα ἓνα παράπονο, μιὰ νοσταλγικὴ λέξις, τοῦ πό-νου ἢ σκιά.

Σὰν ποταμὸς μεγάλος, βαθὺς καὶ ἀθόρυβος, κυλᾷ ἡ σκέψις του. Περνᾷ ἀπὸ χωριά, ἀπὸ πολιτείες, ἀπὸ χώρες μεγάλες. Καὶ ἀπὸ κάθε χώραν, καὶ ἀπὸ κάθε πολιτείαν παίρνει μαζί του, καθρεφτισμένο στὰ νερά του μέσα, ὅ,τι πιδ ἐλλειπτό, καὶ σπάνιο καὶ εὐγενικό: ἓνα τραγούδι, μίαν παράδοσιν, ἓνα παραμῦθι. Καὶ τοὺς δίνει τὰ στολίδια πού μαγεύουν τὰ μάτια καὶ θολώνουν τὴν ψυχὴ. Τὴν τέχνην αὐτὴν τοῦ ἐχάρισε ἡ Μοῖρα ὅταν γεννήθηκε στὴν γῆν ὅπου ἐβασίλευσαν οἱ μεγάλοι θεοί. Κ' ἔτσι, στολισμένα μετὸν ρυθμὸν τῆς μουσικῆς, μετὸν τῆς γραμμῆς τὴν τελειότητα, μετὸν τὴν ὄψιν τοῦ ἀπόκοσμου, ἔρχεται εὐλαβῆς νὰ τ' ἀποθέσῃ ἀφιέρωμα εἰς τὸν ναὸν τῆς Τέχνης.

«Ὅλο ἐλπίζω νὰ ἐκτελέσω μεγάλα ἔργα, ὅπως ἐγὼ τὰ αἰσθάνομαι. Αὐτὴ εἶναι ἡ παντοεινὴ μου ἐλπίς. Ἄνευ αὐτῆς θὰ ἦμουν δυστυχῆς». (1883). Ἄλλ' αὐτὸ πού γράφει δὲν εἶναι ἐλπίς μόνον. Εἶναι ἡ ἐργασία πού συντελεῖται μέσα του καὶ ὁλοένα κρατεῖ εἰς συγκίνησιν τὴν ζωὴν του, καὶ τὴν σκέψιν του ἀκοίμητην. Πρὸ δώδεκα ἐτῶν ὅπου εἶχεν ἐκθέσει τὸ *Τάμμα*, τότε δὲν εἶπε τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὸ θλιβερόν αὐτὸ τραγούδι. Ὅλοένα κάτι ζητοῦσε. Καὶ ἔρχεται τώρα (1886) νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἰδέαν του ἐκεῖνο πού τόσα χρόνια τὸν βασάνιζε καὶ νὰ χαρίσῃ εἰς τὴν παγκόσμιον πινακοθήκην ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὑποβλητικὰ ἔργα πού ἔχει νὰ δείξῃ ἡ τέχνη. Ὁ βράχος αὐτός, πού ἔχει περάσει ἐπάνω του ἡ Δυστυχία, ἀπαθὴς καὶ ἄπρονος στέκεται μετὸν βουβὸν ὄγκον του. Σὰν ψεύτικες, μετὸν ἀλλοιώτικο σχῆμα των, ριχμένες ἐκεῖ χάμω οἱ πέτρες αὐτές, μιλοῦν τὴν ἐγκατάλειψιν. Ὅλα νεκρωμένα, κάτω ἀπὸ ἓνα βαρὺ, ἀόρατον χέρι. Καὶ μόνη ζωὴ, συντριμμένη καὶ πένθιμη, τὸ σύμπλεγμα τῶν δύο γυναικῶν, λαξευμένον ἀπὸ τὸ χέρι τῆς Δυστυχίας ἐπάνω στὸν ἄξενον βράχον.

Εἰς τὴν ἀντικρυνὴν κορυφὴν μισοφέγγει τὸ εὐτυχισμένον τέρμα.

Καθετὶ πού θὰ ἤμπορούσε νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἓνα τόνον θλιβερόν, τὸ ἀπέφυγεν ὁ Γύζης. Τίποτε πού νὰ φαίνεται ὅτι θέλει νὰ δείξῃ τὴν σκέψιν τοῦ ζωγράφου. Ὅλα μιλοῦν, ὅχι μετὸν φωνὴν ἀλλὰ μετὸν σιωπὴν των. Τὸ μάτι δὲν διαβάσει σχεδὸν τίποτε. Αἰσθάνεσαι, μόνον, τὸ βαθὺ κύμα πού σκάβει τὴν ζωὴν. Ἀπ' ὅλα ἔχει ἀφαιρέσει ὁ τεχνίτης τὸν χαρακτῆρα των.

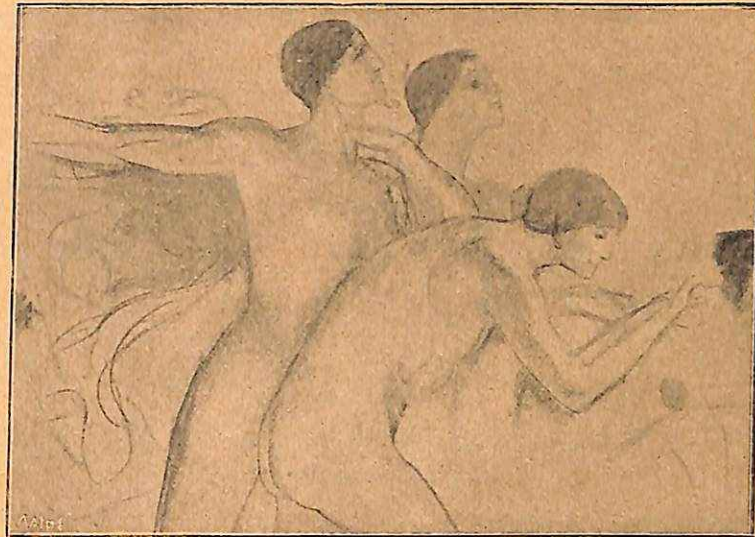
Καὶ ἔτσι τίποτε δὲν μᾶς ἀπασχολεῖ, καὶ βαθύ-τερα μιλεῖ, βουβή, ἡ λύπη. Ὁ βράχος, οἱ πέτρες, τὸ τοπίον, ὅλα εἶναι σιωπηλοὶ μάρτυρες τῆς τύχης τῶν δύο γυναικῶν. Περιορίζει τὸ θέμα τοῦ ὁ τεχνίτης, γὰρ νὰ τὸ μεγαλώσῃ. Ὁ ζωγράφος εὗρηκε τὸ θαυμάσιον αὐτὸ σκοτεινὸν μπλέ, καὶ ὁ φιλόσοφος μᾶς χαρίζει ἓνα παντοει-νὸν σύμβολον.

Εὐτυχισμένη ἐποχὴ τῆς τέχνης του, ἡ περίο-δος τῶν δέκα περίπου τελευταίων ἐτῶν. Πόσον πιδ πνευματικὴ εἶναι τώρα, καὶ πιδ αὐστηρά. Ἡ αἴσθησις τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνος, ἐνωμένη μετὸ πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ τεχνίτη. Τὸ *Θλιμμένον Πνεῦμα* δὲν εἶναι πιδ ἡ θλίψις ἡ γῆνι. Ἐλευ-θερωμένον ἀπὸ κάθε ἐπεισόδιον τῆς ζωῆς, παίρ-νει τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεοῦ. Ἡ τεχνοτροπία, ἀπλῆ, συγκεντρώνει ὅλην τὴν δύναμιν εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν σκιά. Κάθε χρῶμα θὰ ἦτο ξένον εἰς τὴν σκέψιν τοῦ ποιητοῦ. Καὶ ἔχει μιὰν ἐμορφίαν ὑπερκόσμια. Σὰν ἦχος νέας χορδῆς, σὰν ἓνα καινούργιο φῶς χύνεται στὸ ἔργον του. Ἐκεῖνο, πού ἔζησε χρόνια ὁλό-κληρα μέσα του, ἀνατέλλει ὁλόλαμπρον τώρα. Εἰς τὸ σημειωματάριόν του, ἀνακατωμένα, μαζί μετὰ σκίτσα διαβάσεις καὶ στίχους καὶ σκέψεις. Καὶ νὰ σὰν θεὰ αὐστηρά, ἀπὸ τοὺς στίχους τοῦ Σολωμοῦ πετιέται ἡ *Δόξα τῶν Παρθῶν*. Μεγάλη καὶ ὑπεργῆνι, ὅπως ὁ ποιητὴς τὴν φαντάσθηκε. Τὴν γῆν πατεῖ, μόνον διὰ νὰ τελέσῃ τὸ ὄρατον τῆς ἔργου. Ἄλλ' εἶναι καὶ μένει θεὰ. Ὅλα προ-δίδουν τὴν θείαν τῆς καταγωγῆς. Γι' αὐτὸ καὶ μερικοὶ στὰς Ἀθήνας δὲν ἠμπόρεσαν νὰ φθά-σουν στὸ ὕψος τῆς, νὰ τὴν καταλάβουν καὶ τὴν αἰσθανθοῦν.

Καὶ ἡ τέχνη του ἔτσι, αἰρομένη ὑψηλά, καθο-λικεύεται. Αἱ γραμμαὶ γίνονται πιὸ ἀπλαῖ, τὰ χρώματα πιδ αὐλά. Εἶναι βγαλμένα ἀπὸ τὴν λεπτὴν φύσιν τῆς Ἀττικῆς, ἀπὸ τὸν φανταστι-κὸν κόσμον πού κτελεῖ μέσα τῆς.

Ἡ *Δόξα*, τὸ *Θλιμμένον Πνεῦμα*, ἡ *Νίκη*, ὁ *Ὀλυμπιονίκης*, ἡ *Ἀποθέωσις τῆς Βαυαρίας*.

«Πόσο πτωχὸς εἶναι ὁ ζωγράφος ἀπέναντι τοῦ ποιητοῦ. Ἄν ξαναγεννηθῶ, θὰ γείνω ποιητὴς καὶ μουσικός: τὰ πτερά τοῦ ζωγράφου εὐρίσκω μικρά». Τὸ ξεχείλισμα ὅμως αὐτὸ τῆς ψυχῆς του, κατορθώνει νὰ τὸ ἀποτυπώσῃ στὰ ἔργα του. Πλαίσιον μεγάλο ἀπλώνεται γύρω στὴν εἰκόνα πού κυττάξεις. Τὸ σῶμα τοῦ μοντέλου του, ὅσον καὶ ἂν μένῃ σῶμα ἀνθρώπινον, κρύ-βει μέσα του τὴν σκέψιν, τὴν σκιά μᾶς δια-νοίας, ἐνὸς ὄνειρου. Σβύνει γύρω στὸ ἔργον ὁ θόρυβος τῆς ζωῆς, καὶ μόνον ἀκούεται τὸ τρα-γοῦδι τῆς, καὶ μαντεύεται ἡ ἐμορφία τῆς. Γι' αὐτὸ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔργα, τὸ *Θλιμμένον Πνεῦμα*, ἡ *Δόξα*, ὁ *Ὀλυμπιονίκης* ἔχουν κάτι τὸ ὑπερ-φυσικὸν εἰς μερικὰς λεπτομερείας ἢ τὸ αὐστη-

ΣΚΙΤΣΟ

N. GYZH

ρὸν εἰς τὴν γραμμὴν, εἰς τὴν πλαστικότητα τοῦ σώματος.

Ζηλεύει τὴν ποίησιν καὶ τὴν μουσικὴν διότι αἱ δύο αὐταὶ τέχναι κινοῦνται εἰς ὁρίζοντα πλα-τύτερον, αὐλώτερον. Καὶ δίνει ὁλοένα εἰς τὴν ζωγραφικὴν τὸ ἀσύλληπτον τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως. Τί λεπτότεροι ἦχοι, ἀπὸ τοὺς ἦχους τῆς *Ἑαρινῆς Συμφωνίας*;

Καὶ ὅμως γράφει: «Δὲν ἠμπορῶ νὰ ζωγρα-φίσω τὴν Ἑλλάδα μας τόσον ὥραϊαν ὥς τὴν αἰσθάνομαι».

Τὴν ἐμορφίαν τοῦ πόθου αὐτοῦ τὴν βλέπομε στὰς εἰκόνας του. Ἡ *Ἀποθέωσις τῆς Βαυαρίας* εἶναι ἡ ἀποθέωσις τῆς ἑλληνικῆς φύσεως καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ὅλα γαλανὰ καὶ διαυγῆ, ὅπως τὸ ὄνειρόν του. Κινοῦνται μέσα στὸ λευκάζον στερέωμα τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου. Ἡ Ποίησις, ὁδηγὸς τῆς πομπῆς, εἶναι ἀνάγλυ-φος παράστασις τοῦ Πραξιτέλους. Μέσα στὸν μυστικισμὸν τῆς γερμανικῆς τέχνης, ζῇ ἡ τέχνη τοῦ Γύζη καὶ ἀναπνέει εἰς ἀτμοσφαῖραν ἰδιω-ν τῆς. Ἡ σύγχρονος ἐκζητήσις τοῦ Στοῦκ καὶ τῶν

ἄλλων εἶναι ξένη εἰς τὸν Γύζην. Ὅπως ἡ ψυχὴ του ἔζησε πάντα μετὰ τῆς Ἑλλάδος τὸ ὄραμα, ἔτσι καὶ ἡ τέχνη του αὐτὸ ἀγκαλιάζει. Εἶναι ἀπλῆ. Εἶναι εὐγενής, ἀριστοκρατικὴ.

Τὸ πλανέτο πού τὸν ὀδηγεῖ ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια του, τὰ παιδικά, — ἡ εὐχὴ τῆς Μάννας του ὅπως τὸ ἀποκαλεῖ ὁ ἴδιος — τὸν φέρνει στὸ λιμάνι τῆς δόξας. Ἄλλ' ἡ δόξα τὸν τρομάζει. Ἡ λάμψις τῆς εἶναι κουραστική. Ἀγαπᾷ τὴ μοναξιά του. Ν' ἀκούσῃ τὸν θόρυβον τοῦ θριάμβου του, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ, κρυμμένος αὐτός, εἰς τὸ ἔργα-στήρι του. Εἰς τὸ παράθυρον τῆς Καλλιτεχνικῆς Βιομηχανίας τοῦ Μονάχου εἶναι ἐκτεθειμένον τὸ *Δάβαρον* τοῦ Πανεπιστημίου. Πλήθος κόσμου πηγάζει νὰ θαυμάσῃ τὴν ἀρχαίαν Ἀθηνᾶν. «Τοῦ ἐκόστισε πολὺν καιρόν. Ἄλλ' εἶναι ἡθικῶς εὐχαριστήμενος». Ἐκίνησε καὶ ὁ ἴδιος νὰ δῇ ἀπὸ κοντὰ, μαζί με τοὺς ἄλλους, τὸ ἔργον του, πού τόσο μιλοῦσαν γι' αὐτό. Ἐπέρασε γλή-γορα. Καὶ ἔφυγε, μὴν τὸν ἰδοῦν.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Η ΚΟΥΜΠΑΡΑ¹

- Μιά λυγερή κατέβαινε 'στη βρύση γιά νά πλήνη
 Δυό μάγισσες τήν άπαντοῦν μάννα καί θυγατέρα
 — Μωρή σκύλλα, μωρή άνομη, μωρή κακιά γυναίκα,
 όπ' άγαπᾶς παντρεύεται καί σένα δέν σέ μέλει;
 Μά ή λυγερή ήταν φρόνιμη, φρόνιμα άπολογάται
 — Βάστα, καρδιά μου, δυνατά καί, τοῦ μου, μὴ τρομάξης,
 όσο νά βρῶ τόν Κωσταντή καί νά τονέ ρωτήσω...

- Άκόμα λόγος έστεκε, έστήθη κι άφογκοῦται,
 ό Κωσταντής έπλάκωσε 'ς τούς κάμπους καβαλλάρης.
 — Κάνε 'ς τή μπάνια, λυγερή, μὴ σέ πατήση ό μαῦρος!
 — Σάν θέλει ό καβαλλάρης του δέν με πατάει ό μαῦρος...
 έμαθα πῶς παντρεύεσαι, με γειά σου με χαρά σου,
 όλοι νά φᾶν τό γάμο σου κ' έγώ τὰ κόλυβά σου!

- Τί νά σοῦ κάνω, λυγερή, δέν εἶν' από τάμένα,
 με τό στανιό παντρεύομαι, όχι με θέλημά μου...
 παρακαλῶ σε, λυγερή, τὰ στέφανα ν' αλλάξης.
 Μά ή λυγερή ήταν φρόνιμη, φρόνιμα άπολογάται
 — Μά νά τό εἰπῶ τῆς μάννας μου κι ό,τι μοῦ εἰπῇ θά κάμω...
 — Μάννα, 'στό γάμο με καλοῦν τὰ στέφανα νά πιάσω.
 — Μωρή σκύλλα, μωρή άνομη, μωρή κακιά γυναίκα,
 έχεις ποδάρια νά σταθῆς, καρδιά νά ταγιαντίσῃς,
 έχεις καί χειροδάκτυλα ν' αλλάξης δαχτυλίδι;
 — Έχω ποδάρια νά σταθῶ, καρδιά νά ταγιαντίσω,
 έχω καί χειροδάκτυλα, ν' αλλάξω δαχτυλίδι.

Μπαίνει 'στη μέσα κάμαρη, 'στη μέσα καμαρίτσα,
 κάθεται καί στολίζεται τρεῖς μέρες καί τρεῖς νύχτες
 βάζει τόν ήλιο πρόσωπο καί τό φεγγάρι στήθη
 καί τοῦ κοράκου τό φτερό βάζει καμπανοφρόδι,
 τήν άμμο τήν άμέτρητη μαργαριτάρι 'μπρός της,
 τὰ κοχλακάκια τοῦ γυαλοῦ κορδόνι 'στό λαιμό της,
 βάζει τῆς σκλάβες έμπροστά καί πάει μαζί 'στό γάμο.

- Παπᾶς τήν εἶδε κ' έσφαλλε, διάκος τό νοῦ του χάνει,
 κι' αὐτός άκόμη ό Κωσταντής στέκει κι' άναστενάζει
 — Παπᾶ μου, αν εἶσαι χριστιανός, αν εἶσαι βαφτισμένος,
 παράγειρε τὰ στέφανα επάνω 'στην κουμπάρα!
 Καί ό παπᾶς ήν χριστιανός, ήταν καί βαφτισμένος,
 καί έγειρε τὰ στέφανα επάνω 'ς τήν κουμπάρα...
 — Πάμε, μάννα μ', νά φύγωμε, πάμε, μάννα μ', νά πάμε,
 κι' απόψε τῶεἰδα τ' όνειρο πικρό φαρμακεμένο
 χρυσόν αὐτό μοῦ δίνανε καί πάλι μοῦ τόν πῆραν.

Εκ τῆς συλλογῆς ΚΩΝ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ

¹ Τό ᾄσμα τοῦτο άπεμνημονεύθη πρό πολλῶν ἐτῶν ῥδόμενον εἰς τό χωρίον
 Σκυλόγαννη τῆς βορείου Εὐβοίας. Κ. Σ. Γ.

ΠΑΠΑΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΗΣ

Σ κυθροπὸς καί με βαρὺ βῆμα μπῆκε στήν
 τραπεζαρία. Τὰ παράθυρα ἦσαν άκόμη
 κλειστά καί ό ήλιος φαινόταν νά κρυφοκυντάζει
 μέσα άπ' τίς χαραματίδες των. Άπ' έξω ἐρχόν-
 τανε πιό δυνατές, ἐδῶ, ή φωνές τῶν παιδιῶν, πού
 ἔπαιζαν στό δρόμο καί τοῦ φάνηκαν τώρα, σά
 γέλιο μιᾶς εὐθυμῆς ἡμέρας.

— Θεέ μου, τί ἔκαμα! εἶπε σχεδόν δυνατά,
 ἐρχόμενος στή σκέψι του.

— Ἀρχισε νά λέγῃ σιγά κουνῶντας τό κεφάλι.

— Ἐπρεπε νά έχω περισσότερη δύναμι, ἔπρεπε
 νά πνίξω αὐτή τή σκέψι! Μποροῦσα ἐπιτέλους
 νά ἀγαπῶ χωρὶς τήν αἰτιμία!

Σταμάτησε. Μά αὐτό πού εἶπε, αἰσθάνθηκε
 νά ἐγγίξῃ στήν ἀγάπη του, πού ήταν κρυμμένη
 σιωπηλῇ μπρὸς στό θυμό του.

Πρὸ ὀλίγου άκόμα εἶχε παλεύσῃ αὐτήν, εἶχε
 παλεύσῃ με τήν ἡδονήν, πού ἔμπαινε άκόμα καί
 μέσα στοὺς χτύπους τῆς συνειδήσεώς του καί με
 μεγάλο κόπο κατώρθωσε νά κλείσῃ τό νοῦ του
 στήν ἀνάμνησι τῶν μάγων ὥρων, πού εἶχε πε-
 ράσῃ κοντά στό πλάσμα κείνο, λησιμονῶντας
 ὅλα, ὅλα!

Καί γι' αὐτό ἐγείνε μανιώδης. Τό ἀγριεμένο
 ἠθικὸ τοῦ παπᾶ ἔβλεπε τήν δύναμι τῇ μεγάλῃ
 τοῦ ἀντιπάλου του καί ἐθύμωνε, γινόταν έξω
 φρενῶν.

— Όχι! ὅλα, ὅλα πρέπει νά φύγουν! Όλα.
 Τό εἶπα! Θά τὰ συντρίψω!

Στοῦ παπᾶ τὰ στήθεια δέν πρέπει νά ὑπάρχῃ
 τέτοια ἀγάπη! Μά σὺ εἶσαι ἀχρεῖος!.. Ἄτιμε,
 καταραμένε!..

Ἐσφιγγε τὰ δόντια ἑτοιμος νά δαγκάσῃ, νά
 σκίσῃ τὸν ἑαυτό του.

Ἐνας χτύπος δυνατὸς ἐγείνε στό παράθυρο.
 Κάποια πέτρα. Ό παπᾶς ὥρμησε καί τό άνοιξε.
 Ἡ μανία του ήταν ἑτοιμῇ νά στραφῇ σέ κείνον,
 πού χτύπησε τό παράθυρο.

Τὰ παιδιά εἶχαν σκορπισθῇ. Ἄλλα ἔτρεχαν
 πρὸς τὰ χωράφια καί ἄλλα πίσω από σπίτια.
 Εἶδε ἓνα γυμνόπαιδο με τήν πουκαμίσσα έξω σά
 φουστανελίτσα νά τρέχῃ νά κρυφτῇ πίσω από
 τό καμμένο σπίτι.

Πάνω άπ' τό καμμένο σπίτι, άπ' τοὺς ψηλοὺς
 τοίχους του, ἓνα σύννεφο ἐπρόβαλλε με σχῆμα
 ἀνθρώπου σά γίγας προσπαθώντας νά ἀνεβῇ
 στὸν οὐρανό. Ἡ κεφαλὴ του εἶχε σκούφωμα
 μολυβί!..

Ό μῦθος τῶν τιτάνων καί ή πάλι πού ἔκα-
 μαν με τοὺς θεοὺς ἤλθε ἀπρόσκλητος στό νοῦ
 τοῦ παπᾶ.

Γιά μιὰ στιγμή ό νοῦς του ἐσύρθηκε άπ' τοὺς
 τιτᾶνες μέσα σέ μιὰ θαμπάδα, ὅμως ἔπειτα ἔπεσε
 πάλι στή σκέψι του.

— Καί τώρα; ὁώτησε τὸν ἑαυτόν του.

Ἐνα συρτὸ βάδισμα ἄκουσε στὸν διάδρομο
 καί ἔπαψε. Ό Βάσος, σέ λίγο, μπῆκε μέσα
 σφουγγίζοντας ἓνα ποτήρι με μιὰ μαβιά πετσέτα.

— Καλὴ μέρα, ἅγιε Δέσποτα! τοῦ εἶπε.

Τό ἅγιε τὸν τάραξε. Καλημέρισε τὸν Βάσο
 καί κινήθηκε με στενοχώρια, πού δέν τήν ἔκρυβε.

— Τί ἔχετε, ἅγιε Δέσποτα;

— Τί έχω. Τίποτα! Τί θές νά έχω;

— Μά, ἅγιε...

— Στάσου! Γιατί με λές ἅγιο; Δέ με λές καλ-
 λίτερα διάβολο! Δέ με λές καλλίτερα ἄτιμο! Δέ
 με λές: ἄτιμε παπᾶ!...

Καί ό παπᾶς πλησίασε τὸν Βάσο.

— Πές με, Βάσο, ἄτιμο, ἀχρεῖο! Πές με! Τό
 θέλω! Θέλω νά τ' ἀκούσω! Πές με ἄτιμο παπᾶ!

— Τί λέτε!

Ό Βάσος ὑπεχώρησε κρατῶντας με τό ἓνα
 χέρι τό ποτήρι καί τό ἄλλο τήν πετσέτα· ἄλλ' ό
 παπᾶς τὸν ἄρπαξε άπ' τό στήθος δυνατά.

— Τό θέλω, σοῦ εἶπα! τοῦ εἶπε με ἄγρια
 φωνή. Πές με ἄτιμο παπᾶ! Πές το!

Καί τὸν τῖναξε.

Ό Βάσος σήκωσε τοὺς ὤμους.

— Καλά! καλά! Ἀφοῦ τό θέλετε!

— Πέτο!

— Ἄτιμε παπᾶ!

— Μὴ γελᾶς! Παληάνθρωπε ἐφημέριε, ἀχρεῖε!

Ό Βάσος τό ἐπανέλαβε.

Γιά μιὰ στιγμή εἶπε με τό νοῦ του μὴ ό
 παπᾶς τρελλάθηκε, ἀλλὰ θυμήθηκε τήν ταπει-
 νότητά του καί σκέφθηκε ὅτι θά ήταν καί αὐτό
 μιὰ άπ' τίς ἐκρήξεις τῆς...

Ό παπᾶς τὸν ἄφησε.

Ό Βάσος ἔφυγε γιά τό μαγειρείό του κου-
 νώντας τήν πετσέτα γρήγορα.

Ό παπᾶς - ἱερώνυμος ἔμεινε ἀκίνητος λίγο,
 ἔπειτα διευνήθηκε στό εἰκονοστάσιο, πού βρι-
 σκόταν σέ μιὰ γωνιά τῆς τραπεζαρίας. Ἐνα
 καντήλι κρεμασμένο άπ' τήν ὀροφή ήταν ἔμπρός,
 χύνοντας ἓνα μικρὸ φῶς στίς εἰκόνες.

Ἐγονάτισε.

— Θεέ, συχώρα με!... Ἄνθρωπος εἰμαι καί
 δέν μπόρεσα νά ἀντισταθῶ!... Πάει πιά!...

Τὰ λόγια τὰ τελευταῖα σβυσθήκανε στὰ χεῖλια
 του. Ἐνας λαϊκὸς ἄσπρος, δυό χέρια παχουλᾶ,
 λευκά, λάμπανε ἔμπρός του καί ἔλεισε τὰ μάτια
 σάν από φῶς ἀστραπῆς!

— Θεέ μου! ἔκανε.

Σάν άνεμος ή ἡδονή, πού διώχνει, σκορπίζει
 χαρτιά, λουλούδια, φύλλα, σκόρπισε καί αὐτή,
 στή γρήγορη ὁρμή της, τό ό,τι ἴσαμε τότε ὑπῆρχε.

Καί ό οὐρανὸς ήταν γελαστός, τό σύννεφο
 διαλυόταν. Ό ήλιος ψηλά ἔλαμπε, τὰ δένδρα

ξερά και πράσινα φαινόταν ευτυχῇ κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο. Τὰ πουλιά πετοῦσαν...

— Ἀνοίξε ἓνα βιβλίο και ἄρχισε νὰ διαβάζῃ, ἀλλὰ σὲ λίγο εἶδε ὅτι δὲν μποροῦσε.

— Ὅχι, δὲν θὰ πάω!... Θεέ μου!

Ἀρχισε πάλι γυρίζοντας πρὸς τὶς εἰκόνες νὰ λέγῃ:

— Δὲν εἶμαι ἄξιος ἱερεὺς! Ἐμὸλυνα τὸ ἀξίωμά μου!... Ἐμὸλυνα τὸ ἔνδυμά μου!...

Ὅχι, θὰ πολεμήσω!... Συγχώρα με γιὰ τὴν πάλῃ αὐτῇ, Θεέ μου!...

Εἶχε δὴ ὅμως ὅτι πάλι θὰ πῆγαινε! Αὐτὸ κατὰ τοῦ τὸ ἔλεγε μέσα του, ποὺ ἦταν θρονιασμένο.

Πρὸ καιροῦ τὴν γαλήνην ποὺ ζοῦσε ὁ παπᾶ Ἱερώνυμος, τὴν εἶχε ταράξῃ μιὰ παληὰ του παιδική φίλη μὲ τὰ μάτια της, ὅπως θὰ τάραζε ὁ παλῆς θεὸς Ποσειδῶν τὴν θάλασσα μὲ τὴν τρίαίνα καὶ μὲ τὶς ἀναμνήσεις, ποὺ σκόρπισε σὰ γλυκὲς Σειρήνες. Ἐνα γράμμα ὅμως ἔφερε τὸν ὄλεθρο. Τὸ ἀνοίξε ὁ παπᾶς καὶ σὰν τὸ μυθικὸ ἀσκή τοῦ Αἰόλου ἔκλεινε καὶ αὐτὸ τρελλοὺς ἀνέμους καὶ ἔτσι ὁ παπᾶς ἔπλεσε!...

Αὐτὴ ἡ παληὰ του φίλη ἦταν κόρη ἑνὸς πλουσίου φίλου τοῦ πατέρα τοῦ παπᾶ Ἱερώνυμου, ὁ ὁποῖος κατοικοῦσε στὴν πόλι, ὅπου ὁ παπᾶ Ἱερώνυμος, τότε Ἰωάννης, ἡ καλλίτερα Γιάννης, εἶχε πάει γιὰ μαθητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου. Ὁ πατέρας του δὲν εἶχε ἐκεῖ κανέναν ἄλλον τόσο γνωστὸν ἢ φίλον, γιὰ νὰ μὲν ὁ γυιὸς του στὸ σπίτι του, ἀπὸ τὸν πλούσιο φίλο του. Καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ παρακαλέσῃ αὐτόν. Ἄν εἶχε φτωχὸ φίλο μὲ τὴν ἴδια φίλια, ποὺ εἶχε μὲ τὸν πλούσιον, θὰ τὸν προτιμοῦσε!

Ὁ πλούσιος δέχθηκε τὸν Γιάννη νὰ μὲν στὸ σπίτι του. Αὐτὸς δὲ πάλι θὰ ἔκανε καὶ κατὰ μικρὰ θελήματα γιὰ νὰ βγάξῃ κάπως τὴν ὑποχρέωσι.

Ἐκοιμώταν σὲνα μικρὸ δωμάτιο τοῦ πλουσίου σπιτιοῦ. Σεμνὸ, σεμνὸ δὲν ἔδινε καμιά ἀφορμὴ δυσανεκτικῆς. Ἦξεραν ὅτι ὁ πατέρας του τὸν προώριζε γιὰ παπᾶ, καὶ αὐτὸ ἦταν μιὰ καλὴ σύστασι στὸ πλούσιο σπίτι. Κατὰ τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ, αὐτὸ εἶχε μεγάλη κλίσι στὴν Ἐκκλησίᾳ, ἂν καὶ τὸ παιδί περισσότερο ἀγαποῦσε νὰ ζωγραφίσῃ ἀδέξια τὴν θάλασσα καὶ τὰ καράβια, ποὺ ἔτρεχαν πάνω της, μακρὰ σὰν ζωτικὰ παρὰ νὰ ψέλῃ.

Ὅταν ἐγνώρισε τὴν Ἑλένην, δὲν ἄργησε νὰ τὴν ἀγαπήσῃ, καὶ ἀλλοιῶτα δὲν μποροῦσε νὰ γείνη γιὰ ἓνα καλλιτέχνη. Ἀλλὰ τὴν ἀγάπη του τὴν εἶχε κρυφὴ μὴ τολμῶντας νὰ τὴν φανερώσῃ. Κ' ἔτσι θὰ ἔμενε, μόνος αὐτὸς νὰ τὴν γνωρίζῃ, ἂν ἡ Ἑλένη ποὺ ἦταν μιὰ θερμὴ, θερμὴ κόρη, δὲν τὸν ἀγαποῦσε καὶ αὐτὴ σιγὰ σιγὰ, καθὼς διάβαζαν μαζί τοῦ Κύρου τὴν Ἀνάβασι, καὶ πολὺ, πολὺ τολμηρὰ σὰν κόρη

πλουσίου ποὺ ἦταν, καὶ μοναχοκόρη δὲν τὸ ἐφάρνε πρῶτη. Καὶ ἀπὸ τότε ἄρχισαν κατὰ μικρὸν συνεντεύξεις, κρυφομιλήματα, ὄρκοι καὶ τὰ λοιπά, ποὺ ἐκράτησαν ἀρκετὸ καιρὸ, ἕως ὅτου ἐπιτέλους ἓνας γέρος ὑπηρέτης παίζοντας ῥόλο διαβολικὸ μέσα στὴν ἀγάπη αὐτῇ, τὸ φανέρωσε στὸν πατέρα τῆς κόρης. Καὶ τότε ὁ μὲν Γιάννης πῆρε τὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ του μὲ τὴ σάκκα τῶν βιβλίων του στοὺς ὤμους καὶ τὴν ἀπελπισία καὶ τὴν ἀγάπην στὴν καρδιά πολὺ πιὸ δυνατὴ ἀπ' ἄλλοτε, ἡ δὲ κόρη τὸν δρόμο τοῦ οἰκοτροφείου.

Πόσες νύχτες μαῦρες τοῦ χωριοῦ δὲν ἐδῆρῃ-νησε κρυφὰ μέσα στὸ μικρὸ περιβολάκι τοῦ σπιτιοῦ του! Πόσες φορὲς δὲν εἶχε στείλῃ μὲ τὰστέρια λόγια πίστεως στὴν κόρη, ποὺ ἀγαποῦσε! Ἀλλὰ τὰ ἀστέρια, οἱ ἄφωνοι μάρτυρες τῆς λύπης του, δὲν εἶχαν πῆ τίποτε ἀπ' αὐτὰ στὴν ἀγάπη του, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ κόρη τὰ κύταζε πιά, ὅπως μίᾳ φορὰ μαζί του!

Στὴν ἀπελπισία αὐτῇ ἡ ἀπόφασι καὶ ἡ θέλησι τοῦ πατέρα του νὰ τὸν κἀνῃ ἱερέα, εὗρισκε καλὸ σύμμαχο, γιὰτὶ πρὶν εἶχε ἀρχίσῃ, ὅσο καὶ ἂν ἦτο καλὸς γυιὸς, νὰ σκέπτεται γιὰ ἐπανάστασι.

— Δὲν θάγαπῃσω πιά! εἶπε μιὰ μέρα καὶ μὲ φόβο μὴ χαθῇ ἡ ἀγάπη του, τὴν φύλαξε στὸ βάθος τῆς καρδιάς του ἱερὸ καὶ αὐτὴ μέσα στὰ τόσα ἄλλα, ποὺ θὰ ἄρχιζε νὰ ἔχῃ καὶ τὰ ὅποια δὲν πίστευε νὰ ζήλευαν, γιὰτὶ ἦταν γεμάτη καὶ αὐτὴ πόνο καὶ μαρτύριο!

Καὶ ἔγεινε παπᾶς ὁ νέος ὁ φκιαγμένος γιὰ καλλιτέχνης, βυθίσθηκε στοὺς ψαλμούς, ὕψωσε τὸ νοῦ του στὸν θεάνθρωπο, καὶ ὅταν κάποτε κάποια πίκρα ἔβγαине ἀπ' τὴν φυλαγμένη ἀγάπη καὶ τὸν ἔκανε μελαγχολικὸ, κύταζε τὸν Ἑστανρωμένον γιὰ παρηγοριά καὶ ἔτσι τοῦ ἐρχόταν μιὰ ἐλπίδα ἀόριστη.

Δὲν ζωγράφιζε πιά τὴ θάλασσα μὲ τὰ πλέοντα μακρὰ καράβια, οὔτε ἔπερτε στὰ ὄνειρα κεῖνα, ποὺ τόσο, τόσο μαγικά, τὸν ἐπαιρναν, τὸν βύθιζαν. Εἶχαν κοιμηθῇ, ναρκωθῇ ὅλα αὐτά, ἡ εἶχαν φύγῃ διωγμένα ἀπ' τοὺς ψαλμούς καὶ τὴν μυρουδιά τοῦ λιβανιοῦ! Καὶ ἡ ἐλπίδα, ποὺ σὰ φῶς κανεὶς καὶ μέσα στὴν ἀπελπισία ἔχει, καὶ αὐτὴ εἶχε χαθῇ. Τί νὰ ζητοῦσε ἡ ἐλπίδα μέσα στὴ μαύρη καρδιά νὰ φωλιάξῃ, ποὺ ἀπέμαθε καὶ νὰ λυπηταὶ γιὰ τὸ κλάμα τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ, ποὺ χάνει τὸ γονιὸ του καὶ γιὰ τὶς φωνὲς τῆς μάνας, ποὺ χάνει τὸ μονάκριβο παιδί της! Μποροῦσε νὰ πῇ κανεὶς ὅτι τοῦ φαινόταν παράξενο ἡ φωνὴς των, ἡ τόση των λύπη γιὰ πρᾶγμα, ποὺ αὐτὸς δὲν ἔβλεπε διόλου κακὸ καὶ τὸ ὅποιο δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἀποφύγῃ κανεὶς.

Ὅταν ἔγεινε παπᾶς, ὁ πατέρας του καὶ ἡ μάνα του εἶχαν φύγῃ ἀπ' τὸν κόσμον τῶν δακρύων ὁ ἓνας κοντὰ ἀπ' τὸν ἄλλον καὶ ἔτσι δὲν εὐχαριστήθηκαν γιὰ τὸν προβιβασμὸ του. Καὶ

ὁ Ἱερώνυμος ἔμεινε μόνος στὸ ἔρημο πατρικὸ του σπίτι. Δὲν ἄργησε νὰ βοῇ καὶ ἓναν σύντροφο. Τὸν βοῇκε μιὰ μέρα χειμωνιάτικη στὸν περίβολο τῆς Ἐκκλησίας κἀνοντα ἀτελείωτες μετάνοιες. Ἦταν φτωχὸς κουρελιάρης καὶ εἶχε τὴν κοιλιὰ του σὲ οἰκτρὸ σημεῖο ἀδειασμένη. Καὶ ὅμως ἀντὶ νὰ γογγύξῃ, προσευχόταν! Τὸν ἔλεγαν Βάσο. Αὐτὸ μόνον. Οὔτε αὐτὸς εἶπε ἄλλο, οὔτε ὁ Ἱερώνυμος τὸν ῥώτησε ἀρκέσθηκε αὐτὸ μόνον.

Ὁ Βάσος συχνὰ φαινόταν νὰ χαμογελά, ἀλλὰ δὲν ἦταν κανεὶς βέβαιος ὅτι αὐτὸ ἦταν χαμόγελο! Κάποιος εἶπε, ὅτι αὐτὸ θὰ ἔμεινε ἀπ' τὴν πολλὴ συνήθεια, ποὺ εἶχε νὰ γελά ἄλλοτε! Ἀρα θὰ γνώρισε ὁ Βάσος ἀρκετὰ τὴν ἀπιστη παρθένον, τὴν ευτυχία.

Ἔτσι ἄρχισαν μιὰ ζωὴ ἡσυχῇ, ἡσυχῇ σὰν ἀράχνη ποὺ ὑφαίνει τὸ δῦχτι της σὲ ἀπόκρυφη γωνιά σκοτεινῇ ὑπογείου, νὰ περνοῦνε καὶ οἱ δυό. Ἐξω ἡ φυσοῦσε ἄνεμος, ἔβρεχε ἡ ἦταν γαλήνη, ὁ Ἱερώνυμος σκιμμένος στὸ γραφεῖο του μελετοῦσε ἱερὰ βιβλία. Πιὸ πέρα καθισμένος σὲ μιὰ καρέκλα, ποὺ ἔφερε ἐπίτηδες ἀπ' τὸ μαγειρεῖο, ἐδιάβαζε σιγὰ, σιγὰ ἱερὸ βιβλίο καὶ ὁ Βάσος.

Μιὰ νύχτα ἡσυχῇ, ποὺ ἔμεναν διαβάζοντας, ἓνας κρότος ἔξαφνα σὰ χτύπημα καρέκλας, ἡ σύρσιμό της δυνατό, βαρὺ, ἀκούσθηκε στὸ διπλὸν δωμάτιο.

— Τί εἶνε μέσα; ῥώτησε ὁ Ἱερώνυμος τὸν Βάσο, ὑψώνοντας τὸ κεφάλι ἀπ' τὸ βιβλίο.

— Δὲν ξέρω!..

Ἐσηκώθηκαν. Κανεὶς. Ὅλα κλεισμένα, ἡσυχᾶ. Ὁ Βάσος ἔκανε τὸν σταυρὸ του. Καὶ ὁ Ἱερώνυμος τὸν μιμήθηκε.

— Τί τρέχει;.. Μὰ δὲν ἦταν σύρσιμο καρέκλας; ῥώτησε τὸν Βάσο.

— Σὰ νὰ τὴν τραβῆξε κανεὶς!

Ὁ Ἱερώνυμος ἔκλινε τὸ κεφάλι.

— Κάτι θὰ μοῦ συμβῇ ἢ πνεύματα γυρίζουν ἐδῶ; ῥώτησε τὸν ἑαυτὸ του.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔμαθε πὼς ἦλθε ὁ Φίλιππος Καλούβας μὲ τὴ σύζυγό του καὶ κατοίησαν σὲνα μεγάλο τους σπίτι, ποὺ ἦταν ἔξω λίγο ἀπ' τὸ χωριό.

Ὁ Φίλιππος Καλούβας ἦταν ἔμπορος πλούσιος, χωριανὸς τοῦ Ἱερωνύμου, καὶ ἔμενε ἀπὸ χρόνια πολλὰ στὴν πόλι ὅπου καὶ εἶχε πλουτίσει. Ἐκεῖ εἶχε παντρευθῇ, καὶ ἡ γυναῖκα ποὺ πῆρε, ἦταν ἡ κόρη ποὺ ὁ Ἱερώνυμος εἶχε ἀγαπήσῃ. Τελευταῖα ὁ Καλούβας βαρύνθηκε τὸ ἔμπορι ποὺ τὸν εἶχε πλουτίσῃ καὶ ὄχιτῃς σὲ ἄλλο, τὸ ὅποιο ὅμως τὸν ἀνάγκαζε συχνὰ νὰ ταξιδεύῃ.

Ὁ Ἱερώνυμος, ὅταν ἀκούσε ὅτι αὐτὴ παντρεύθηκε, καὶ ἦταν τότε ἀκόμα διάκος, ἀνοίξε κεῖνη τὴν ἡμέρα τὴν ἀγάπη του καὶ ὁ νοῦς του ἔτρεξε προσκυνητῆς πιστὸς σὲ ἀλησμόνητες μέρες. Ἐπειτα πάλι τὴν ἔκλεισε.

Ἀπ' τῆς παλῆς του ἀγάπης μιὰ μόνον δὲν εἶχε κρυφῇ, ἡ δὲν εἶχε ἀκόμα διώξῃ, τὴν ἀγάπη σὰ λουλούδια. Τὰ καλλιεργοῦσε μὲ μανία. Ἐκεῖ ποὺ πρῶτα ὁ πατέρας του φύτευε σαλατικά, ποὺ ὁ τόπος μύριζε κρεμμυδάκια, σκόρδα καὶ διάφορα ἄλλα, ἐκεῖ τώρα κοκκίνιζαν ἡ γαρυφαλιές, ἔχυναν μυρουδιές οἱ μενεξέδες, τὰ ζιμπούλια καὶ ἄλλα λουλούδια. Τὸν ἀγαποῦσε τὸν κῆπο του, τὰ λουλούδια του, ὅπως πατέρας τὰ παιδιά του, καὶ αἰσθανόταν τὴ μυρουδιά των, ὅπως ἐκεῖνος αἰσθάνεται τὰ λογάνια των.

Ὅταν τὸ ἀκούσε ὅτι ἐκεῖνη ἦλθε κεῖ κοντὰ, ἡ καρδιά του χτύπησε σὰ μόνον, ἀνεξάρτητη ἀπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐτρόμαξε τότε ὄχι γιὰ τὴν Ἑλένην, ποὺ ἦλθε κοντὰ, ἀλλὰ γιὰ τὴν καρδιά του, γιὰ τὸ πάθος ποὺ ἔδειχνε αὐτὴ περιφρονώντας θεῖα καὶ ἱερὰ!

Μετὰ λίγες ἡμέρες τὴν εἶδε. Ἡ συνάντησι αὐτὴ τὸν χτύπησε σὰν ἀστραπή. Ζαλισθηκε, τὰ ἔχασε, καὶ ὅταν βρέθηκε μακρὰ της, εἶδε μὲ τὸ νοῦ του τὰ δυό της μάτια, αὐτὰ μόνον, στηλωμένα ἐπάνω του μὲ περιέργεια, γεμάτη τρυφερότητα.

Θύμωσε γιὰτὶ τὰ ἔχασε καὶ ἄρχισε νὰ προετοιμάζῃ τὸν ἑαυτὸ του γιὰ τὴ νέα συνάντησι. Τοῦ ἔκανε διδαχὴ γερή. Καὶ δὲν ἐβράδυνε καὶ πολὺ καὶ συναντήθηκαν. Εἶχε βρέξῃ τὸ πρωτὶ καὶ ἦταν λάσπες καὶ νερὰ στοὺς δρόμους. Τὴν εἶδε νὰ βγαίῃ ἀπὸ ἓνα σπίτι. Ἐκράτησε τὸν ἑαυτὸ του τώρα, ἀλλὰ τὸν κράτησε, γιὰ νὰ δῇ τὰ μάτια της ποὺ εἶχαν κεῖνη τὴ φλόγα τὴν παληὰ καὶ τὰ μάγουλά της τὰ κόκκινα.

Κάτι νερὰ ἦσαν ἀπλωμένα κεῖ ποὺ περνοῦσε καὶ μὲ χάση, μὲ χάση ἄπειρη, ἀνέσυρε καὶ ἔσφιξε τὸ φόρεμά της στὸ σῶμα της. Τὸ σῶμα της εἶχε γείνη τέλει! Τὸ εἶδε λυγερό, παχουλό!!

Γιὰ μιὰ στιγμή πίστευσε ὅτι θὰ τὸν χαιρετοῦσε. Προχώρησε γιὰ τὸ σπίτι του μὲ μιὰ ἐρώτησι στὸ νοῦ του ἀφημένη κεῖ, ἔρημη.

— Γιατί εἶχε κοκκινίση;

Στὸ σπίτι του, ὅταν ἔφθασε, βγήκε στὸν κῆπο του καὶ ἐκεῖ ἔμεινε ὥρα, προσπαθώντας, μὲ τὸ νὰ βγάξῃ τὰ παράσιτα χόρτα καὶ λουλούδια, νὰ λησμονήσῃ τὴν γυναῖκα, ποὺ στὴν κάθε συνάντησί της σημειωνόταν καὶ ἓνα πέσιμο τοῦ ἱερέως.

Ὅταν ἔλαβε τὸ γράμμα, δὲν σκέφθηκε διόλου νὰ ἀρνηθῇ, ἀλλὰ ἔδωσε γιὰ τροφὴ σὲ κείνο τὸ ἡθικόν, ποὺ πάντα εἶνε φοβισμένο, καὶ τὸ ὅποιο σηκώθηκε, ὄχι δομητικά, καὶ τοῦ ζήτησε τὸν λόγο, τοῦ ἔδωσε ἐλπίδα, ὅτι θὰ φερθῇ αξιοπρεπῶς καὶ ὅτι αὐτὴ ἴσως θέλει νὰ τὸν γνωρίσῃ ὡς παλὸν γνώριμον. Τὸν πίστευσε τὸ ἡθικόν; Μποροῦσε νὰ πῇ κανεὶς, ὅτι καὶ αὐτὸ ἦταν συνένοχο τῆς τρελῆς ὁρμῆς, ποὺ ἔξαπολοῦσε ἡ παληὰ ἀγάπη!

Καὶ πῆγε.

Ήταν μέρα γεμάτη ήλιο. Στά βουνά όμως ακόμα τὰ χιόνια δὲν εἶχαν λύωσι, ἦταν σπαρτὰ ἐδῶ καὶ κεῖ. Σύννεφα ἦσαν πλαγιασμένα στὶς ῥάχες των, λὲς καὶ ἔτρωγαν τὰ σπαρμένα χιόνια.

Κάτι τὸν ἐνοχλοῦσε, πὺν πῆγαινε, καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸ ἀποφύγῃ. Ήταν αὐτὸ ἡ σκέψις ἡ σοβαρά, ἡ ἡθική, φοβισμένη πολὺ γι' αὐτὸ πὺν ἔκανε αὐτὸς καὶ βλέποντας κίνδυνο.

Ἐφθασε στὸ σπῖτι. Πλῆθος περιστέρια καθόντανε στὴ στέγη. Πάνω ἀπ' τὰ κάγκελα τοῦ κήπου πλῆθος πικροδάφνες ἔγερναν τὶς ἀνθισμένες κορυφές των καὶ ἐκουνιόνταν ἐλαφρά. Ἐνας κρότος ὅπλου κοντὰ ἐκεῖ ἔκαμε τὸ πλῆθος τῶν περιστεριῶν νὰ πετάξῃ φοβισμένο στὸν ἀέρα.

Χτύπησε τὴν πόρτα καὶ γιὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν συγκίνησί του προσεπάθησε νὰ προσέξῃ στὸ πέταγμα τὸ σύσσωμο τῶν περιστεριῶν καὶ τὸν κύκλο πὺν ἔκαναν στὸν οὐρανό.

Μιὰ κακομούτσουνη ὑπηρέτρια παρουσιάσθηκε.

Τοῦ φάνηκε γνωστὸ τὸ πρόσωπό της· ἀλλὰ πὺν τοῦ εἶχε δῆ;...

Ἐκανε νὰ μιλήσῃ, ἀλλ' αὐτὴ πρόφθασε καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἡ κυρία μόλις βγήκε!

Ἐφυγε. Μὲ λύπη ἔφυγε; Ναὶ καὶ ὄχι! Αἰσθάνονταν τὴ χαρὰ νὰ πηδᾷ μέσα του σὰν αὐτὴ νὰ ἦταν κλεισμένη σ' ἓνα μέρος τὸ ὁποῖο ἦταν ἡ λύπη.

Καὶ χωρὶς νὰ σκέπτεται, θαμπὰ περνοῦσε αὐτὸ ἀπ' τὸν νοῦ του.

Ἐπρεπε νὰ πᾶ καὶ πῆγε! Τώρα πάει! Ἐκεῖνο ἔσπασε, πὺν τὸν ἔδενε.

Καὶ ῥίχνοντας φῶς στὸ τέλος, εἶπε συμβουλευτικὰ καθὼς περνοῦσε ἀπὸ κάτι λεύκες, πὺν φλυαροῦσαν σὰ φλύαρες γοητές.

— Κύτταξε, παπᾶ, τὴ δουλειά σου!

Πρὶν φθάσῃ στὸ σπῖτι του καὶ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴ μικρὴ ταβερνούλα τοῦ Κώστα Λύκα, ἀπήντησε τὸν Μπάροπα Γῶγο, ἓνα παλῆδ ἐργάτη τοῦ πατέρα του. Ἐρχόταν ἀπ' τὴν πόλι.

— Τί καλὰ μᾶς ἔφερες; τὸν ῥώτησε. Μιλοῦσε ἡ χαρά. Ἀλλοτε ἴσως θὰ τὸν χαιρετοῦσε μόνο καὶ θὰ ἔφυγε σεμνὰ.

Ἐ Μπάροπα Γῶγος κούνησε τὸ κεφάλι.

— Σχεδὸν τίποτα, Δέσποτά μου! Ὅλα ἀκριβά!

— Ἐδῶ τί ἔχεις;

— Ἀ! τίποτα! Μάξιμα φλούδια ἀπὸ θαλασσινὰ γιὰ τὰ ἐγγόνια μου!...

— Νὰ τὰ δῶ!

— Νὰ τα!

Ἐ Τερώννυμος εἶδε πολλὰ μὲ χρώματα ὠραῖα καὶ ἓνα κομματὶ παλαιᾶς ἀγάτης, παλαιῶν ὀνείρων φάνηκε στὸ νοῦ του.

— Τί ὠραῖα πὺν εἶνε!... Τοῦτο μάλιστα εἶνε ἔξοχο!... Τί νὰ σοῦ δώσω νὰ μοῦ δώσης μερικά;

— Νὰ μοῦ δώσης; Χωρατεῦεις, παπᾶ μου; Πάρτα ὅλα!

Ἐ Τερώννυμος πῆρε κάμποσα καὶ ἔφυγε. Μέσα του χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνεται γινόταν κάποια ἀλλαγὴ. Ἡ παληὰ του ἀγάτη γιὰ τὸ κάθε τι ὠραῖο ξυπνοῦσε ἡ ἀναστηνόνταν! Καὶ ὁ ἄγγελος πὺν μὲ τὸ σάλπισμά του ξυπνοῦσε ἀπ' τὸ μακρὺ κείνον ὕπνο τὰ κοιμισμένα βαθεῖα, τὰ νεκρωμένα αἰσθήματα, ποῖος ἦταν;

ἘΤις ἔφθασε στὸ σπῖτι του, ὁ Βάσος σκούπιζε τὸν διάδρομο.

Τοῦ ἔδειξε τὰ κοχύλια καὶ ἔπειτα ἄμα ἄρχισε ἓνα ἓνα νὰ τὰ βλέπῃ.

— Γιὰ κύτταξε! Γιὰ κύτταξε!

Καὶ ἔδειξε στὸν Βάσο ἓνα μὲ ὠραῖα ἀρμονικὰ χρώματα καὶ γραμμές.

— Οὐφ! εἶπε σιγὰ ὁ Βάσος, μᾶς σκότισες μὲ τὰ θαλασσινὰ σου!

Καὶ ξηκολούθησε τὸ σκούπισμα. Καὶ μάλιστα σὰ νὰ θύμωσε καὶ ἔκανε τὴ σκούπα νὰ πετᾷ περισσότερη σκόνη.

Ἐ Τερώννυμος οὔτε ἐπρόσχε σ' αὐτὰ κύτταξε τὰ θαλασσινὰ του καὶ θαυμάζε τὰ χρώματά των. Μὲ τί γούστο ἦταν βαλμένα! Καὶ ἡ γραμμὲς ἐκείνες!...

Τοῦ ἤλθε στὸ νοῦ ὅτι ἔτσι σχεδὸν τὰ βάζουν στὰ φουστάνια των ἡ γυναῖκες καὶ θυμήθηκε, ὅτι εἶχε δῆ καὶ τὴν Ἐλένη νὰ φορῇ ἓνα φόρεμα ὅμοιο!... Ήταν χειμῶνας... ὄχι!...

Κούνησε τὸ κεφάλι νὰ διώξῃ τὴ σκέψις αὐτὴ καὶ προσηλώθηκε πάλι στὰ θαλασσινὰ του.

— Βάρδα, Δέσποτά μου!

Εἶδε τὸν ἑαυτὸν του μέσα στὴ σκόνῃ καὶ ἔφυγε στὸ δωμάτιό του. Ἐκεῖ τὰ ἀράδιασε ὅλα στὴ βιβλιοθήκη του πάνω.

Γιὰ δὲς αὐτὸ τὸ ἀκτινωτὸ μὲ τὶς κίτρινες γραμμὲς καὶ μελανὲς στὴ μέσῃ! Ἄλλο καρρὲ, θαλασσὶ ἀνοιχτό, ἡ κάλλιο μενεξεδένιο ἀνοιχτὸ μὲ κίτρινο!...

Καὶ ἄκουσε ὁ παπᾶς ἔξαφνα τὸν καλλιτέχνη νὰ λέγῃ:

— Ποῖος τεχνίτης, ποῖοι τεχνῖται στὰ βάθη τῶν θαλασσῶν φτιάχνουν αὐτὰ, τὰ ἐργάζονται!

Καὶ ὁ παπᾶς:

— Θεέ μου! Συχώρα με!... Ἐ παντοδύναμος αὐτὸς εἶνε ὁ μέγας τεχνίτης!

Ἐπειτα ἐφώναξε:

— Βάσο!

Ἐ Βάσος ἤλθε καὶ πλησίασε μὲ τὴ σκούπα στὸ χέρι καὶ μὲ λαιμὸ τεντωμένο.

— Γιὰ κύττα!

— ὦ! ὦ! Ἀμ' δὲ θὰ τ' ἀφίσω! Θὰ φᾶνε πέταμα ἀπ' ἐκεῖ! Μωρὲ στολίδια! Τὶς χρυσὲς εἰκόνες!...

Καὶ ὁ Βάσος ἔφυγε βιαστικὸς μὲ τὴ σκούπα του.

Ἐ νύχτα ἔρχόταν. Φῶτα στόλιζαν τὸ σκοτάδι ὅμοια μὲ χρυσὰ λουλούδια σὲ μαῦρο ἀπέναντο ῥοῦχο.

Καθισμένος ὁ Τερώννυμος κοντὰ στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο ἀπελάμβανε τὴ μυρουδιά τῶν λουλουδιῶν του σὰν θεὸς τραγοῦδι ἡ παράκλησις χερουβεὶμ. Ἀλλὰ κάτι σκάλιζε μέσα του ἡ μελωδία τῶν λουλουδιῶν, κάτι...

Μιὰ μορφὴ γλυκειά, μὲ μάτια πὺν θὰ τὰ ζήλευαν κόρες τῆς νύχτας, νεαρίδες μὲ πέλαγος γλύκας στὰ μαῦρα τους μάτια... ὦ, καὶ κείνο τὸ φῶς μέσα, πὺν σὰν κάτι νὰ ζητοῦσε, σὰ φευγάτο ἀπ' τὰ χέρια κάποιας θεᾶς τοῦ ἔρωτος, τῆς ἡδονῆς καὶ πὺν βρήκε γιὰ κατοικία κρυφὴ τὰ μάτια κείνα!

— Θεέ μου! ἔκανε ὁ παπᾶς.

Καὶ κύτταξε τ' ἀστέρια.

Ἐ μορφὴ εἶχε χαθῇ.

— Εἶνε κακὸ αὐτὸ πὺν κάνω καὶ ἀφίνω τὸν νοῦ μου ἔτσι!...

Ἐ πόρτα τοῦ κήπου ἔτριξε. Κάποιος τὴν εἶχε ἀνοίξῃ. Ἐσκυψε. Μιὰ γυναῖκα ἔρχόταν...

— Θεέ μου!...

Κῦμα ἡδονῆς τὸν ἄρπαξε, τὸν ἔπνιξε. Ἐδάμασε τὸν ἱερέα καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔμεινε ἐλεύθερος.

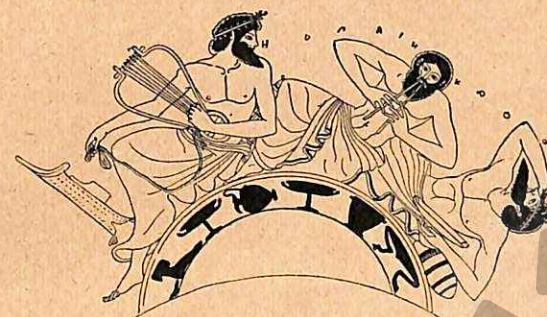
[Ἀκολουθεῖ]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΔΕΙΠΝΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ¹

Τὸ συμπόσιον (εἰκὼν 1, 2) ἤρχιζε διὰ τριῶν σπονδῶν, προσφερομένων εἰς τοὺς θεοὺς τοὺς Ὀλυμπίους, τοὺς ἱεροὺς καὶ τὸν Δία Σωτήρα. Ἐνίοτε ἑκαίετο θυμίαμα, ὀλίγῳ δὲ βραδύτερον ἤρχετο ἡ αὐλητικὴ μὲ τὸ ὄργανόν της διὰ νὰ τέρψῃ τοὺς συμπότας. Μετὰ τὴν πρώτην σπονδὴν ἔμελλον ἐν χορῷ βραχὺν ὕμνον πρὸς ἔπαινον τοῦ

νὰ κενῶνται διὰ μιᾶς, καθὸ μὴ ἔχοντα βάσιν νὰ σταθῶσιν ὄρθια. Ἐκαστος συμπότης ὤφειλε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ συμποσιάρχου, ἔξασκουντος ἀπεριόριστον ἔξουσίαν εἰς τ' ἀφορῶντα τὸν πότον, ἐκτὸς ἂν ἐτίθετο ἐκ τοῦ προτέρου ὁ ὅρος ὅτι ἕκαστος ἡδύνατο νὰ πίνῃ ὀλίγον ἢ πολὺ, ὅπως ἤθελε.

1 — Συμπόσιον

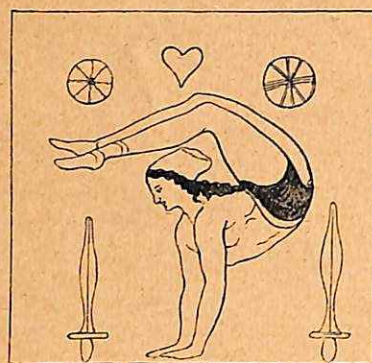
2 — Συμπόσιον

Διονύσου (παιᾶνα), ὅστις καὶ ἐπανελαμβάνετο ὅταν ἐγίνετο νέα κρᾶσις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐσπέρας. Ἐ πότος διεξήγετο συμφῶνως πρὸς κανόνας τινάς, οἵτινες κατὰ τι ὁμοίαζον πρὸς τοὺς σήμερον μεταξὺ τῶν σπουδαστῶν κρατοῦντας. Ἐ ἐκλεχθεὶς συμποσιάρχης εἶχε νὰ ὀρίσῃ ὄχι μόνον τὴν ἀναλογίαν τοῦ κρᾶματος, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ποτηρίου, ἀνελάμβανε δὲ καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς συνδιαλέξεως, τῶν προποσέων, κτλ. Πεπειραμένοι οἰνοπόται, ὅπως ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, ἡδύνατο νὰ κενῶσι τὰ κύπελλα ἀπνευστί. Ἐτολμῶν κοινὸν τὸ ἀπνευστί οὕτω πίνειν, καὶ πολλὰ εἶδη κυπέλλων οὕτω πως κατεσκευασμένα, ὥστε

Ἐσοὶ παρήκουον εἰς τὰς διατάξεις τοῦ συμποσιάρχου, ὑπεβάλλοντο εἰς τιμωρίαν τινὰ ἢ κατεδικάζοντο νὰ πῶσιν ὠρισμένην ποσότητα, ἢ ὤφειλον νὰ ἐκτελέσωσιν ἄλλον τινὰ κομικῶς ἀντίθετον πρὸς τὴν πῆρωσιν, ἔξ ἧς τυχὸν ἔπασχον. ἂν. ὁ φαλακρὸς διετάσσετο νὰ κτενίσῃ τὴν κόμην, ὁ τραυλὸς νὰ τραγουδήσῃ, ὁ χωλὸς νὰ πηδήσῃ κτλ. Ἐ καταναγκασμὸς οὗτος εἰς τὸ ὑπείκειν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ συμποσιάρχου φυσικὰ ἔφερεν εἰς βαθὺν πότον. Ἐτο δὲ αὐτῶς κοινότατον τὸ νὰ πίνωσιν εἰς τὴν ὑγίαν ἀλλήλων, καὶ εἰς τὴν ὑγίαν φίλων ἢ ἑταίρων. Ἐ τάξις τοῦ πότου ἔβαινε πάντοτε πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ αὐτὸ ἴσχυε καὶ διὰ τὸ ἄσμα, διὰ τὴν λύσιν αἰνιγμάτων κτλ.

Καίτοι τὸ κύριον ἀντικείμενον τοῦ συμποσίου

¹ «Παναθήναια» 15 Μαρτίου. Τεύχος 179.

3 — 'Ορχηστρίς

ήτο βεβαίως ὁ πότος, δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραβάλωμεν τὰ Ἑλληνικὰ συμπόσια μὲ τὰς ἀγρίας κραιπάλας τὰς συνήθεις ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας μέχρι τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος. Ἐνεκα τοῦ κράματος τοῦ οἴνου ἡ μέθη ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ, ὑπῆρχον δὲ διάφορα εἶδη ψυχαγωγίας, τὰ ὁποῖα ἔκαμιναν τὸν πότον νὰ περιέρεται εἰς δευτερεύουσιν θέσιν, ποικίλλοντα κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς μορφώσεως καὶ τὸν χαρακτήρα τῶν συμποτῶν. Συμπόσια, ὁποῖα τὰ περιγραφόμενα ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἐν οἷς ὑπῆρξε μὲν βαθὺς πότος, ἀλλὰ καὶ πράγματι φιλοσοφικὴ συνδιάλεξις καὶ συζητήσις βαθέων προβλημάτων, εἶνε αὐτόχρομα ἰδεώδη· καὶ εἰς τὸ Συμπόσιον τοῦ Πλάτωνος ἡ παρουσία τῆς αὐλητρίδος δεικνύει ὅτι τὸ σαρκικὸν στοιχεῖον ἐμελετᾶτο ἐπίσης ὅπως καὶ ἡ διανοητικὴ τέρεψις.

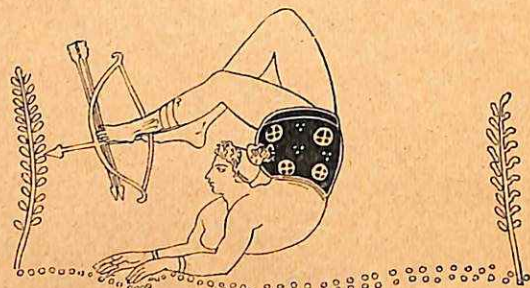
Ἡ μουσικὴ ἔπαιξε μέγα μέρος εἰς τὰ συμπόσια. Καὶ κατὰ τοὺς ὁμηρικὺς χρόνους, τὸ ἄσμα ἦτο σπουδαῖον χαρακτηριστικὸν τοῦ συμποσίου. Ὁ ἔμπειρος αἰδὸς, ὅστις ἔψαλλε τὰ κλέα τῶν θεῶν καὶ ἡρώων πρὸς λύραν, καὶ τὸν ὁποῖον ἀπλήστως ἠκροῶντο ὅλοι, οὐδέποτε ἔλειπεν ἀπὸ τὰ συμπόσια, τῶν ὁποίων πολλοὶ μετεῖχον. Εἰς τοὺς ἱστορικὺς χρόνους, ἡ μουσικὴ τέρεψις ἔλαβε διάφορον χαρακτήρα, διότι οἱ σύμποται, ἀντὶ ἀπλῶς νὰ ἠκροῶνται, συμμετεῖχον αὐτοὶ, ἄδοντες ἐν γένει ὅπως καὶ παίζοντες. Ὑπῆρχον τρία εἶδη ἄσματος· χορωδία, ψαλλόμεναι ὑφ' ὄλων ὁμοῦ, ὅπως ὁ εἰρημένος παιάν· ᾠδαὶ κατὰ μέρος ἢ μελωδία, εἰς τὰς ὁποίας ὅλοι συμμετεῖχον, ἀλλ' ἕκαστος μὲ τὴν σειράν καὶ μονωδία, ψαλλόμεναι ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες εἶχον ἰδιάζουσιν μουσικὴν μάθησιν καὶ ἀγωγὴν.

Αἱ μονωδία αὐταὶ ἦσαν τὰ μάλιστα δημοφιλεῖς· ὁ ψάλλον συνωδεύετο διὰ κινύρας (ἄρπας). Κ' ἐδῶ ἐπίσης ἐτηρεῖτο τὸ ἔθιμον τοῦ μεταβιβάζειν πάντοτε πρὸς τὰ δεξιὰ τὴν κινύραν καὶ τὸν κλάδον τῆς μῦρτου, τὰ ὁποῖα ὁ ψάλλον ὤφειλε νὰ κρατῇ εἰς τὴν χεῖρα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐξαιρετοῦ σημασίας ὑπὸ φιλογικὴν ἔποινιν μεταξὺ τῶν μονωδῶν τούτων ἦσαν τὰ λεγόμενα

Σκόλια, τὰ ὁποῖα ἦσαν συνήθως σοβαροῦ χαρακτήρος, εἴτε θρησκευτικῶς, εἴτε πατριωτικῶς, εἴτε ἐν γένει ἠθικῆς ἐννοίας. Περίφημον εἶνε τὸ σκόλιον, τὸ ὁποῖον ἔψαλλε τὸν ἔπαινον τῶν δύο συνωμοτῶν οἵτινες ἐφόνευσαν τὸν Ἰππαρχον, ἀρχόμενον ὡς ἑξῆς·

Ἐν μῦρτον κλαδί τὸ ξίφος φορήσω,
ὥσπερ Ἀρμόδιος κ' Ἀριστογείτων,
δτε τὸν τύραννον κτανέτην,
ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποίησάτην.
Φίλταθ' Ἀρμόδιος οὐ θάνες,
Μακάρων δ' ἐν νήσοις σὲ φασὶν εἶναι
ὄθι πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς
Τυδέως τε υἱὸς Διομήδης.

Ἄλλα ἄσματα ἐξύμουν τὸν οἶνον, τὸν ἔρωτα, τὴν φιλίαν. Ὑπῆρχον ἐπίσης παροῖνια καλούμενα ἄσματα, ὧν τινὰ ἔργα μεγάλων ποιητῶν, τοῦ

4 — 'Ορχηστρίς

Ἀλκαίου, τῆς Σαπφούς, τοῦ Ἀνακρέοντος, Σιμωνίδου καὶ Πινδάρου, εἰς διάφορα μέτρα συντεθέντα. Γραφὴ τις ἀγγείου δεικνύει ὁραφῶδῶς ἀνακλιμένον ἐπὶ κλιντῆρος μετὰ στεφάνου περὶ τὴν κόμην, κρατοῦντα λύραν καὶ ἄδοντα, ἐν ἑξάρσει κεφαλῆς ὡς ἐν ἐμπνεύσει· αἱ λέξεις αἱ γεγραμμέναι παρὰ πόδας ὑπὸ τοῦ ζωγράφου ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἔψαλλεν ἄσμα τοῦ Θεόγνιδος πρὸς ἔπαινον ὠραίου ἐφήβου. Κ' ἐδῶ ἐπίσης μεταβολαὶ κλίσεως καὶ φιλοκαλίας ἐπῆλθον σὺν τῷ χρόνῳ· πολλὰ τῶν ἀρχαίων ἄσμάτων ἐθεωροῦντο ὡς ἀναχρονισμοί, ἥδη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀριστοφάνους· καὶ ἐάν τις, ἐρχομένης τῆς σειρᾶς του, ἔψαλλεν ἄσμα τοῦ Σιμωνίδου, ἀντὶ νὰ ψάλλῃ μελωδίαν τινὰ τοῦ Εὐριπίδου, ἐθεωρεῖτο ὡς λίαν ἀρχαϊκός.

Συχνότατα αὐλητρίδες καὶ κιθαρωδοὶ κόραι ἦσαν παροῦσαι εἰς τὸ συμπόσιον, τέρπουσαι τοὺς συμπότας διὰ τοῦ ἄσματος καὶ τοῦ ὀργάνου, πιθανῶς δὲ καὶ δι' ὀρχήσεως. Αἱ νεάνιδες αὐταὶ ἢ ἐπιτήδες προσεκαλοῦντο μισθοῦμεναι ὑπὸ τοῦ ξενίζοντος, ἢ εἰσῆρχοντο οἰκοθεν εἰς οἰκίαν ὅπου ἐφαντάζοντο ὅτι ἦτο εὐθυμος συναναστροφή, ἢ εἰσῆγοντο ἐνίοτε ὑπὸ δαιτυμόνων

ἀργὰ ἐρχομένων. Οὕτως εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ Πλάτωνος εὐρίσκομεν αὐλητρίδα παροῦσαν εἰς τὴν ἀρχήν, ἥτις συνοδεύει τὴν προκαταρκτικὴν σπονδὴν διὰ τοῦ ὀργάνου της, ἀλλ' εἰς τῶν συμποτῶν προτείνει νὰ τὴν ἀποπέμψωσιν, ὅπως αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἢ εἰς τὸν γυναικωνίτην, καθότι οἱ ἄνδρες ἐπρωτίμων νὰ συνδιαλεχθῶσιν συνετῶ τῷ τρόπῳ. Ἀλλ' ὁ Πλάτων ἔμεινε μόνος εἰς τὴν γνώμην του, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει πολὺ ἰσχυρότερον ἄλλαχού, λέγων ὅτι εὐπαιδευτοὶ ἄνδρες δὲν χρειάζονται αὐλητρίδας ἢ κιθαρωδοὺς ἢ ὀρχηστρίδας, ἢ τοιαύτην μωρὰν ψυχαγωγίαν ἐν τῷ πίνειν. Πλεῖστοι ἐθεώρουν τὰς αὐλητρίδας ταύτας ὡς ἀπαραιτήτους· καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ πλατωνικοῦ συμποσίου ὁ Ἀλκιβιάδης ἐρχόμενος ἐξ ἄλλου συμποτικοῦ ὁμίλου, μεθύων ἤδη, ὑποβαστάζεται ὑπὸ αὐλητρίδος ἥτις τὸν συνοδεύει. Ἐκ τῶν ἐπὶ ἀγγείων γραφῶν, δόθῃ δὲν λείπουνσι ποτὲ αἱ αὐλητρίδες, ἐμφαίνεται ὅτι ἡ παρουσία τῶν νεανίδων τούτων δὲν ὠφείλετο πάντοτε εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μουσικῆς. Αἱ αὐλητρίδες καὶ κιθαρωδοὶ ἦσαν σχεδὸν πάντοτε ἐταῖραι, καὶ διάφοροι ἐλευθεραὶ ἐλαμβάνοντο πρὸς αὐτάς· λόγου χάριν, εἰς συμπότης διετάσσειτο νὰ περιφέρῃ τὴν αὐλητρίδα πολλοὺς γύρους εἰς τὸν θάλαμον, ἢ ἡ κόρη ἐξετίθετο εἰς δημοπρασίαν, γινομένη κτῆμα τοῦ πλειοδοτούντος διὰ τὴν ἐσπέραν· ὅθεν πολλάκις τὰ συμπόσια κατήντων ὀργια, ὅπου ὁ Ἔρως ἐλατρεύετο ἐξ ἴσου μὲ τὸν Διόνυσον.

5 — Ταναγραία κόρη παίζουσα τοὺς ἀστραγάλους

Καὶ ἄλλα εἶδη τέρεψως προσεφέροντο εἰς τοὺς συμπότας. Εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ Ξενοφῶντος, ἐν ἀρχῇ, παρουσιάζεται Συρακούσιός τις προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ξενίζοντος, ὁμοῦ μὲ μίαν αὐλητρίδα, μίαν ὀρχηστρίδα καὶ ἐν ὠραῖον μειράκιον τὸ ὁποῖον κιθαρωδεῖ καὶ χορεύει. Ὅλοι παίζουνσι καὶ ἐκτελοῦσι μιμικὺς χοροὺς· μία τῶν ὀρχήσεων παριστᾷ χαριέστατα τὴν συνάντησιν τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Ἀριάδνης. Γόητες δέ, καλούμενοι θανατοουργοί, ἐπιδεικνύουσι τὴν δεξιότητά των εἰς τοιαύτας εὐκαιρίας. Ἡ ὀρχηστρίς εἰς τοῦ Ξενοφῶντος τὸ «Συμπόσιον», ἀναρρίπτει δώδεκα δακτυλίδια εἰς τὸν ἄερα, ἅμα χορεύουσα, καὶ τὰ πιάνει ὅλα χωρὶς κανέν νὰ τῆς φύγῃ. Εἴτα ἐκτελεῖ τολμηρὸν χορὸν ἐν μέσῳ ὀρθίων καὶ ἠκονημένων φασγάνων καὶ ξιφῶν, μὲ ἄκραν ἐπιδειξιότητα. Συχναὶ εὐρίσκονται τοιαῦται παραστάσεις ἐπὶ ἀγγείων. (Ἡ εἰκὼν 3 παριστᾷ κόρην βαδίζουσαν ἐπὶ τῶν χειρῶν της, καὶ ἐκτελοῦσαν ἐπικίνδυνον χορὸν ἐν μέσῳ ἠκονημένων ξιφῶν. Εἰς παραπλησίαν στάσιν ἡ γυνὴ εἰς τὴν 4 εἰκόνα ὀίπτει βέλος μὲ τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀπὸ ἐν τόξον κρατούμενον μεταξὺ τῶν ποδῶν της). Οἱ ἀρχαῖοι γόητες φαίνεται νὰ ἐγνώριζον ὅλα τὰ τεχνάσματα, τὰ ὁποῖα θαυμάζονται ἀκόμη εἰς ἐκθέσεις καὶ ἄλλας λαϊκὰς πανηγύρεις, ὅπως τὸ καταπίνειν ξίφη, τὸ τρώγειν πῦρ, κτλ. Τέχνασμα, ἀγνωστον τὴν σήμερον, ἦτο τὸ νὰ γράψῃ τις ἐπὶ ταχέως περιστρεφόμενου τροχίσκου, ἢ τὸ ν' ἀναγνώσῃ λέξιν, γραμμένην ἐπ' αὐτοῦ. Ἦτο λίαν σύνθηδες τὸ νὰ προσκαλῶσι τοὺς θαυματοποιοὺς τούτους εἰς γάμους ἢ εἰς ἄλλας ἐορτάς, ἀλλ' ἦτο ἀναμφιβόλως ὁμολογία ἀδυναμίας τὸ νὰ καταφεύγῃ τις εἰς τοιαῦτα τετριμμένα ψυχαγωγήματα ἀντὶ νὰ διεξάγῃ φιλοσοφικὰς καὶ περισπουδάστους συνδιαλέξεις. Ἐπὶ ταπεινοῦ ὁμοίως ἐδάφους ἴσταντο καὶ οἱ λεγόμενοι «δειπνοσοφισταί», οἵτινες ἦσαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὅτι οἱ γελοιοποιοὶ τῆς αὐλῆς, κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. Τὰ παίγνια τῶν δειπνοσοφιστῶν τούτων, οἵτινες περιήρχοντο ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ἀπὸ γεύματος εἰς γεῦμα, πάντοτε πειναλέοι καὶ ἀποζῶντες ἐκ τῶν ψυχίων τῆς τραπέζης τῶν εὐπόρων τάξεων, ἦσαν συνήθως πενιχρὰ καὶ διάκενα, καὶ συνίσταντο κυρίως εἰς τὸ νὰ ἐξασκῶσι τοὺς νέους νὰ εὐφυολογῶσι καὶ πειράζωσιν ἀλλήλους, καὶ νὰ δέχονται ἀστεϊσμούς καὶ πειράγματα.

Υψηλότερας τάξεως ἦσαν αἱ ἐλεύθεραι συνδιαλέξεις περὶ πολιτικῆς, φιλολογίας, κτλ. εἰς τὰ συμπόσια. Ἀλλ' ἐν γένει ἀπέφευγον τὰ λίαν σοβαρὰ ἀντικείμενα, ὅπως καὶ ὁ Ἀνακρέων ψάλλει·

Θέλω λέγειν Ἀτρείδας,
θέλω δὲ Κάδμον ἄδειν,
ἃ βάροβτος δὲ χορδαῖς
ἔρωτα μούνον ἡγεῖ.

Ἐτερον ἀλλήλους μὲ παίγνια ἀπαιτοῦντα σκέψιν, αἰνίγματα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς λ. χ., νὰ ὀνομάσῃ ἐν ἀντικείμενον περιέχον τὸ ὄνομα θεοῦ τινος, ἢ νὰ ψάλλῃ ἐν ἔπος ὅπου νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐν γράμμα τῆς ἀλφαβήτου, κτλ. Εἰς κύκλους μᾶλλον μορφωμένους ἐδίδετο ὠρισμένον θέμα εἰς τοὺς θεατὰς πρὸς διαλεκτικὴν καὶ δητορικὴν συζήτησιν. Πολλάκις συνείθιζον νὰ παραβάλλωσιν ἕκαστον τῶν παρόντων πρὸς ἰδιαίτερα ἀντικείμενα, οἷον μυθολογικὰ τέρατα, κ' ἐδῶ ἐδίδετο εὐκαιρία πρὸς ἐπίδειξιν μεγάλης ἀγχινοίας κ' εὐτοαπειρίας. Ἐνίοτε, ὅταν ἦτο δειπνοσοφιστὴς παρών, τὸ ἔργον ἀνετίθετο εἰς αὐτόν, πλὴν ἦτο δύσκολον διὰ τὸν πτωχὸν ἄνθρωπον νὰ ἐπιτύχῃ καὶ ν' ἀρέσῃ. Ἄλλος δυσκολώτερος νὰ ἀπαγγείλῃ τις αὐτοσχέδιον λογί-ἄθλος ἦτο ν' ἀπαγγείλῃ τις αὐτοσχέδιον λογί-δριον περὶ τινος ὑποκειμένου, νὰ ἐπαινέσῃ ἢ νὰ ψέσῃ τι, τοῦτο δὲ κατέστη κοινότατον σὺν τῇ ἀναπτύξει τῆς ῥητορικῆς τέχνης. Οὕτω, ἐν τῷ συμποσίῳ τοῦ Ξενοφάντος προβάλλεται ὅπως εἴπῃ ἕκαστος διὰ τί πρᾶγμα σεμνύνεται, καὶ ὑποχρεοῦται νὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῷ τοῦ Πλάτωνος, τὸ προτεινόμενον θέμα εἶνε ἡ ἐξύμνησις τοῦ ἔρωτος. Εἰς τοὺς χρόνους τοὺς Ἀλεξανδρινούς ἐφθάνον μέχρι ἐκτάκτως σοβαρῶν συζητήσεων, κ' ἐλύοντο ἐπιστημονικὰ προβλήματα ἐπὶ τῶν ποτηρίων. Οἱ εὐδοκίμοι οὖντες ἡμί-βοντο διὰ στεφάνων καὶ διὰ φιλημάτων, καὶ οἱ ἀστοχοῦντες κατεδικάζοντο ὑπὸ τοῦ συμπο-σιάρχου νὰ πῶσιν ἀπνευστί πλήρες κύπελλον ἀκράτου, ἢ, ὅπερ χεῖρον, κεκραμένου μὲ ἄλμυ-ρον ὕδωρ.

Υπῆρχον προσέτι πολυάριθμοι παιδιαὶ ἢ ἀγωνίσματα παιζόμενα ἐν τῷ συμποσίῳ, ἰδίως ὑπὸ τῶν νέων. Τὸ δημοτικώτατον πάντων εἰς τὰ συμποσία ἦτο ὁ Κότταβος, παιδιὰ εἰσαχθεῖσα ἐκ Σικελίας, περιελθοῦσα εἰς ἀχρησίαν ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄγνωστος εἰς τοὺς Ρωμαίους, ὅθεν ἀνεπαρκεῖς ἔχομεν εἰδήσεις περὶ αὐτῆς. Βέβαιον μόνον εἶνε ὅτι συνίστατο εἰς τὸ ἐπιδεξιῶς ῥίπτειν σταγόνας οἴνου, καταλειφθεῖ-σας εἰς τὸ κύπελλον, πρὸς τι ὠρισμένον τέρμα, τὸ δὲ κύπελλον νὰ κρατῇται ἐκ τῆς μᾶς λαβῆς διὰ τῶν δακτύλων, καὶ χωρὶς νὰ κινῇται ὅλος ὁ βραχίον, ἀλλὰ μόνον ὁ καρπὸς τῆς χειρὸς. Τὸ ἀγώνισμα τοῦτο διεξήγετο κατὰ διαφόρους τρό-πους, καὶ εἶχε πολλὰς καὶ δυσπεριγράπτους ἐπι-πλοκάς. Ἐνίοτε φαίνεται ὅτι ἔρριπτον τὸν οἶνον ἀπὸ τοῦ στόματος, ἀντὶ ἀπὸ τοῦ κυπέλλου. Ἡ παιδιὰ αὕτη, μεθ' ὅλην τὴν δημοτικότητά της κατὰ τὸν Ε' καὶ Δ' αἰῶνα, δὲν δύναται νὰ θεω-ρηθῇ ὡς ἐκτάκτως εὐγενής.

Υπῆρχον ἄλλα σπουδαιότερα ἀγωνίσματα, εἰς τὰ ὅποια ἐλάμβανον μέρος ἄνθρωποι ἐν ἡλικίᾳ. Πολλὰ τούτων ἦσαν ἀσχολαὶ παιδιῶν, ἰδίως ἡ παιδιὰ τῆς σφαίρας, τὴν ὁποίαν εὐρίσκομεν καὶ εἰς τοὺς Ὀμηρικοὺς χρόνους, καὶ ἦτο λίαν δημο-

τικὴ καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα, ἰδίως εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀναψυχῆς μετὰ τὸ λουτρόν, ἢ μετὰ σωματικὰς ἀσκήσεις εἰς τὸ γυμνάσιον, καὶ συνι-στάτο ἐξόχως ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ὡς ὑγιεινὸν ἀγώ-νισμα. Παιδιαὶ ἐπιδειξιότητος ἢ τύχης, παιζόμενα μὲ πεσσούς, μὲ κύβους κτλ., ἦσαν συνηθέστατα. Τινὲς τῶν παιδιῶν τούτων, ἐξ ἀρχαιοτάτων χρό-νων, ὁμοιάζον μὲ τὴν ζατρίκιον, μὲ τὸ τάβλι καὶ τὴν δάμιαν, ἀκόμη καὶ μὲ τὸ ἀφελέστατον τριόδι καὶ ἐννεάπετρον («πεντάγραμμιον»).

Υπῆρχον διάφοροι τρόποι τοῦ παίζειν τοὺς ἀστραγάλους—φυσικοὺς ἀστραγάλους ἀρνίου, ἢ τεχνητοὺς κατὰ μέγεθος. Ἀνέροισιν πέντε κατὰ σειρὰν πεσσούς εἰς ὕψος, καὶ εἶτα συνελάμβανον αὐτοὺς ἐπιδεξιῶς μὲ τὰ νῶτα τῆς χειρὸς. Ἐπαιζον δὲ καὶ περριτὰ ἢ ἄρτια (μονὰ ἢ ζυγά). Εἰς ἔργα τέχνης συχνὰ βλέπομεν κόρας ἀστραγαλιζούσας.

Δημιῶδες τέρψις ἐν Ἑλλάδι ἦτο ἡ ἀλεκτορο-μαχία, ἣτις ἐπαιξε σπουδαῖον μέρος ἐν Ἀθήναις, ὥστε ἀκόμη καὶ τὸ μέγα θέατρον τοῦ Διονύσου ἐχρησίμευσε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πράγματι ἰσχυρίζοντο, ὅτι τὸ ἀγώνι-σμα τοῦτο ἦτο θέαμα ἱκανὸν νὰ ἐξάρῃ τὸ θάρ-ρος τῶν πολιτῶν πρὸς γενναίας πράξεις. Ἀλέ-κτορες παλαισταὶ ἐτρέφοντο ἐν Τανάγρα καὶ Ῥόδῳ. Τοὺς ἔτρεφον μὲ σκόροδα καὶ προσήρ-των ἐπ' αὐτῶν μικροὺς χαλκίους περριστη-ρας, διὰ νὰ τοὺς ἐρεθίσωσι πρὸς τὴν πάλην. Ἐνίοτε αἱ θήλειαι ὀρνυθῆς ἦσαν παρούσαι εἰς τὴν πάλην, καθότι οἱ ἀλέκτορες περισσότερον ἔρρεπον πρὸς τὸ πάλαιμα ἐπὶ παρουσίᾳ των. Περίεργον δὲ ἔθιμον μνημονεύεται ὁ ἰδιοκτή-της τοῦ ἡττηθέντος πτηνοῦ τὸ ἀνελάμβανεν ὅσον τάχιστα, καὶ ἐκράζε μεγάλην τὴν φωνὴν εἰς τὸ ὅτιον του· σκοπὸς τούτου ἦτο νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ν' ἀκούσῃ ὁ ἡττημένος ἀλέκτωρ τὴν φωνὴν τοῦ ἀντιπά-λου του, ὅπως μὴ ἀποθαρρυνθῇ πρὸς μελλού-σας μάχας.

Ἀς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ συμποσίον. Εἴπομεν ἤδη ὅτι, μὲ ὅλον τὸ κράμα τοῦ ὕδατος, αἱ μεγά-λαι ποσότητες τοῦ πινομένου οἴνου, ἐπειδὴ ὁ πότος παρετείνετο πόρρω τῆς νυκτός, πολλάκις ἐπέφερον μέθην. Αἱ σκηναὶ αἱ διαδραματιζόμε-ναι ἐνίοτε ὑπὸ τὸ ἀσθενὲς φῶς τοῦ τρεμοσβύ-νοντος ἐλαιολύχνου, δὲν ἦσαν πάντοτε λίαν ἐλκυ-στικαί, οὐδ' ἐνδεικτικαὶ τῆς χάριτος καὶ λιτότητος ἐφ' ἣ προθυμούμεθα νὰ θαυμάζωμεν τοὺς Ἑλλη-νας. Εἰκὼν τις ἀγγείου δεικνύει τ' ἀποτελέσματα τοῦ ὑπερβολικοῦ πότου· βλέπομεν νέον τινὰ ἐμοῦντα, ὥραία δὲ τις κόρη μειδιᾷ ὑποβαστά-ζουσα τὴν κεφαλὴν του.

Ἡ ἐπίσημος λῆξις τοῦ συμποσίου ἦτο σπονδὴ εἰς τὸν Ἑρμῆν, πλὴν καὶ τότε δὲν ἐπέστρεφον πάντοτε οἴκαδε ἐν συνοδείᾳ τῶν δούλων, οἵτινες ἐπερίμενον τοὺς κυρίους των μὲ δᾶδας ἢ μὲ φανούς, ἀλλ' ἐνίοτε ἡ ἑξαπῆς των τοὺς ἔκαμνε

νὰ περιπλανῶνται θορυβωδῶς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μετὰ τῶν αὐλητρίδων καὶ δαδούχων εἰς κῶμον καὶ οὕτω εἰσέρχοντο εἰς τὰς οἰκίας φίλων παροι-νούντων ἀκόμη, ἢ ἐξετέλουν διαφόρους τρέλας καὶ παιδιὰς. Τοῦτο ἐπέφερε καὶ ἄλλας σκηνας, οἷον ῥήξεις καὶ διαμάχας, μάλιστα ἂν εἰς τῶν συμποτῶν ἀπεπειράτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τινος ἐταί-ρας, ὅτε ἔρις συχνὰ ἐπήρχετο μεταξὺ τῶν ἀντι-ζήλων. Ζωγραφία τις ἐπὶ ἀγγείου παριστᾷ σκη-νὴν κώμου, ὅπου τὸ κύριον πρόσωπον εἶνε μεθύων Ἡρακλῆς, συνοδευόμενος ὑπὸ σατύρων, ἀλλὰ πράγματι εἶνε μόνον σκηνὴ ἐκ τοῦ πραγμα-τικοῦ βίου μετενηνεγμένη εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐπο-χὴν. Ὁ ἥρωες, ὅστις κεῖται οὐνοθανῆς (ivre-mort) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, φαίνεται ὅτι εἶχε ζητήσει νὰ εἰσέλθῃ εἰς θύραν ἣτις ἔμεινε κλειστὴ πρὸς αὐτόν, καὶ γραῖα τις ἔρριπεν ὕδωρ ἐπάνω του

διὰ θυρίδος ὑπὲρ τὴν φλοιὰν τῆς εἰσόδου. Δύο νέοι σάτυροι, στολισμένοι μὲ στεφάνους καὶ θαλ-λούς, ἐξ ὧν ὁ εἰς φέρει θύρσον καὶ κἀνιστρον μὲ δῶρας καὶ πλακούντια, καὶ ὁ ἕτερος κρατῇρα κτλ., καὶ μία κιθαρωδὸς μὲ θύρσον, καὶ μία αὐλη-τρίς μὲ δᾶδα, συμπαρίστανται εἰς τὴν ἐκ μέθης ταύτην περιπλάνησιν.

Αἱ σκηναὶ αὗται παρέχουσι δυσάρεστον ἀντί-θεσιν πρὸς τὴν κατακλείδα τοῦ Πλατωνικοῦ Συμποσίου, ὅπου ὁ Σωκράτης, ἀφοῦ ἔπιεν ἀφρό-νως παννύχιος, ἀλλὰ συνάμα διεξάγων σοβαρὰν συνδιάλεξιν μετὰ τινῶν φίλων, στιβαρὸς καὶ νή-φρων ὅπως πάντοτε, ἐγείρεται περὶ τὸ λυκαυγές, ἐνῶ οἱ ἄλλοι συμποταὶ ἔπεσαν εἰς βαθὺν ὕπνον, βαδίζει μὲ στερεὸν βῆμα πρὸς τὴν κρήνην τοῦ Ἀνκείου, καὶ ἀρχίζει ὡς συνήθως τὴν ἡμερησίαν ἀσχολίαν του.

[Μετάφρ. Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ]

H. BLÜMNER

ΑΠΟ ΤΑ ΔΟΚΙΜΙΑ ΤΟΥ ΕΜΜΕΡΣΟΝ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ¹

Ἡ νέα ἔκφρασις αὐτῆς τῆς ιδέας εἶνε ὁργανικὴ, εἶνε ὁ νέος τύπος, τὸν ὁποῖον τὰ πράγματα λαμβάνουν, ὅταν εἶνε ἐλευθερωμένα ὅπως τάντι-κείμενα, τὰ ὅποια εἰς τὸν ἥλιον ζωγραφοῦνται ἐπάνω εἰς τὸν ἀμφιβληστροειδῆ χιτῶνα τοῦ ὀφθαλ-μοῦ, τοιοῦτοτρόπως αἱ νέαι αὗται ἔκφρασεις, συμμεριζόμεναι τὴν τάσιν ὁλοκλήρου τοῦ σύμ-παντος, τείνουν νὰ χαράξουν εἰς τὸ πνεῦμα μίαν εἰκόνα ἀβροτέραν τῆς οὐσίας των. Ἡ μεταμόρ-φωσις μιᾶς σκέψεως εἰς ποίημα εἶνε ὁμοία μὲ τὴν μεταμόρφωσιν τῶν πραγμάτων εἰς ἀνωτέρας ὁργανικὰς μορφάς. Ἐπάνω ἀπὸ κάθε πρᾶγμα πλανᾶται ὁ δαίμων του ἢ ἡ ψυχὴ του, καὶ, ὅπως τὸ σχῆμα ἐνὸς πράγματος ἀντανάκλαται ἀπὸ τὸ μάτι, τοιοῦτοτρόπως ἡ ψυχὴ αὐτοῦ τοῦ πράγ-ματος ἀντανάκλαται ἀπὸ τὸ ποίημα ἢ τὴν με-λωδίαν. Ἡ θάλασσα, ἡ ἄλυσις τῶν βουνῶν, ὁ Νιαγάρας καὶ τᾶνθη προὑπάρχουν καὶ ὑπάρχουν κατ' ἀνώτερον τρόπον μέσα εἰς τὰ τραγούδια, τὰ ὅποια δὲν ἐξεφράσθησαν ἀκόμη, καὶ τὰ ὅποια πλανῶνται εἰς τὸν ἀέρα ὡς ἀρώματα· ἐὰν κανεὶς ἔχῃ τὸ αὐτὶ ἀρκετὰ λεπτόν, ἀκούει αὐτὰς τὰς σημασίας καὶ δοκιμάζει νὰ τὰς σημειώσῃ χωρὶς νὰ τὰς μεταβάλῃ οὔτε νὰ τὰς μακρύνῃ. Καὶ εἰς τοῦτο συνίσταται ἡ νομιμοποίησις τῆς κριτικῆς: εἰς τὴν πίστιν αὐτὴν τοῦ πνεύματος, ὅτι τὰ ποιή-ματα εἶνε μίᾳ παρεφθαρμένη μετάφρασις κάποιου

κειμένου τῆς φύσεως, μὲ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συμφωνοῦν. Οἱ ρυθμοὶ τῶν σονέττων μας δὲν ἔπρεπε νὰ εἶνε ὀλιγώτερον εὐχάριστοι ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἀντανάξεις τοῦ μαργάρου, ἀπὸ τὰς ὁμοια-ζούσας διαφορὰς ἐνὸς συμπλέγματος ἀνθέων. Ἡ σύζευξις τῶν πτηνῶν εἶνε εἰδυλίον ὀλιγώτερον πληκτικὸν ἀπὸ τὰ εἰδυλίᾳ μας· μία τοικυμῖα εἶνε μία ὦδὴ τραγεῖα, χωρὶς ψεύδος οὔτε ἀπαγγελίαν· ἓνα θέρος μὲ τὸν σπαρμένον θερισμόν του συν-αθροισμένον καὶ ἀποθηκευμένον, εἶνε μιὰ ἐπικὴ ὦδὴ καὶ μὲ ποίαν πολυτέλειαν θαυμασιῶς ἐκτε-λεσθέντων μερῶν!

Διατὶ ἡ συμμετρία καὶ ἡ ἀλήθεια, αἱ ὁποῖαι προτυπώνουν τὰ πράγματα αὐτὰ, δὲν θὰ εἰσέδουν εἰς τὰ πνεύματά μας καὶ διατὶ δὲν θὰ ἐλαμβά-ναμεν μέρος εἰς τὰς ἐπινοήσεις τῆς φύσεως;

Ἡ ἐνόρασις αὐτὴ τὴν ὁποίαν ἐκφράζομεν διὰ τῆς λέξεως φαντασία, εἶνε ἓνας τρόπος νὰ βλέπω-μεν πολὺ ὑψηλὰ· δὲν ἀποκτάται διὰ τῆς σπουδῆς ἀλλὰ διὰ τῆς μεταμορφώσεως, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ πνεύματος εἰς τὸ παρατηρηθὲν αὐτὸ πρᾶγμα, μεταμορφώσεως τοῦ πνεύματος, ἡ ὁποία ἀκο-λουθεῖ τὴν πορείαν τῶν πραγμάτων διὰ μέσου τῶν μορφῶν καὶ ἡ ὁποία τὰ καθιστᾷ δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου διανγὴ εἰς τὰ ἄλλα πνεύματα. Ἡ πο-ρεία τῶν πραγμάτων εἶνε σιωπηλὴ. Θὰ ἀνεχθῶν νὰ τὰκολουθῇ ἓνα ὄν ὁμιλοῦν; Δὲν θὰ ἀνεχθῶν κατάσκοπον· ἀλλὰ ἓνας ἐραστής, ἓνας ποιητὴς εἶνε ἡ ὑπέρβασις τῆς ἰδίας φύσεώς των· αὐτὸν

¹ «Παναθήναια» 15 Μαρτίου. Τεύχος 179.

θὰ τὸν ἀνεχθοῦν. Ὁ ὅρος διὰ τὸν ποιητὴν νὰ εὕρῃ τὸ ἀληθὲς ὄνομα τῶν πραγμάτων, εἶνε νὰ υποταχθῇ εἰς τὴν θεϊαν οὐσίαν, ἡ ὁποία διαπερᾷ τὰς μορφάς, καὶ νὰ τὴν ἀκολουθῇ.

Κάθε ἄνθρωπος διανοητικὸς ἀποκαλύπτει γρήγορα ἢ ἄργά τὸ μυστικὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον, ὑπεράνω τῆς ἐνεργείας τοῦ πνεύματός του, εὐσυνειδητόν καὶ στοχαστικόν, κατέχει μίαν πολὺν μεγαλειτέραν δύναμιν — ὡς ἓνα πνεῦμα πού θὰ ἦτο διπλασιασμένον — ὅταν ἀφίεται εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων· ὅτι, ἐκτὸς τῆς ἀτομικῆς του δυνάμεως, ἔχει ἐντὸς του μίαν μεγάλην δύναμιν, δημοσίαν, οὕτως εἰπεῖν, ἡ παγκόσμιον, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἴμπορεῖ νὰ στηριχθῇ ἀνοίγων (μὲ ἴδιόν του κίνδυνον) τὰς θύρας τοῦ εἶναι του εἰς τὴν δύναμιν αὐτήν, διὰ νὰ φήσῃ νὰ τὸ διέλθῃ ἡ ἄμπωτις καὶ ἡ παλλίρροια. Τότε παρασύρεται εἰς τὴν ζωὴν τοῦ σύμπαντος, ἡ φωνὴ του εἶνε κεραυνός, ἡ σκέψις του νόμος καὶ οἱ λόγοι του εἶνε ἐπίσης εὐνόητοι ὅσον αἱ παγκόσμιαι εἰκόνες τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων. Ὁ ποιητὴς γνωρίζει ὅτι ὁμιλεῖ κατὰ τρόπον δλοκληρωτικόν, ὅταν εἶνε ὀλίγον ἄγριος, ἢ ὅταν ὁμιλῇ μὲ τὸ ἄνθος τοῦ πνεύματος καὶ μόνον τότε· ὅχι ὅταν μεταχειρίζεται τὸ δραστήριον καὶ ἐρευνητικὸν πνεῦμα ὡς ὄργανον, ἀλλ' ὅταν ἀφίη τὸ πνεῦμα εἰς ἡσυχίαν καὶ τὸ ἐγκαταλείπει εἰς τὸ θεῖον ρεῦμα πού εἶν' ἐντὸς του: ἡ διὰ νὰ ὁμιλήσω ὡς οἱ ἀρχαῖοι, ὅχι μὲ τὴν διάνοιαν μόνον, ἀλλὰ μὲ τὴν διάνοιαν φωτισμένην ἀπὸ τὸ νέκταρ. Ὅπως ὁ περιπλανηθεὶς ὁδοιπόρος ἀφίει τὸν χαλινὸν ἐπάνω εἰς τὸν λαμόν τοῦ ἵππου του, ἐμπιστευόμενος εἰς τὸ ἐνστικτόν τοῦ ζώου νὰ εὕρῃ τὸν δρόμον του, ἔτσι πρέπει νὰ φερώμεθα μὲ τὸ θεῖον ζῶον, πού μᾶς φέρει διὰ μέσον τοῦ κόσμου. Διότι ἂν, κατὰ τινὰ τρόπον, εἴμποροῦμεν νὰ ὑποκεντίσωμεν αὐτὸ τὸ ἐνστικτόν, νέα περάσματα ἀνοίγονται ἐμπρὸς μας εἰς τὴν φύσιν, τὸ πνεῦμα διασχίζει τὰ πλέον συμπτυκνόμενα καὶ τὰ ὑψηλότερα πράγματα καὶ ἡ μεταμόρφωσις γίνεται δυνατή.

Διὰ τοῦτο οἱ βάρδοι ἀγαποῦν τὸ κρασί, τὸ ὑδρόμελι, τὰ ναρκωτικά, τὸν καφέ, τὸ τσάι, τὸ ὀπιον, τοὺς καπνοὺς τοῦ ξύλου τοῦ σαντάλου καὶ τοῦ καπνοῦ ἢ ὅ,τι προξενεῖ μίαν ζωώδη ἔξαρσιν. Ὅλ' οἱ ἄνθρωποι ἐπιζητοῦν ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα διὰ νὰ προσθέσουν τὴν ἔκτακτον αὐτὴν δύναμιν εἰς τὴν φυσικὴν τῶν δυνάμιν· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἔχουν περὶ πολλοῦ τὴν συνομιλίαν, τὴν μουσικὴν, τὴν ζωγραφικὴν, τὴν γλυπτικὴν, τὸν χορόν, τὸ θέατρον, τὸν πόλεμον, τὰ πλήθη, τὰς πυρκαϊάς, τὸ παιγνίδι, τὴν πολιτικὴν ἢ τὸν ἔρωτα, τὴν ἐπιστήμην ἢ τὴν ζωὴν δηλητηρίαισιν, — μέσα οἷονε μηχανικὰ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιλείπτα διὰ νὰ ἀντικαταστήσουν τὸ ἀληθινὸν νέκταρ, τὸ ὁποῖον εἶνε ἡ ἐκστασις τοῦ πνεύματος, εἰσδύοντος εἰς ἄγνωστον

γεγονός. Τὰ πράγματα αὐτὰ εἶνε τὰ βοηθητικὰ τῆς κεντρόφυγος τάσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ περάσματος τοῦ εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, καὶ τὸν βοηθοῦν νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ πού τὸν κρατεῖ καὶ ἀπὸ τὰς ἀτομικὰς αὐτὰς σχέσεις πού φράσσουσιν τὸν δρόμον του. Ἐκ τούτου προέρχεται ἐπίσης, ὅτι ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπαγγελματικῶς ἐξέφραζαν τὸ ὥραϊον, — ζωγράφοι, ποιηταί, μουσικοί, ἡθοποιοί, — συχνότερ' ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐπέρασαν μίαν ζωὴν διασκεδάσεων καὶ ἀνέσεως· εἴμπορεῖ μάλιστα νὰ εἴπῃ κανεὶς ὅτι ὅλοι, ἐκτὸς ἐκείνων πού εὕρηκαν τὸ ἀληθινὸν νέκταρ, ἐπεζητήσαν ἐν ἄλλο, τεχνητόν. Κάθε φορὰν πού ἡ ἐλευθερία ἐπροσβάλλετο κατὰ πλάγιον τρόπον, ὅχι διὰ τῆς χειραφετήσεως τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ μέρος τοῦ μεγάλου φωτός πού πίπτει ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἐλευθερίας εἰς πράγματα εὐτελέστερα, κάθε φορὰν, τὸ τοιοῦτο-τρόπως ἐπιτευχθέν πλεονέκτημα, ἐσυμψηφίζετο ἀπὸ μίαν σπατάλην καὶ φθορὰν δυνάμεων. Ἀλλὰ δὲν εἴμπορεῖ κανεὶς νὰ κλέψῃ ἓνα πλεονέκτημα ἀπὸ τὴν φύσιν δι' ὑπεκφυγῆς, τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, ἡ μεγάλη καὶ γαληνιαία παρούσα τοῦ Δημιουργοῦ ποτε δὲν προσεπικαλεῖται διὰ τῶν μαγγανειῶν τοῦ κρασιοῦ καὶ τοῦ ὀπίου. Τὸ θεσπέσιον ὄραμα ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν ἀπλὴν καὶ καθαρὰν ψυχὴν πού κατοικεῖ εἰς ἓν ἄγνον σῶμα. Ὅ,τι ὀφείλομεν εἰς τὰ ναρκωτικά, δὲν εἶνε ἡ ἔμπνευσις, ἀλλὰ μία ψευδὴς διέγερσις καὶ μανία. Ὁ Μίλων λέγει ὅτι, λυρικὸς ποιητὴς εἴμπορεῖ νὰ πῇ κρασί καὶ νὰ ζῇ γενναίως, ἀλλ' ὁ ἐπικὸς ποιητὴς, ἐκεῖνος πού πρέπει νὰ ψάλλῃ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ἔλευσιν αὐτῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ πίνῃ νερόν ἀπὸ ξύλινον δοχεῖον. Διότι ἡ ποίησις δὲν εἶνε «τὸ κρασί τοῦ διαβόλου» ἀλλὰ τὸ κρασί τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ἴδιον συμβαίνει μὲ τὰ παιγνίδια. Γεμίζομεν τὰ χέρια καὶ τὰ δωμάτια τῶν παιδιῶν μας μὲ κάθε εἶδους κούκλες, τύμπανα καὶ ἀλογάνια, ἀποστρέφοντες τὰ μάτια τῶν ἀπὸ τὰ τάπλᾶ καὶ αὐτάρκη ἀντικείμενα τῆς φύσεως, ἥλιον, σελήνην, ζῶα, νερά, πέτρας, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ εἶνε τὰ παιγνίδια τῶν. Ἔτσι ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τοῦ ποιητοῦ ἔπρεπε νὰ εἶνε τόσο ἀπλοῦς, ὥστε αἱ πλέον συνήθεις ἐπιρροαὶ νὰ τὸν εὐφραίνουσιν. Ἡ φαιδρότης τοῦ ἔπρεπε νὰ εἴμπορῃ νὰ εἶνε ὁ καρπὸς μιᾶς ἀκτίνος ἡλίου, ὁ ἀπὸ ἔπρεπε νάρκῃ διὰ νὰ τὸν ἐμπνεύσῃ καὶ τὸ νερόν ἔπρεπε νάρκῃ διὰ νὰ τὸν μεθύσῃ.

Τὸ πνεῦμα αὐτό, πού ἀρκεῖ εἰς τὰς γαληνιαίας καρδίας, πού ἐξέρχεται δι' αὐτὰς ἀπὸ κάθε πλόκαμον ἀποξηραμένης γλῶσσης, ἀπὸ τὸ παραμικρὸν τοῦ ἐλάτου μῆλον, ἀπὸ τὴν μισοκρυμμένην πέτραν πού χρυσίζει ὁ ἥλιος τοῦ Μαρτίου, τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἐκδηλώνεται εἰς τοὺς πτωχοὺς, τοὺς πενιασμένους, εἰς ἐκείνους πού ἔχουν ἀπλᾶς ὀρέ-

ξεις. Ἐὰν γεμίσῃς τὸν ἐγκέφαλόν σου μὲ τοὺς θορύβους τῆς πόλεως Βοστώνης, τῆς Νέας Ὑόρκης, τοῦ συρμοῦ τοῦ φθόνου, ἂν διεγείρῃς τὰς κουρασμένας αἰσθήσεις σου μὲ τὸ κρασί ἢ τὸν καφέ, δὲν θὰ εὕρῃς πλέον εἰς τὰ μεγάλα δάση τῶν πεύκων τὴν ἀκτινοβολὸν σοφίαν πού κρύπτεται μέσα εἰς τὸ ἔρημον βάθος τῶν.

Ἄν ἡ φαντασία ἐξάπῃ τὸν ποιητὴν, δὲν εἶνε ζωηρὰ εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Αἱ μεταμορφώσεις διεγείρουν εἰς τοὺς θεατὰς μίαν χαρῶ-πὴν συγκίνησιν. Ἡ χρῆσις τῶν συμβόλων ἔχει ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κάποιαν δύναμιν χειραφετήσεως καὶ ἐξιλαρύνσεως. Φαινόμεθα ὡς νὰ μᾶς ἄγγιξε ἓνα ραβδί, τὸ ὁποῖον μᾶς κἀμνει νὰ πηδῶμεν καὶ νὰ χορεύωμεν ὡς παιδιὰ. Εἴμεθα ὡς ἄνθρωποι πού ἐξέρχονται ἀπὸ ἓνα ὑπόγειον κ' εὐρίσκονται εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα. Τοῦτο εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα πού ἔχουν ἐπάνω μας οἱ τρόποι, οἱ μῦθοι, οἱ χρησμοὶ καὶ ὅλα τὰ ποιητικὰ σχήματα. Οἱ ποιηταί εἶνε λοιπὸν θεοὶ ἐλευθερωταί. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν πραγματικῶς ἀποκτήσει μίαν νέαν αἰσθησιν, εὐρίσκουν ἓναν ἄλλον κόσμον εἰς τὸν κόσμον τῶν, μίαν φωλεὰν κόσμων, διότι μίαν φορὰν πού εἶδαν τὴν μεταμόρφωσιν, μαντεύουν ὅτι πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ.

Δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω τώρα πῶς αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸ θέλητρον τῶν μαθηματικῶν, τῆς ἀλγέβρας, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ αὐτὰ τοὺς τρόπους τῶν· ἀλλὰ τὴν αἰσθάνεται κανεὶς εἰς κάθε ὀρισμόν, ὅπως ὅταν ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, ὅτι τὸ δάστημα εἶνε ἓνα πλοῖον ἀκίνητον εἰς τὸ ὁποῖον τὰ πράγματα εἶνε καταληπτά, ἢ ὅταν ὁ Πλάτων λέγει ὅτι μία γραμμὴ εἶνε ἓνα σημεῖον ἱπτάμενον, ἢ ὅτι ἓνα «σχῆμα» εἶνε ἄθροισμα στερεῶν

κτλ. Ποίαν χαρῶπὴν αἰσθῇσιν ἐλευθερίας ἔχομεν, μανθάνοντες ὅτι ὁ Βιτρούβιος, κατὰ τὴν ἀρχαίαν γνώμην τῶν καλλιτεχνῶν, ἀποφαίνεται ὅτι ἓνας ἀρχιτέκτων δὲν εἴμπορεῖ νὰ κτίσῃ καλὰ ἓνα σπίτι, ἂν δὲν γνωρίσῃ ὀλίγην ἀνατομίαν καὶ ἀκόμη, ὅταν ὁ Σωκράτης εἰς τὸν *Χαρμίδην* μᾶς λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ θεραπεύεται ἀπὸ τὰς ἀσθενείας τῆς με κάποιας γοητείας, καὶ ὅτι αἱ γοητεῖαι αὐταὶ εἶνε ὡς μιὰ ὥραιότης αἰτιολογημένη, ἡ ὁποία γεννᾷ τὴν ἐγκράτειαν· ὅταν ὁ Πλάτων ὀνομάζει τὸν κόσμον ἓνα ζῶον καὶ ὁ Τιμαῖος βεβαιώνει ὅτι τὰ φυτὰ ἐπίσης εἶνε ζῶα· ἢ ὅταν βεβαιώνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἓνα θεῖον δένδρον αὐξάνον ἀπὸ τὰς ρίζας του, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἡ κεφαλὴ του, βυθιζομένη πρὸς τὸν οὐρανόν· ὅταν ὁ Ὀρφεὺς ὁμιλεῖ περὶ τῶν λευκῶν τριχῶν ὡς περὶ τοῦ «ἀνθους, τὸ ὁποῖον σημειώνει τὸ ἔσχατον γῆρας»· ὅταν ὁ Πρόκλος καλεῖ τὸ σύμπαν τὸ ἄγαλμα τῆς διανοίας· ὅταν ὁ Chaucer, εἰς τὸ ἐγκώμιόν του περὶ εὐγενείας, συγκρίνει τὸ καλὸν αἷμα πού πίπτει ὑπὸ δουλικὰς συνθήκας μὲ τὴν φωτιάν, ἡ ὁποία φερομένη εἰς τὸ σκοτεινότερον σπίτι, δὲν θὰ τὸ ἐφώτιζεν ὀλιγώτερον· ὅταν ὁ Ἰωάννης, εἰς τὴν *Ἀποκάλυψιν*, βλέπει τὴν πτώσιν τοῦ κόσμου διὰ τοῦ κακοῦ καὶ βλέπει νὰ πίπτουν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἀστέρες ὡς σῦκα πολὺ πρῶϊμα σειόμενα ἀπὸ τὴν συκὴν· ὅταν ὁ Αἴσωπος καταγράφει τὰς σχέσεις τῆς συνήθους ζωῆς ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ζώων· τότε δεχόμεθα τὸν φαιδρὸν ὑπαινιγμὸν τῆς ἀθανασίας τῆς οὐσίας μας, ἐννοοῦμεν τοὺς Βοημούς, οἱ ὁποῖοι λέγουν περὶ τῶν ἑαυτῶν τῶν: Ματαίως τοὺς κρεμοῦν δὲν εἴμποροῦν νὰ ἀποθάνουν!

[Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές] Μετάφρ. ΓΕΩΡ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ

ΤΩΡΙΝΑ ΚΑΙ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Ο ΚΑΪΖΕΡ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑΝ

Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν. — Μία ματαιωθεῖσα ἐπίσκεψις τοῦ Κάιζερ. — Ἡ Κέρκυρα ἀνάστατος. — Προετοιμασίαι καὶ παρασκευαί. — Τὸ φίλετό τῆς ῥέγκας. — Μυστικοὶ ἀστυνόμοι. — Ἀπογοήτευσις.

Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζεται τὸ φυλλάδιον αὐτὸ τῶν «Παναθηναίων» καὶ γράφονται αὐταὶ αἱ γραμμαί, δὲν ἔφθασεν ἀκόμη ὁ Κάιζερ εἰς τὴν Κέρκυραν. Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ διαβάζονται αὐταὶ αἱ γραμμαί, ἴσως θὰ ἔχη τὴν τιμὴν ἡ ὥραία Ἴονικὴ νῆσος νὰ φιλοξενῇ τὸν κραταῖον μονάρχην. Λέγω ἴσως διότι καὶ ἄλλοτε τὸ πρᾶγμα ἐθεωρεῖτο βεβαίωτα-

τον καὶ ἡ Κέρκυρα ἐπερίμενε ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ πατήσῃ τὸ ἔδαφός της ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ ὅμως τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὅλα ἀνετράπησαν καὶ ἡ Κέρκυρα ἔμεινεν χωρὶς αὐτοκρατορικὴν ἐπίσκεψιν.

Ἦτο τὸ ἔτος 1903. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔκαμε τὴν συνήθη ἀνοιξιάτικην ἐκδρομὴν του εἰς τὴν Μεσόγειον, ταξιδι ἀναφυγῆς τὸ ὁποῖον γίνεται δι' ἀνάπαυσιν τοῦ πολυασχόλου αὐτοῦ μονάρχου καὶ τὸ ὁποῖον εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸν κουράζει περισσότερον. Καὶ εἰς τὸ ταξιδί του εἶχε περιλάβῃ καὶ τὴν Κέρκυραν.

Συγκίνησις λοιπόν δικαιολογημένη εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄν ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον ἕνας ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον παρακολουθεῖ εἰς κάθε του βῆμα τὸ μάτι τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου, αὐτὸς εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Περίεργος τύπος τὸν ὁποῖον θὰ ἔπρεπε ν' ἀναζητήσῃ κανεὶς μεταξὺ τῶν δώδεκα Καισάρων τῆς Ρώμης, ἀπὸ τὴν καλὴν των ὄψιν μόνον, ἐννοεῖται. Ἐχει καὶ τι ποῦ ἐνθυμίζει τὸν Νέρωνα. Ὅχι τὸν ἄγριον καὶ ὠμὸν καὶ παράφρονα Ῥωμαῖον αὐτοκράτορα ἀλλὰ τὸν πολυπράγμονα, τὸν πολυάσχολον, τὸν φιλότεχνον.

Συγκίνησις λοιπόν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ Ἑλλάς ἐθεώρει εὐτύχημα ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἔρχεται διότι ἐνομιζέτο ὅτι ἦτο θυμωμένος μαζί μας, ὅτι δὲν ἤθελε οὔτε νὰ μᾶς ἀκούσῃ. Λόγοι διάφοροι αὐτῆς τῆς δυσανεκτικῆς ἀνεφέροντο, ἐφευρίσκοντο καὶ ἐδημιουργοῦντο. Ὅλοι καὶ ἤξευραν καὶ δύο ἄνθρωποι συναντῶμενοι εἰς τὸν δρόμον ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴν ξέρουν δύο διαφορετικὰς ἀφορμὰς.

Ἐπὶ τέλους ὅμως ἤρχετο. Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἐτοιμάζετο ἐν σπουδῇ διὰ νὰ ἐξέλθῃ εἰς προὑπάντησίν του καὶ αἱ πλατεῖαι εἶχαν ἐρημωθῇ ἀπὸ ἀξιωματικούς. Ἡ ἀστυνομία ἔστελλε φανερὰ καὶ μυστικούς ἀστυνομικούς εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ ἀνεκαλύπτετο τότε μόνον ὅτι ἔχομεν καὶ εἰδικὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα διὰ τοὺς ἀναρχικούς. Εἰς τὸν Πειραιᾶ οἱ ἐπιβάται κάθε ἀτμοπλοίου ἐτραβοῦσαν τὸν διάβολόν των διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι δὲν ἦσαν ἀναρχικοὶ καὶ ἐπικίνδυνοι.

Ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια ἐπρόκειτο ὁλόκληρος νὰ τρέξῃ εἰς τὴν Κέρκυραν νὰ χαιρετίσῃ τὸν Κάϊσερ. Θαλαμηγοὶ καὶ θωρηκτὰ ἐτοίμαζαν τὰ κάρβουνα καὶ τὰ σχοινιά. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἔβασίλευεν ἡ ἀπορία.

— Θὰ πεταχθῇ ἄρά γε καὶ ὡς ἐδῶ ὁ Κάϊσερ; Γιατί ὄχι; Ἀφοῦ θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Κέρκυραν... Εἶνε τὸσον ἰδιότροπος αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος!

Καὶ τέλος ὁ ὑποφαινόμενος φέρων τὸ βαρὺ φορτίον τῆς ἀντιπροσωπείας ἑνδεκα εὐρωπαϊκῶν τηλεγραφικῶν πρακτορείων, καὶ δύο βαλίζας εἰς τὰς ὁποίας ὑπῆρχε καὶ φράκον — ποῦ ξέρεις! — ξεκινοῦσε διὰ τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων, μὲ συστατικά, φωτογραφικὰς μηχανάς, κρυπτογραφικὰ λεξικά, ἐπιταγὰς, τηλεσκόπια καὶ ὅλον ἐπὶ τέλους τὸν δημοσιογραφικὸν ὅπλισμόν ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλεται εἰς ἐκστρατείαν τῆς δημοσιογραφικῆς σπουδαιότητος.

Ὅταν ἔφθασα εἰς τὴν Κέρκυραν, εὗρηκα τὴν νῆσον ὑπὸ τὸ κράτος πυρετοῦ. Ὅλη τῆς ἡμέρας, ἡ γαλήνη, ὁ λεπτὸς ρεμβασμός, ἡ νωχέλιότης, εἶχαν ἐξαφανισθῇ. Ἀπὸ τὴν ἀποβάθραν ἔως τὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Ὠραίας Βενετίας» ἔβλεπα τοὺς ἀνθρώπους σκάβοντας, διορθώνοντας τοὺς

δρόμους, τοποθετοῦντας στύλους, κρεμῶντας σημαίας. Ἡ Κέρκυρα ἀνέδιδε τὴν βοήν τῆς ἐργασίας.

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μ' ἐπερίμενε συμπλήρωσις τῆς ἐκλήξεως.

— Ἐνα δωμάτιον ἔχομεν μόνον εἰς τὸ τελευταῖον πάτωμα.

Ἐπρεπε νὰ δεχθῶ. Ἡ σκάλα ἦτο τεραστία, ἀλλὰ εἰς αὐτὰς τὰς στιγμὰς δὲν ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ κάμῃ δυσκολίας. Τὸ ἀριστοκρατικώτατον καὶ τέλειον αὐτὸ ξενοδοχεῖον, τὸ ὁποῖον τιμᾷ καὶ τὴν Κέρκυραν καὶ τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον, δὲν εἶχε οὔτε μίαν θέσιν κενήν· τὸ δωμάτιον ποῦ προωρίσθη δι' ἐμὲ δὲν εἶχε κενωθῇ ἀκόμη. Μία Ἀγγλὶς κυρία, ἡ ὁποία τὸ κατεῖχε, ἐπρόκειτο νὰ φύγῃ τὸ ἀπόγευμα.

Ἐδέησε λοιπόν νὰ κάμω παραστάσεις εἰς τὸν διευθυντήν. Ἐγὼ δὲν ἤμουν περιηγητής. Ἐπὶ γαίνα εἰς τὴν Κέρκυραν δι' ἐργασίαν δημοσιογραφικὴν ἡ ὁποία δὲν περιμένει. Ἐπρεπε νὰ περάσω εἰς τὸ δωμάτιόν μου, νὰ ἀνοίξω τὰς ἀποσκευὰς μου, νὰ ἀλλάξω φορέματα διὰ ν' ἀρχίσω ἀμέσως τὴν ἐργασίαν μου. Ἡ Εὐρώπη ὁλόκληρος ἐκρέματο ἀπὸ τὴν καλωσύνην τῆς Ἀγγλίδος. Ἄν ἐπέμενε νὰ μείνῃ ἐκεῖ καὶ νὰ μ' ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν μου, ὁ κόσμος ὁλόκληρος θὰ διεμαρτύρετο.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου διεβίβασε εἰς τὴν Ἀγγλίδα τὰς παρακλήσεις μου. Ἐκεῖνη ἐδέχθη καὶ δὲν ἐδέχθη. Ἀγγλικὴ κατοχὴ δὲν ὑποχωρεῖ εὐκόλα. Παράδειγμα ἡ Αἴγυπτος. Ἐπὶ τέλους κατορθώθη νὰ γίνῃ ἕνα εἶδος condominium. Ἐνα παραβάν ἐστήθη εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου καὶ ἐνῶ ἡ Ἀγγλὶς κυρία ἔμεινε εἰς τὸ ἕνα μέρος ἐπιμένονσα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ δωματίου, ὁ ὑποφαινόμενος εἰς τὸ ἄλλο διαμέρισμα ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τῶν σάκων καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς τακτοποιήσεως δελτίων, ρεδιγκότας, ὑποκαμίσων, φωτογραφικῶν πλακῶν, λαιμοδετῶν, ὑψηλῶν καπέλλων καὶ κρυπτογραφικῶν λεξικῶν. Ὅταν ἡ ἐργασία αὕτη ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος τῆς, ἡ Ἀγγλὶς συγκυρίαρχος ἤνοιξε τὸ παραπέτασμα καὶ ἐπέρασε ἀλύγιστος καὶ ἀκαμπτος, χωρὶς νὰ ρίψῃ ἕνα ὄγδοον περιέργου βλέμματος πρὸς τὸν Ἕλληνα ἐπιδρομέα.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ ὑποφαινόμενος τελειώσας τὰς ἀπαραιτήτους προπαρασκευὰς ἐχάζευσεν εἰς τὴν Σπιανάδα, τὸ περίεργον καὶ πολυάσχολον χάζεμα τὸ ὁποῖον κάμνουν οἱ δημοσιογράφοι ὅταν ἔχουν ἐργασίαν.

Ὅλη ἡ Κέρκυρα ἦτο ἐπὶ ποδός. Ὁ νομάρχης κ. Μεταξᾶς ἐπῆγαινε καὶ ἤρχετο ἐπιβλέπων τὰ πάντα. Ὁ δήμαρχος κ. Κόλλας ἔφευγε ἀπὸ τὴν συνεδρίασιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου διὰ νὰ τρέξῃ νὰ ἴδῃ τί κάνουν οἱ ἐργάται εἰς τὴν παραλίαν. Ὁ φρουράρχος ἐπεθεώρει τὴν σχολὴν

τῶν ἐφένδρων οἱ ὁποῖοι ἐκαμάρωναν μὲ τὰς στολάς των εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ φρουρίου, καὶ εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐδοκιμάζοντο τὰ κανόνια τοῦ χαιρετισμοῦ. Πέντε ἔξ βάρκες ἐπῆγαιναν εἰς τὸ βίδο τὰ ὑλικά μιᾶς προχείρου φωταγωγήσεως.

Καὶ μετὰ τοὺς ἐπισήμους, οἱ ἄλλοι ἐπιφανεῖς τῆς Κερκύρας ἄφηναν τὴν ἀριστοκρατικὴν τῶν νησιωτῶν νωχέλειαν καὶ κατέβαιναν πρὸς τὴν πλατεῖαν. Κάτω ἀπὸ τὴν στοὰν τοῦ ξενοδοχείου Ἁγίου Γνώργιος ὁ Μαρκορᾶς βαρὺς καὶ ὀγκώδης πρεσβύτης μὲ φυσιογνωμίαν Ῥωμαίου Γερουσιαστοῦ κατελάμβανεν ἐνωρίτερα τοῦ συνήθους τὴν συνήθη του θέσιν, καὶ ὁ καλλιτέχνης Γιαλλινᾶς ἐπιβαίνων μικρᾶς ἀμάξης μὲ τὴν ὥραϊαν σύζυγόν του, διέσχισαν τὴν πλατεῖαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κάμνουν τόσο σπανίως οἱ δύο φυσιολόγαί τε σύζυγοι.

Καὶ μεταξὺ ὅλων αὐτῶν ὁ λαὸς περίεργος, ὁμιλητικὸς, φαιδρὸς, σφυρίζων τὸν «Ναμποῦκο» καὶ τερετίζων κομμάτια τῆς «Τραβιάτας» τὰ παρηκολούθει ὅλα, στριφογυρίζων παντοῦ καὶ ῥίπτων ἕνα βλέμμα ἐρευνητικὸν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὰ ἑλληνικὰ θωρηκτὰ τὰ ὁποῖα εἶχε ἀναγγεληθῇ ὅτι ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ.

Ὅλα ἦσαν ἔτοιμα πλέον καὶ ὁ νομάρχης κ. Μεταξᾶς, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε καὶ συμμαθητὴς τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου, ἐτοίμαζε καὶ γευματικὴν προσφώνησιν καὶ ὁ δήμαρχος κ. Κόλλας ἐκἀνόμιζε τὰ τῆς παραστάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ ὑποφαινόμενος ἐν τῷ μεταξὺ ἐπληροφόρειτο ὅτι ἡ Κέρκυρα εἶχε πλημμυρισθῇ ἀπὸ μυστικούς ἀστυνόμους. Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μας μεσημέρι καὶ βράδυ ἐκαθήμεν μεταξὺ Γερμανῶν οἱ ὁποῖοι μ' ἐκύταζαν ὑπόπτως. Ἐτοὶ τοῦλάχιστον ἐνόμιζα. Ἐνα βράδυ μοῦ ἐφάνη ὅτι ἰδιαιτέρως τὰ βλέματα ἦσαν περίεργα καὶ αὐτὸ μ' ἐτάραξε. Τὰ θαυμάσια φαγητὰ τῆς «Ὠραίας Βενετίας» ἐπερνοῦσαν ἀπ' ἐμπρός μου χωρὶς νὰ τὰ ἐγγίσω. Ἐπὶ τέλους ἐγύρισα πρὸς ἐκείνον ὁ ὁποῖος ἐνόμισα ὅτι μοῦ ἦτον ὁ ὀκληρότερος καὶ παρουσιάζων τὸ δελτίον μου ὡς ἀνταποκριτοῦ, τοῦ εἶπα.

— Κύριε, χάνετε τὸν κόπον σας. Εἶμαι ἀνταποκριτὴς ξένων πρακτορείων. Δὲν εἶμαι ἀναρχικός.

Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ἐχύθη ἡ ἐκφρασις ὑπερτάτης ἐκπλήξεως.

— Καὶ γιατί μοῦ τὸ λέτε αὐτό; μὲ ἠρώτησε.

— Γιατὶ μὲ κυττάζετε μὲ τόσῃ ἐπιμονῇ. Εἶσθε βέβαια μυστικὸς ἀστυνόμος τοῦ Βερολίνου. Γιὰ νὰ σὰς ἀπαλλάξω λοιπόν ἀπὸ τὸν κόπον... Ὁ Γερμανὸς ἄφησε τὸ ποτήρι ποῦ ἐκρατοῦσε καὶ μοῦ ἀπήντησε γελῶν.

— Ἐγὼ μυστικὸς ἀστυνόμος! Πῶς σὰς ἤλθε αὕτη ἡ ἰδέα; Ἐγὼ εἶμαι ἔμπορος κονσερβῶν. Πηγαίνω εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀφοῦ ἐπρόκειτο νὰ περάσῃ ἀπὸ ἐδῶ ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀπεφάσισα νὰ μείνω ὀλίγας ἡμέρας. Σὰς παρουσιάζω καὶ τὴν γυναῖκα μου.

Καὶ οἱ τρεῖς μας ἐβγήκαμεν ἔξω μαζί συζητοῦντες περὶ τοῦ πῶς τὸ φιλέτο τῆς Ὀλλανδικῆς ρέγκας διατηρεῖται περισσότερον εἰς τὰ βόρεια κλίματα μολονότι τὸ κουτί εἶναι πάντοτε καλὰ κλεισμένον καὶ δὲν ἀφίνει νὰ περάσῃ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ.

Τὸ ἴδιον βράδυ αἱ ἀκτῖνες ἡλεκτρικοῦ φωτὸς ἐρχομένου ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἀνεστάτωσαν τὴν Κέρκυραν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀνεμένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας. Ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ ἡλεκτρικὰ τί ἤθελαν; Μία γνώμη ἐπεκράτησεν ὅλων τῶν ἀποριῶν. Ὁ Αὐτοκράτωρ εἶνε ἄνθρωπος τὸσον ἰδιότροπος. Μήπως ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ ἔτσι ἔξαφνα χωρὶς προειδοποιήσιν, ὑπὸ τὸ σκότος ἐκείνης τῆς θαυμασίας νυκτὸς τοῦ Ἀπριλίου;

Σάλπισμα ἀπὸ τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐκάλεσε τὴν φρουρὰν καὶ ἄμαζαι ἤρχισαν νὰ τρέχουν πρὸς τοὺς ἐπισήμους καὶ ἀπὸ τοὺς δρόμους τῶν συνοικιῶν ἤλθεν ἡ βοή τῆς ἀποτόμως ἀφυπνισθείσης πόλεως.

Ἀλλὰ τὰ ἡλεκτρικὰ φῶτα ἔσβυσαν ἔπειτα εἰς τὸ πέλαγος καὶ ἡ Κέρκυρα ἀφοῦ ἠγρύπνησε δύο ὥρας ἐπῆγεν νὰ κοιμηθῇ ὀλίγον ἀπογοητευμένη.

Αἱ παρασκευαὶ ἐξηκολούθησαν καὶ τὴν ἐπομένην καὶ ἐπιτέλους ἡ πόλις ἦτο ἐτοιμὴ, αἱ ἀρχαὶ ἦσαν ἔτοιμα, ὁ λαὸς ἦτο ἐτοιμος. Ὅλα ἦσαν ἐν τάξει καὶ ὅλα εἶχαν ὑπολογισθῇ τελείως. Ἡ Κέρκυρα ἤμπορεῖσε νὰ περιμένῃ τὸν Αὐτοκράτορα ἡσυχῶς, ὅτι ἔκαμε τὸ καθήκον τῆς καὶ ὅτι ἤμπορεῖ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν τιμὴν ἡ ὁποία τῆς ἐγίνετο.

Ἐξαφνα ὁ διανομὸς τοῦ τηλεγραφίου παρουσιάσθη εἰς τὸν ὑποφαινόμενον μὲ ἕνα τηλεγράφημα τὸ ὁποῖον ἔλεγε: «Κάϊσερ δὲν ἔρχεται. Ἐπιστρέψατε εἰς Ἀθήνας». Τὸ τηλεγράφημα πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν ἀποδέκτην εἶχε γνωσθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Καὶ εἰς μίαν ὥραν ἡ Κέρκυρα εὗρεθῇ πάλιν εἰς τὸ πόδι. Διακόσιοι ἄνθρωποι ἔτρεξαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον νὰ ἴδωσιν τὸ τηλεγράφημα καὶ ἄλλοι τόσοι ἐπολιόρκησαν τὸ τηλεγραφεῖον διὰ νὰ ἴδωσιν τὸ πρωτότυπον.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν οἱ στύλοι κατεβάζοντο μὲ δυσθυμίαν καὶ ἐξεκαρφώνοντο αἱ ἐξέδραι καὶ ἐξεκρεμῶντο αἱ σημαῖαι. Τὰ φράκτα καὶ αἱ ρεδιγκόται ἐπέστρεφον ἀπογοητευμένοι εἰς τὰ ντουλάπια καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ἐπεβίβαστο ἐπὶ τοῦ ἰταλικοῦ διὰ τὰς Πάτρας, ἐν συνοδείᾳ τοῦ γερμανοῦ ἐμπόρου ὁ ὁποῖος ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος ἐξηκολούθει ν' ἀναλύῃ τὸ ζήτημα τοῦ πῶς τὸ φιλέτο τῆς Ὀλλανδικῆς ρέγκας διατηρεῖται καλύτερα εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα παρὰ εἰς τὰ θερμά.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διάδοχος μετά της πριγκιπίσσης Σοφίας. Ο κ. Δαϊρπελδ ήμισε κατά πρώτον γενικώτερον περί της Όμηρικης γεωγραφίας παρατηρήσας ότι κατά τους χρόνους της συντάξεως των παλαιότερων μερών των Όμηρικων ποιημάτων ή γεωγραφία της Ελλάδος ήτο διάφορος της κατά τους χρόνους της κλασικής αρχαιότητος, διότι δεν είχαν επέλθει ακόμη ή εισβολή των Δωριέων, ένεκα της οποίας επήλθον πολλή αλλαγή και μεταθέσεις γεωγραφικών ονομάτων. Η Πελοπόννησος τότε έκαλετο *Αργος*, της δέ Αργολίδος κυρίαρχος πόλις ήσαν αί Μυκήναι, ένφ ή πόλις Αργος δεν υπήρχεν ακόμη, όπως ούδ ή Σπάρτη, αντί της οποίας επρώτερον έν τη Λακεδαίμονι αί Αμύκλαι. Μία εκ των μεταβολών των γεωγραφικών ονομάτων, τας οποίας έπροξένησεν ή εισβολή των Δωριέων, υπήρξε και ή μετάθεσις της πόλεως Πύλου, της πρωτευούσης του Νέστορος. Κατά τους χρόνους της κλασικής αρχαιότητος υπήρχον δύο Πύλοι, ή μιν άντικρύ της Σφακτηρίας, ή δέ έν τη Ήλιδι, άμφοτέροι δέ έκαυχόντο ότι έχον βασιλέα τόν Νέστορα· ο Στράβων όμως μαρτυρεί ότι οί κάλλιον γνωρίζοντες τά Όμηρικά ζητήματα έπίστευον ότι ούτε ή μία, ούτε ή άλλη εκ τούτων ήτο ή πόλις του Νέστορος, αλλά άλλη τις πόλις κειμένη έν Τριφυλία μεταξύ Σαμικου και Λεπρέου. Ταύτην την τρίτην Πύλον είχαν άναζητήσει πολλοί, αλλά ματαιώς. Πέρουν όμως ο κ. Δαϊρπελδ όδηγηθείς υπό χωρικών άνευρε πλησίον του σημερινού χωριού Κακοβάτσι άξιολογώτατην ακρόπολιν Μυκηναϊκών χρόνων και έν αυτώ λείψανα άνακτόρου, έν τω όποιω άνέσκαψε μίαν άποθήκην πλήρη πύθων, έν οίς έφυλάττοντο τρόφιμα, εις δέ των πύθων τούτων ευρέθη περιέχων άπηνθρακωμένα σύκα. Πλησίον της ακροπόλεως ευρέθησαν τρείς Μυκηναϊκοί θολωτοί τάφοι μεγάλοι, των όποιων τούς λίθους αφήρουν οί χωρικοί. Έκ των τάφων τούτων άνεσκάφη ο εις, οί δέ άλλοι δύο μέλλουσι νά άνασκαφώσι κατά τό προσεχές θέρος. Έπειδή λοιπόν ή πόλις αυτή άνήκει εις την Μυκηναϊκήν εποχήν και κείται εκεί, όπου κατά τόν Στράβωνα οί γινώσκαι των Όμηρικων ζητημάτων έτοποθέτουν την Πύλον του Νέστορος, ούδεμία άμφιβολία υπάρχει ότι αυτή εινε ή υπό πολλών ματαιώς ζητουμένη. Η θέσις αυτής συμβιβάζεται κάλλιστα προς όσα λέγει ο Όμηρος περί Πύλου έν τη Όδυσσειά, διότι πράγματι απέχει της θαλάσσης, άλλ' όχι πολύ, και ή πλησίον παραλία εινε εις μεγάλην έκτασιν άμώδης, ώστε εξηγείται κάλλιστα τό επίθετον *ήμαθόεις*, όπερ φέρεται παρ' Όμήρω.

Κατόπιν ο κ. Κ. Μύλλερ περιέγραψε τά ευρήματα του ενός εκ των τριών θολωτών τάφων της Πύλου ταύτης. Ο τάφος ούτος εινε μεγαλύτερος πάντων των άλλων όμοιων τάφων, έκτός μόνον των δύο μεγάλων θησαυρών των Μυκηναίων και του έν Όρχομενώ της Βοιωτίας, ή κατασκευή όμως αυτού δεν ήτο πολύ στερεά και διά τούτο είχε καταπέσει ήδη κατά την αρχαιότητα. Δυστυχώς είχε ληστευθή εκ χρόνους αρχαιοτάτοις, ίσως κατ' αυτήν την εισβολήν των Δωριέων, ώστε ελάχιστοι μόνον εκ των κτερισμάτων υπελείφθησαν, άλλ' εκ των όλίγων τούτων εινε προφανές ότι ήτο έπίσης πλούσιος, ως οί υπό Σχλείμαν ευρεθέντες βασιλικοί τάφοι των Μυκηναίων. Έκ των ευρημάτων άξιολογώτατον εινε μικρός φρύνος χρυσοῦς άρίστης έργασίας, έπειτα δέ τεμάχια τινά όπλων και μέγα πλήθος όστράκων σπηλίνων άγγείων, εκ των όποιων καταρωθή ή συγκολληθώσι τινά πλήρη άγγεια φέροντα πλουσίαν διακόσμειν. Μεταξύ των άγγείων τούτων πρωτεύει εις μέγιστος άμφορεύς μετά τριών λαβών. Ο κ. Μύλλερ πιστεύει ότι τά ευρήματα ταύτα άνήκουν εις τά μέσα της Μυκηναϊκής περιόδου, νεώτερα μιν όντα των υπό Σχλείμαν ευρεθέντων βασιλικών τάφων των Μυκηναϊκών, άρχαιότερα δέ των γνωστών μικροτέρων θολωτών τάφων.

ΦΙΛΕΤΑΙΡΟΣ ΦΡΑΣΙΔΗΜΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ώδειον Αθηνών, Συναυλία Μόζαρτ

ΤΗΝ προπαρελθούσαν Κυριακήν έδόθη εις τό Ώδειον μεγάλη συναυλία υπό της όρχήστρας του και της μικτής χορωδίας του. Τό πρόγραμμα περιελάμβανεν άποκλειστικώς συνθέσεις του Μόζαρτ. Τήν όρχήστραν διήνθυνεν ο κ. E. Sacerdote, προσωρινός άντικαταστάτης του άναχωρήσαντος κ. Rettich. Ο κ. Sacerdote λοιπόν, γενόμενος κατ' ανάγκην μαέστρος, έπαρουσίασεν όλας τās άτελείας τās οποίας παρουσιάζει ένας ό όποιος διά πρώτην φοράν χειρίζεται την μπακέττα. Τοιούτοτρόπως όλα σχεδόν τά όργανα της όρχήστρας ήσαν κυριολεκτικώς άδέσποτα. Αφίνω ότι ό χρωματισμός έλειπε καθ' ολοκληρίαν. Αφίνω ότι μερικοί ρυθμοί (tempi) δεν ήσαν άκριβείς (giusti). Αφίνω ακόμη, και τό στοιχειωδέστατον, ότι δεν έδίδετο ούδεμία *entrata*, παρ' όλην την άνευ παρτιτούρας διεύθυνσιν του κ. Sacerdote.

Ειναι άληθές ότι τό από μνήμης διευθύνειν προξενεί μιν κάποιαν *φισούραν*, άλλ' ειναι έπίσης άναμφισβήτητον ότι τότε μόνον επιτρέπεται εις ένα μαέστρον νά διευθύνη έν έργον άνευ παρτιτούρας όταν γνωρίζη αυτό άπ' έξω έν ταις άποτάταις αυτού όργανικαίς λεπτομερείαις και όχι απλώς και μόνον έν τω συνόλω. Και εξηγούμαι. Ο κ. Sacerdote, ως πιανίστας, είχε παίξει πολλάκις εις τό πιάνο του όλας εκείνας τās συνθέσεις, αί οποιαί του είχαν πλέον έντυπωθή εις την μνήμην μόνον *μελωδικώς* (έν άν επιτρέπεται ή λέξις!), αναλαβών δέ έκτάκτως την μπακέττα ευρέθη φυσικώτατα έκτεθειμένος εις πλείστα σημεία.

Ούτω τό Allegro της συμφωνίας του «Δόν Ζουάν» έπρεπε νά έπαίξετο όλίγον τι ταχύτερον, με περισσώτερον έκφρασιν, με περισσώτερον *brío*, με περισσώτερον δονδουνασμόν, ένφ τούναντιόν εξετελέσθη άψυχον και με πολλήν σχολαστικότητα.

Έπίσης εις την πρώτην *battuta* του «Recordare» του «Requiem» τά βιολοντσέλα δεν *μπήκαν*. Έπίσης εις τό «Rex» εκ του ίδιου, ό ρυθμός, όπως τόν έπηρε ο κ. Sacerdote, ήδύνατο νά κτυπηθή εις όκτώ αντί εις τέσσαρα όπως τόν έκτύπησε και τούτο καθότι αυτή ή *μελωδία* τό λέγει άρ' έαυτής.

Σχετικήν επιτυχίαν είχαν ή Συμφωνία εις Sol minore και τό «Ave verum corpus». Αλλά τί τοποθέτησις του χορού ήτο αυτή προς Θεού! Ποῦ ήκούσθη νά προηγηται ό χορός της όρχήστρας! Μήπως έπρόκειτο άρα γε περί άκαίρου καινοτομίας; Τά έκάτερον δεν άκρα δεν έβλεπον καθόλου τόν μαέστρον. Η δυσαναλογία έπειτα των χορών ήτο πλέον ή καταφανής. Αί γυναίκες ήσαν τριτάταις των άνδρων. Αλλά και ό άνδρικός χορός ευρίσκετο έπίσης έν δυσαναλογίā· οί μπάσοι έπλεόναζον.

Έν τούτοις παρ' όλα τά άνωτέρω όφείλω νά όμολογήσω ότι ή υπό του χορού έκτέλεσις των άποσπασμάτων εκείνων του «Requiem» ήτο όντως θαυμασία. Ο κ. Sacerdote ως *maestro di cori* μās έπαρουσίασε μίαν έργασίαν τελείως καλλιτεχνικήν. Οί χοροί ήσαν εξησκημένοι κάλλιστα, εκείνο δέ τό όποιον μου έκαμιν έντύπωση ήτο ό χρωματισμός και ή έκφρασις και ως προς τούτο αξίζει ένας δικαιότατος έπαινος εις τόν κ. Sacerdote ό όποιος απέδειξεν ότι χρησιμοποιοῦμενος μόνον εκεί όπου πρέπει, δύναται όμολογουμένως νά δράσθ. Αλλά και οί σολίστ δεν υστερήσαν. Η δ. Πλέσκα όπως πάντοτε *correct*, πολύ καλή έπίσης και ή δ. Πετροπούλου. Ο τενόρος κ. Καμπίσης παρ' όλην την αστάθειαν της φωνής του άρκετά καλός. Ο μπάσος κ. Βόλτσης· ίδου έν πραγματικόν τάλαντον. Φωνή του στήθους, μεταλλική, όλο δροσιά, παρθένος φωνή, *intonata*.

Ο κ. Βόλτσης μέχρι πρό τινος άπετέλει μέλος ζηλευτόν του έλληνικού μελοδραματικού θιάσου, όπόθεν καλή μοίρα τόν όδήγησεν εις τό Ώδειον σώσασα ούτω

την φωνήν του από διαφόρους βλάβας τās οποίας και κακώς έννοουμένη ως εκ των περιστάσεων φωνητική διαχείρησις του άνωτέρω θιάσου και ό πλάνης αυτού βίος θά της παρήγον. Έάν τό Ώδειον φροντίση και σπουδάση σοβαρώς τόν κ. Βόλτσην, άποστέλλον αυτόν βραδύτερον και εις την Ευρώπην, ασφαλώς θά έχωμεν μίαν πρώτης τάξεως φωνήν.

Παργασός

ΕΙΣ τόν «Παργασόν» εξακολουθούν νά δίδονται κατά Κυριακήν αί συναυλίες. Η 10η συναυλία είχε τό εξαιρετικόν ότι έλαβε μέρος και ή Δίς Κορομηλά τραγουδήσασα έν μέσω της γενικής έπιδοκιμασίας την «Σαπφώ» του Γκουνώ και τό «Πές μου» του Ροδίου. Η παρένθεσις του άσματος εις τās συναυλίας ταύτας εκρήθη παρ' όλων επιτυχιστάτη και χαίρομεν πολύ διά τούτο, καθότι πρώτοι ήμεις άλλοτε από της στήλης αυτής ύπεδείξαμεν τό τοιοῦτον.

Θ. Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΜΕΣΑ εις τās τόσας εκθέσεις ζωγραφικής που άνοίγουν κατά την εποχήν αυτήν εις τό Παρίσι, μία από τās ένδιαφερούσας πάντοτε εινε ή έν τω Grand Palais έκθεσις των «Ανατολιστών». Υπό τόν τίτλον αυτόν παρουσιάζονται οί ζωγράφοι, όχι μόνον της Ανατολής αλλά και όλων των τόπων του φωτός και του ήλιου. Μεταξύ τούτων ή Βενετία έχει πάντοτε τά πρωτεία και οί σύγχρονοι ζωγράφοι χρώνται και καταχρώνται αυτής, μās δίδουν όμως νέας πολλάκις έντυπώσεις της πολυμόρφου πόλεως. Ίδου εις μίαν εικόνα του ζωγράφου de Fontanes ή Βενετία του δρόμου με τό πλήθος τό πολύχρωμον και θορυβώδες της «Merceria» τόσον διάφορος της νεκράς άριστοκρατικής πόλεως των παλαιών. Του ίδιου ένα στενό κανάλι με βαθυπράσινα νερά και σπίατα σωτηλά και μυστηριώδη. Ο Henri Maque αποδίδει θαυμασίως την λαμπρότητα των ψηφιδωτών του Αγίου Μάρκου, την βαθύχρυσον λάμψιν των μέσα εις τό κυανοπράσινον σκότος του ναού. Και πόσαι άλλαι Βενεταί! Βενεταί υπό την βροχήν και υπό τό χιόνι, κανάλια άντανακλώντα φωταφίας, και καμπανίλλα και νερά και γόνδολαι!

Ο Lanth μās δείχνει γραφικούς Ισπανικούς τύπους έπαυτών ή ληστών με τά ξηρά, ψημένα χαρακτηριστικά και την μεγαλοπρέπειαν του μαύρου μανδύου των, ζωγραφισμένους με χρωστήρα δραματικών και πλούσιον εις βαθείς τόνους, από τό φαϊόν κίτρινον έως τό μαύρον. Τό τοπία του M. Chabas άγρίως επηθετικά εις αποχρώσεις κίτρινου κ' έρυθρού, με πινελιές ώσαν ψηφιδωτά· αποδίδουν όμως με πολλήν δύναμιν τόν έκλαμπρον φωτισμόν της μεσημβρίας. Οί γραφικοί άραβικοί τύποι και τά τοπία της Αλγερίας και της Τύνιδος ένέπνευσαν μέγαν άριθμόν καλών εικόνων, μεταξύ των όποιων εξέχουν αί μορφαι γυναικών με τά μεταξυ των όποιων ένδύματα του Dinet, του d'Estienne πολικώχρωμα ένδύματα του Lucas-Robiquet και του Taupin. Ίδου και μία κυρία Lucas-Robiquet ήτις αναδεικνύεται άληθής ζωγράφος με μίαν ζωηρότητα νά παραστάσιν χορευτριάς του Σφάξ και ενός πωλητού μύρων. Δυστυχώς, ή ευτυχώς μάλλον, εις την έφετεινήν έκθεσιν των «Γυναικών ζωγράφων και γυλων νεκρών», ούτινες συνήθως, διά μέσον των άλλων του χρόνου και με τόν όρισμένον τύπον που τούς επέβαλαν οί αιώνες, μās φαίνονται τόσον διαφορετικοί και ξένοι. Ο Λεμαίτρε τους έμφυσά πάθη, πόθους, άδυναμίας, αυτά που πάντοτε, διά μέσον των καιρών, μένουν κοινά εις την ανθρωπότητα, και μās κάμνει νά αισθανώμεθα επικοινωνίαν όχι μόνον πνευματικήν μετ' αυτών αλλά κ' αισθηματικήν. Τόν Ρακίαν μās παρουσιάζει ως τέλειον άνθρωπον των γραμμάτων·

νους και φοβερούς δράκοντας τούς φρουρούντας μέσα εις κήπους παραμυθίων και την ιερατικήν σιλουέτταν ενός μαυροφόρου πρίγκηπος διαβαίνοντος σιωπηλού και σκοτεινού μέσα εις την λαμπρότητα του ήλιου και των άνθέων. Του J. de la Nézière τοπία των Ίνδιων· μία θαυμαστή θέα του Ίνδου ποταμού και μία μικρά εικών παριστάνουσα έλάτην άποκεφαλίσθεισαν από κεραυνόν επί τινος κλιτύος των Ίμαλαίων, ήτις αποδίδει με πολλήν έντασιν την φοβερήν ήρεμίαν των όρέων. Ο Maurice Lévis μās παρουσιάζει απόψεις της λίμνης Victoria Nyanza όπου ούδεις πρό αυτού ζωγράφος δεν έστισε ποτέ τόν όκρίβαντά του. Τό άνέκδοτον όμως δεν εινε τό μόνον θέλητρον των μικρών αυτών τοπίων, έργασμένων με έκτάκτως φωτεινόν και θερμόν χρωστήρα. Εις την έκθεσιν αυτήν μία δολόκληρος αίδουσα άφιερώθη εις τόν γνωστόν «Ανατολιστήν» ζωγράφον Eugene Girardet· τόν αποθανόντα πέρισυ και του όποιου τό έργον πολύ ένδιαφερον διά τό ευσυνειδητόν και διά τά προτερήματα χρώματος και ίχνογραφίας. Έχει όμως κάτι τό ψυχρόν και κάπως δειλόν, ή μάλλον μās κάμνει την έντύπωσιν αυτήν μετά τό έκτακτον θράσος και την θερμότητα του χρωστήρος των περισσώτερων ζωγράφων της σήμερον. Άλλη αίδουσα περιέχει τά έργα του Ισπανού Anglada-Camarasa· τόν όποιον βεβαίως δεν ήμπορεί κανείς νά κατηγορήση επί ψυχρότητι ή δειλίā! Αί εικόνες του φαίνονται πλασμέναι από πολυτίμους λίθους και φλογερά πέταλα άνθέων, εινε βίαιαι και πολυτελείς. Αί Ατσιγγάνας του, αί γυναίκες της Κορδόβης ή της Γρενάδας που μās δείχνει, χορευτρία, κοιμησόμεναι ή ίππευτρία, έπιδεικνύουν τό λαμπρόν αῦθαδες πτέρωμα των παγωνιών που καμαρώνουν. Ο πλούτος του χρώματος του ζωγράφου τούτου εινε ίσως μοναδικός, υπερβαίνων εις λαμπρότητα τά κόκκινα ή τά πράσινα του Veronese ή του Rubens και τό βάθος των σκοταδιών του Rembrandt. Η γραμμή του όμως εινε πολλάκις μπερδεμένη, κομματιασμένη και υπερβολική εις την έκφρασιν των κινήσεων, φθάνουσα μέχρι της γελοιογραφίας κατά τό είδος του Toulouse-Lautrec.

Τό κυριώτερον σήμερον χαρακτηριστικόν κάθε εκθέσεως ζωγραφικής, που άμέσως εκπληττει τόν έπισκέπτην, εινε ή μεγάλη ποικιλία τεχντορσιών. Κάθε ζωγράφος ζητεί την πρωτοτυπίαν όχι πλέον μέσα του, δηλαδή εις τόν τρόπον που αισθάνεται την φύσιν που θέλει ν' αποδώσῃ, άλλ' εις αυτόν τόν τρόπον της αποδόσεως, εις τούτο δέ χρεωστοῦμεν τόσα νέα «procédés» και πινελιές άλλόκοτες, τετράγones σαν μωσαϊκά έξέχουσες και παστομένες, λεπτές σαν χαρακώματα ή σαν στίγματα, άπλωμένες σαν λεκέδες και τόσες άλλες έφευρέσεις και ανακατώματα παραδόξα, άκουαρέλλες με λαδομπογιά, παστέλ με άκουαφόρτε κτλ. Εις την έφετεινήν έκθεσιν των «Aquarellistes» αί καθαρώς άκουαρέλλαι μετροῦνται εις τά δάκτυλα, ή δέ σύμμιξις αυτή βλάπτει μάλλον την άκουαρέλλαν ήτις θέλει απλότητα και λεπτότητα χρωστήρος.

Έν εκ των φιλολογικών γεγονότων της έφετεινής περιόδου ειναι αί διαλέξεις του Τουλίου Λεμαίτρε περί Ρακίνα. Ο Τούλιος Λεμαίτρε, τόν όποιον παραβάλλον προς τόν Sainte Beuve, έχει ως και ό περίφημος ούτος κριτικός την τέχνην του ν' άναστή εκ του ψυχρού περιβάλλοντος του παρελθόντος τās μορφάς των μεγάλων νεκρών, ούτινες συνήθως, διά μέσον των άλλων του χρόνου και με τόν όρισμένον τύπον που τούς επέβαλαν οί αιώνες, μās φαίνονται τόσον διαφορετικοί και ξένοι. Ο Λεμαίτρε τους έμφυσά πάθη, πόθους, άδυναμίας, αυτά που πάντοτε, διά μέσον των καιρών, μένουν κοινά εις την ανθρωπότητα, και μās κάμνει νά αισθανώμεθα επικοινωνίαν όχι μόνον πνευματικήν μετ' αυτών αλλά κ' αισθηματικήν. Τόν Ρακίαν μās παρουσιάζει ως τέλειον άνθρωπον των γραμμάτων·

της σήμερον, χαρακτηρίζων αὐτὸν ὡς «un charmant aggrivate» πὺν θέλει νὰ ἐπιτύχη καὶ γνωρίζεται ὑπερασπίζεται ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ νὰ ἐπιτίθεται. Κατ' ἀντίθεσιν ὁμῶς πρὸς τοὺς συγχρόνους (ἴσως δὲ κάπως καὶ πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Λεμαίτρε) δολοκλήρος ὁ βίος τοῦ Ρακίνα, ἀπὸ τῆς νεότητός του μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν του, ὑπῆρξε θρίαμβος τοῦ ἐσωτερικοῦ, ψυχικοῦ βίου, ἐκ τούτου δὲ ὁ Τούλιος Λεμαίτρε λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ κατακρίνῃ τὴν ἐπιτολαιότητα τὴν «ἐξωτερικότητα» τῆς συγχρόνου δραματικῆς τέχνης, τονίζων ὅτι πᾶσα ὑλικὴ ἀναπαράστασις τῶν γεγονότων ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ὅσον τέλειαι καὶ ἂν εἴνεαι σκηνοθεσίαι, δὲν ἡμπορεῖ νὰ φαίνεται παρὰ χονδροειδῆς καὶ ἀτελεστάτης καὶ τέλος ὅτι ἡ ἀληθὴς δραματικὴ τέχνη περιγράφει χαρακτηρῶς ζῶντας καὶ ψυχικάς διαμάχας.

Ποῖον μάθημα διὰ τοὺς δραματούργους τῆς σήμερον τῶν ὁποίων οἱ ἥρωες ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς ὅλης τεχνικῆς ἀτιμοσφαίρας μετὰ τὴν ὁποίαν τοὺς περιβάλλουν διὰ νὰ δώσουν τὴν ἰδέαν ζωντανῶν ἀνθρώπων ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἐάν ληφθῇ χωριστὰ χάνει κάθε ὀντότητα, δὲν ζῇ πλέον. Ὁμιλῶν περὶ τῆς «Ἀνδρομάχης» ὁ Λεμαίτρε λέγει ὅτι πρῶτος ὁ Ρακίνας ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ περιγράφει τὸν ἑρῶτα τὸν φθάνοντα μέχρι τρέλλας, τὸ πάθος πὺν φέρει τὸν πάσχοντα μέχρι τοῦ φόνου καὶ τῆς αὐτοκτονίας, εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Ὁρέστου ἀναγνωρίζει τὸν πρῶτον ρομαντικὸν ἥρωα, τὸν ἀνθρώπον ὅστις θεωρεῖ ἑαυτὸν ἀδικημένον ὑπὸ τῆς τύχης καὶ τῆς κοινωνίας, καταδικασμένον εἰς τέλος τραγικόν, ἐπαίρεται δὲ δι' αὐτόν του τὸν προσορισμὸν καὶ συγχρόνως, ἔχων αὐτὸν ὡς πρόφασιν τάσσεται ὑπεράνω τοῦ ἀνθρωπίνου νόμου. Ἀναλύων τὴν τραγωδίαν τῆς «Ἀνδρομάχης», ἐκεῖνο τῶν ἔργων τοῦ Ρακίνα, εἰς ὃ τὸ πρῶτον ἐξέλαμψεν ἡ δαιμονία του τέχνης, ὁ κ. Λεμαίτρε τὸ χαρακτηρίζει, ὡς σύγχρονον μὲν διὰ τὴν γνώσιν καὶ τὴν τελείαν ἔκφρασιν τοῦ ἔρωτος τῶν νεωτέρων χρόνων, ἐλληνικὸν ὁμῶς τὴν ἀπλοότητα καὶ τὴν εὐρυθμίαν ἢ κρίσις δὲ αὐτὴ ἀρίστα συνοψίζει τὴν ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ συγγραφέως ἐντύπωσιν.

ΙΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ἡ εἰκοσιπενταετηρίς τοῦ Παπαδιαμάντη

ΤΗΝ 13 Μαρτίου ἡ ἐλληνικὴ λογοτεχνία ἐόρτασε τὴν 25ετηρίδα ἐνὸς ἀπὸ τοὺς ἐπισημότερους ἐργάτας τῆς, τοῦ Α. Παπαδιαμάντη. Οἱ ἀναγνώσται τῶν «Παναθηναίων» γνωρίζουν καλὰ τὸν μοναδικὸν διηγηματογράφον. Ἡ «Φόνισσα» δημοσιευμένη εἰς τὸ περιοδικὸν αὐτό, εἶναι ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἐλληνικὰ ἔργα πὺν ἔχουν περάσει κάπως τὰ ὅρια τοῦ κύκλου τῶν λογίων.

Ἡ αἰθουσα τοῦ «Παρνασσοῦ» τὸ βράδυ ἐκεῖνο εἶχε τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, τιμωμένης ἀπὸ τὴν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν. Ὁ κόσμος ἐτρεξε πρόθυμος ἂν καὶ πολλοὶ δὲν ἐγνώριζαν ἴσως καλὰ καλὰ οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως.

Τὰ «Παναθηναία» περιορίζονται σήμερον εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς εἰκόνας του καὶ περιγραφὴν τῆς ἐορτῆς ἀφοῦ πρὸ ἐνὸς ἔτους, εἰς τὴν σειρὰν *Οἱ Συγγραφεῖς* μας ἔγραψαν ὁ Νιρβάνας ὁραίαν μελέτην διὰ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸ ἔργον του.

Τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ Παπαδιαμάντη εἶχε ἀναλάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἡ περιγλήπισσα Μαρία καὶ ἐτίμησε τὴν ἐορτὴν μαζί μετὰ τὸν πρίγκιπα Γεώργιον.

Ὁ κ. Δημ. Κακλαμάνος ὁμίλησε πρῶτος, εὐχλωτος ὅπως πάντοτε. Ἐξωγράφισε τὸν ἀνθρώπον: «Γαλήνη, ἡρεμία ἀπόλυτος τὸν περιβάλλει. Ἡ κοινοφημία τοῦ εἶναι ἀδιάφορος. Καὶ τὴν πραγματικὴν καὶ φυσικὴν μετριοφροσύνην του δὲν ταράσσει οὔτε ὁ ἔπαινος, οὔτε

ἡ ἀδίκια, οὔτε ἡ ἄγνοια. Ἡ φιλοσοφία τῆς ζωῆς του εἶναι ὁ στοικισμός. Δὲν ὀργίζεται οὔτε ἐναντίον τῆς ζωῆς, οὔτε ἐναντίον τοῦ κόσμου, πλανᾶται εἰς τὴν μυστικὴν ἔκστασιν τῶν ὀνείρων, πὺν καλλύνουν κάθε πραγματικότητα καὶ ζῇ τὴν ἀπλὴν ἀλλὰ σταθερὰν εὐτυχίαν τῶν ὀλιγαρχῶν». Διὰ τὸ ἔργον του εἶπεν: «Ὁ Παπαδιαμάντης φέρει εἰς τὸν ναὸν τῆς γνησίας ἐλληνικῆς ψυχῆς τὰ δῶρα ἀφελούς χάριτος, ἀπλότητος, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἀπηχοῦν αἱ θλίψεις καὶ αἱ χαρὰι τῶν πολλῶν, φυσικοῦ τινός καὶ ἀβιάστου θελήτηρου. Τὸ ἔργον του στολίζει ἡ χάρις, ἡ ὁποία ἐνίοτε εἶναι πλέον εὐμορφῇ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν εὐμορφίαν, ὅπως εἶπε καὶ ὁ ποιητής».

Ὁ ποιητὴς κ. Προβελέγγιος ἀπήγγειλε κατόπιν ᾠδὴν πρὸς τὸν Ἕλληνα καλλιτέχνην καὶ ἔπειτα ὁ κ. Νιρβάνας μᾶς παρουσίασε μετὰ τὴν ἐκλεκτὴν τέχνην του τὸν κόσμον πὺν κλείει μέσα του τὸ ἔργον τοῦ Παπαδιαμάντη. Εἶπε:

«Οἱ ἀνθρώποι τοῦ Παπαδιαμάντη! Νὰ ἕνας κόσμος ἐξαίρετικός. Δὲ γνωρίζω ἀκόμα νεοελληνικὸ ἔργο, πὺν νὰ κινούνται μέσα του ἀληθινότεροι καὶ ζωντανότεροι ἀνθρώποι. Ἡ πινακοθήκη του εἶναι ἀτέραντη. Ἐκεῖνο ὅμως πὺν εἶναι γοητευτικὸ στὸ ἔργο τοῦ Παπαδιαμάντη εἶναι ἡ πινακοθήκη τῶν γυναικῶν του. Μέσα στὸ στενὸ περιβάλλον ἐνὸς νησιοῦ, ὅπου παίζονται τὰ μικρὰ δράματα τῆς ζωῆς, ἡ γυναικεῖα ψυχὴ βρῆκε τὸν πλουσιότερον ζωγράφον τῆς. Στὸ τέλος ἐνὸς διηγήματος μπορεῖς νὰ ὀρκισθῇς ὅτι ὁ συγγραφεὺς σοῦ διηγήθηκε μίαν ἀληθινὴν ἱστορίαν, πὺν τὴν εἶδε καὶ τὴν ἔβλεπε καὶ ἔζησε μαζί της. Ἄλλοι ἀντιγράφουν μετὰ τὸ σημειωματάριον τοὺς ἀνθρώπους ἀπ' τὴν ζωὴν. Καὶ οἱ ἀνθρώποι εἶναι ἀνδρείκελα. Ὁ Παπαδιαμάντης καὶ ὅταν τοὺς πλάττει μετὰ τὴν φαντασίαν του, εἶναι ἀνθρώποι μετὰ σάρκα καὶ ὀστά. Εἶναι φίλοι του, γνώριμοί του, ἀνθρώποι πὺν νομίζεις πὺν αὐτοὺς συναντήσῃς στὸ δρόμον θὰ τοὺς φωνάξῃς μετὰ τὸ μικρὸν τὸν ὄνομα. Μετὰ τὸν κ. Νιρβάναν ἡ κυρία Θεωνή Παππᾶ ἐδιόβασε ἕνα διήγημα τοῦ Παπαδιαμάντη «Ἐρωτὰς σὰ χιόνια», ὁ δὲ κ. Φ. Πολίτης ἀπήγγειλεν ἕνα παλαιὸν ποίημα τοῦ ἰδίου *Ἡ κοιμώμενη Βασιλοπούλα*.

Φίλε κ. Μιχαηλίδη.

ΤΑΣ ὀλίγας λέξεις, ἃς εἶπον εἰς ἐν φιλόξενον σαλόνι, διὰ τὰς Ἀπόκρεω ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐν Ἀθήναις, τὰς ἐτίμησεν ὁ κ. Γ. Τσοκόπουλος διὰ τῆς ἀναγραφῆς του εἰς τὰ «Παναθηναία», ἀλλ' ὅχι καὶ διὰ τῆς προσοχῆς του ὅταν τὰ ἔλεγε.

Αἱ Ἀπόκρεω τότε, ὅπως καὶ τώρα, δὲν διεκρίνοντο ἐπὶ ἀβρόντη κατὰ τὴν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἐμφανισίν των ὑπάρχει ὁμῶς μία μεγάλη διαφορά, ὅτι τότε οἱ μασκαράδες ἐλέγοντο *εἰδῶλα*, καὶ αἱ κωμικαὶ σκηναὶ τὰς ὁποίας περιέγραψα, *Σάβανα* καὶ *ταράματα*. Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ παιδιὰ τῶν δρόμων δὲν ἐφώναζαν γιοῦχα, ἀλλὰ *εἶρος*. («εἶρος! εἶρος! εἶδωλο κατσίδωλο κλπ.»). Ὅλα δὲ αὐτὰ κατὰ σημαίνον ἐθνολογικῶς.

Περὶ Καμῆλας δὲν ὁμίλησα διότι τότε ὑπῆρχον πραγματικαὶ τοιαῦται ἐκτελούσαι τὰς μεταφορὰς πραγμάτων ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ κυρίως (τὸν Δράκον) οὔτε αὐτὰς δὲ, οὔτε τὰ ὁμοιώματα των ἐμασκάρευον τότε.

Ἡ ἀήδης ἀποκρηάτικη Γκαμῆλα φαίνεται ὅτι ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας μαζί μετὰ τοὺς φουρνάρηδες τῆς Ἡπείρου, ὧν εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιούργημα.

Ὅπως ὑμέτερος

Α. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐορτάσθη τὴν Κυριακὴν 16 Μαρτίου ἡ τεσσαρακονταετηρίς τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Μιστριώτη. Πρῶτος προσεφώνησε τὸν ἐορτάζοντα ὁ πρύτανης κ. Κατσαρᾶς, καὶ ἔπειτα ὁ κ. Σπ. Βάσσης τῆς λατινικῆς φιλολογίας καὶ ἔπειτα ἄλλοι. Ὁ κ. Μιστριώτης ἀπήντησε εὐχαριστῶν χωρὶς νὰ λησμονήσῃ στὸ

τέλος καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς του *χουδαῖστας*. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ φιλοφροσύνη αὐτὴ ἦτο ἀναπόφευκτος ἀφοῦ ἡ δρᾶσις του συνδέεται, ἀντιτίθεται δηλαδή, τόσον εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνων. Ἀλλ' ἃς εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ ἀντίδρασις αὐτὴ ἦτο πολὺ φυσικὴ, ὅπως καὶ ἡ ἄλλη ἀντίδρασις ἡ ἐναντίον τῶν ἄκρων δημοτικιστῶν. Καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνοι ἔπασαν ἔξω. Ἐν τῇ μεταξὺ οἱ μετριοπαθεῖς συγγραφεῖς ἐργάζονται σύμφωνα μετὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν ὁποίαν τοῦ κακοῦ ἀγωνίζονται νὰ παραβλέψουν οἱ ἄλλοι.

Ὁ κ. Πλάτων Δρακούλης συνομιλήσας ἐν ἰδιαιτέρᾳ συνεντεύξει μετὰ τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἱατροῦ Cornwell Round τοῦ ἀναπτύξαντος τὴν θεωρίαν ὅτι τὸ ἀποθνήσκειν εἶναι μία κακὴ ἔξις κληρονομικῇ ἐκθέτει ὡς ἔξης εἰς τὴν ἔρευναν τὴν θεωρίαν αὐτήν. «Ἡ ἀπλὴ αὐτοπλοχὴ ὅτι ὁ βίος μας θὰ παύσῃ μετὰ τινὰ ἔτη, δύναται νὰ ἐκτριβῇ διὰ μακρὰς ὑπομονῆς, διότι τὸ σῶμα μας δὲν εἶναι ὅπως αἱ ἄλλαι ζωῖκαὶ καὶ φυτικαὶ μηχαναὶ αἱ ὁποῖαι μετὰ τὸν καιρὸν ἀποσυντίθενται ὡς ἐκ τῆς λειτουργίας των. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μοναδικὸν ὄργανον οὐ στερεοῦνται πάντα τὰ ἄλλα ὄντα. Διὰ τοῦ ὁργάνου αὐτοῦ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκλέγῃ κατὰ βούλησιν τὰς ἐντυπώσεις αἵτινες συντελοῦν εἰς διὰ τῶν ὁργανισμῶν, ἀνεπιδέκτων γήρατος. Τὰ μὲν ζῶα ὑπακούουν εἰς τὰ ἐνστικτὰ των καὶ ἀποθνήσκουν, ὁ δὲ ἀνθρώπος ἔχων τὴν δύναμιν νὰ συμμορφώσῃ τὰ ὁριζήματα τοῦ πρὸς τὸν Νόον, δύναται νὰ ζήσῃ ἐπ' ἀόριστον».

ΕΠΙΣΗΣ ἡ «*Ἐρευνα*» ἀσχολεῖται μετὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν τῶν ἐργαζομένων ἡ ὁποία διὰ τοῦ Ρωσικισμοῦ λυκεῖον ἐπέτυχεν πληρέστατα. Τὸ σχολεῖον αὐτὸ προήλθεν ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ ἐργατικῆς κόσμου διὰ νὰ καταρτίξῃ ἡγήτας τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Ὁ ἐργατικὸς κόσμος τῆς Ἀγγλίας ἀνελήφθη ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ὑπαρξὶς Συντεχνιῶν, ὅσον θαυμασῶς καὶ ἂν εἶναι ὁργανωμένοι. Ἀπαιτεῖται νὰ δημιουργηθῇ καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὁ μέγας νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰς νοήματα κινήσιν. Ἐντεῦθεν κάθε ἄγγλος ἐργάτης ἤρρισε νὰ σκέπτεται περὶ καταλλήλου ἐκπαιδεύσεως ὥστε ἐκ τῆς τάξεώς του νὰ προκύβουν οἱ κατάλληλοι ὁδηγοὶ του. Καὶ ἰδού τὸ Ρωσικεῖον λυκεῖον. Ἡ διδασκαλία περιλαμβάνει τὴν οικονομικὴν ἐπιστήμην, κοινωνιολογίαν, τὴν παιδαγωγικὴν ἐπιστήμην, τὸ συνταγματικὸν καὶ διοικητικὸν δίκαιον, τὴν βιομηχανικὴν ἱστορίαν, τὴν ἱστορικὴν καὶ τὰς κυριώτερας γλώσσας, ἀγγλικὰ, γαλλικὰ, γερμανικὰ. Πρὸς τοῦτοις ὁ σπουδαστὴς ὀφείλει, σύμφωνα μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ρώσου ὅτι ἡ χειρὸς γαστρίαν εἶναι στοιχεῖον παιδεύσεως, νὰ ἐκτελῇ οικιακὴν ἐργασίαν δύο ὥρας τὴν ἡμέραν πλύνων, καθαρίζων κ.τ.λ. Διὰ τοῦτο τὸ λυκεῖον δὲν ἔχει ὑπηρετὰς.

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κωνστ. Μητσόπουλος εἰς τὸ «Μηνιαῖον παράρτημα τῶν Ἀθηναίων» πραγματεύεται περὶ χρυσοῦ ἐν γένει ἀπὸ ἱστορικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως. Περὶ τῶν ἀρχαίων χρυσοφωρυχείων γράφει: «Ἀν καὶ οἱ ἀρχαῖοι ὡς φαίνεται ἐξ ἱστορικῶν πηγῶν, ἐπιορμηθεύοντο χρυσὸν ἐκ Σίφνου, ἐκ Ταυγέτου καὶ ἴσως ἐκ μερῶν τινῶν τῆς Θεσσαλίας, ἐν τούτοις τὰ μεγάλα καὶ ἀνεξάντλητα χρυσορυχεῖα ποὺ εἰσέφερον τοὺς Ἀσιάτας μονάρχας Περσίας, Ἀστροφοδότου τοὺς Βαβυλωνίους φαίνεται ὅτι ὑπῆρχον εἰς τὰς Ἰνδοσίαν, Σιβηρίαν, τὴν Ἀνω Αἴγυπτον καὶ τὸν Καύκασον. Ἐπίσης ἡ Κολχίς ἦτο πηγὴ χρυσοῦ ὡς ἔχουσα πλῆθος χρυσορρόων ποταμῶν. Εἶναι δὲ ἀξιοπερίεργον, μάλιστα δέραςτος μῦθος προήλθε ἀπὸ τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι συνέλεγον διὰ μαλλοφόρων δερμάτων τὸν χρυσὸν ἀπὸ τοὺς ποταμούς».

Ὁ βυζαντινολόγος κ. Κρουμπάχερ γράφει εἰς τὸ *Βυζαντινὸν δελτίον* τὰ ἐπόμενα διὰ τὸ βιβλίον τοῦ

κ. Σαραφῆ Πιτζιπιού *Ὁ Βυζαντινὸς αὐτοκρατορικὸς στόλος* τὸ ἐκδοθὲν πρὸ μηνῶν:

«Ἐνα βιβλίον διὰ τὸν Βυζαντινὸν στόλον μεγαλοπρεποῦς ἐκδόσεως, μετὰ πολυαριθμοῦς εἰκονογραφίας προικισμένον καὶ λῶον τὰς λεπτοτέρας λεπτομερείας τοῦ θέματος μέχρι καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἀπαιριθμήσεως ὅλων τῶν μερῶν τοῦ πλοίου! Ἐκπληξίς τὴν ὁποίαν ἀπὸ μακροῦ καθ' ὅλον τὸ στάδιον τῶν μελετῶν μας δὲν ἠσθάνθημεν. Δυστυχῶς ἡ χαρὰ αὕτη διὰ τὴν ἀπροσδόκητον διαφώτισιν ἐνὸς τῶν σπουδαιωτάτων ἀλλὰ καὶ σκοτεινοτάτων μερῶν τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας πρέπει μετ' ὀλίγον νὰ υποχωρήσῃ εἰς βαθεῖαν ἀπογοήτευσιν. Ὁ συγγραφεὺς στηρίζεται κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ ἐνὸς χειρογράφου ἐκ 1.000 σελ. ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον πλευρᾶς γραμμένου πλουσίως εἰκονογραφημένου καὶ ὀχι γνωστῆς προελεύσεως. Καθὼς φαίνεται ἐν ἀρχῇ τοῦ χειρογράφου ἐξάγει τις ὅτι ἐγράφη μετὰ τῶν ἐτῶν 1800-1810, ἐάν ὁμως προσέξῃ πεῖθεται ὅτι ἐγράφη πολὺ ὑστερότερον. Δυστυχῶς δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ καμία ἀμφοβολία ὅτι ὁ Πιτζιπιός (εἶναι ἀξιοματικὸς τοῦ ἔλλην. ναυτικοῦ καὶ μετὰ τὴν ἐπιστημονικὴν μέθοδον δὲν εἶναι φυσικὰ ἐξοικειωμένος) ἔγινε θῦμα μεγάλου μυστικισμοῦ. Τὸ χειρόγραφον εἶναι μία πλαστογραφία ἐκτελεσθεῖσα μετὰ σπανίαν ὑπομονὴν καὶ ὀχι ἀνευ γνώσεως. Ἄν ὁ πλαστογράφος ἠντίλησε τὴν σοφίαν τοῦ ἐξ ἑαυτοῦ μόνον ἢ ἔλαβε καὶ φιλολογικὰς πηγὰς συγχρόνους ὑπ' ὅπιν, ὡς καὶ ἂν ἔγινε ἀκριβὴς ἀνάλυσις ὅλου τοῦ χειρογράφου εἰς τὸ καθ' ἕκαστα, τοῦτο μᾶς εἶναι κατὰ βάθος ἀδιάφορον. Ἐκτὸς τοῦ μυστηριώδους τούτου χειρογράφου, (ὁ Λάμπρος πιστεύει ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὸν περίφημον πλαστογράφον Σιμωνίδην) ἔχει ὁ συγγραφεὺς ἐπίσης ἔρευνήσῃ καὶ τὰς βυζαντινὰς ἱστορικὰς πηγὰς. Ἐπειδὴ ὁμως δυστυχῶς δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἀναφερθεῖσαν κυρίαν πηγὴν καὶ γενικῶς οὐδεμίαν παραπομπὴν εἰς τὰς πηγὰς θεωρεῖ τόσον οὐσιώδη ὅσον αὐτὴν (ἂν καὶ ἀναφέρει ὀχι ἅπασι τὰς ἐργασίας τοῦ Gfröter τοῦ Neumann καὶ τοῦ La Roncère) δὲν ἡμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν ἀσφαλῶς τὰ χρήσιμα μέρη τοῦ βιβλίου. Ἐάν ὁ συγγραφεὺς, τοῦ ὁποίου ὁ ἰδεώδης ζήλος εἶναι ἄξιος πάσης ἐπιδιοκυσίας, θέλῃ νὰ ἐνασχοληθῇ μετὰ τὴν οὐσίαν τοῦ βυζαντινοῦ στόλου, θὰ κἀν καλὰ νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῆς ἐργασίας του ὅλος διόλου τὸ γιγαντιαῖον διαστάσεων τοῦτο χειρόγραφον. Ὅστις θέλει διὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο Intermezzo λεπτομερέστερον νὰ πληροφορηθῇ, ἃς ἀναγνώσῃ τὴν κριτικὴν τοῦ Grégoire εἰς τὰ *Παναθηναία* τοῦ 1907 ἀρ. 158».

Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς Nuova Rassegna ὁ κ. Pio Cinti ὁμιλῶν περὶ τῶν διαφόρων δημοσιευμάτων τῶν «Παναθηναίων» λέγει: «Τὰ Παναθηναία εἰς τὸ τεῦχος 173 δημοσιεύουν μελέτην τοῦ κ. Μιχαὴλ Γούδα περὶ τῶν γάμων τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατορῶν, τόσον ἀξιοσημείωτον δι' ἡμᾶς οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζομεν πολλὰ πράγματα περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἐθίμων τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Εἰς τὸ τεῦχος 174 ὁ Μαρῶς Σιγούρος, ἐνθερμος καὶ πολυμαθὴς ἐργάτης τῶν ἐλληνοῖταλικῶν ἀναμνήσεων, ὅστις δὲν παραλείπει ποτὲ νὰ ἐξάγῃ πρὸς τοὺς πατριώτας του τὰ καλλίτερα ἰταλικά σημεία, γράφει περὶ τοῦ *Ἠλία Μηνιάτη*, τοῦ μεγάλου κεφαλλήνως ρήτορος κατὰ τὸν 17 αἰῶνα. Ὁ κ. Σιγούρος πολὺ δικαίως ἐξάγει τὴν ζωὴν, τὸ αὐθόρμητον αἶσθημα τοῦ διαπορῶντος ῥήτορος καὶ εὐχεται ὅπως ἡ γλώσσα του χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς νεοελλήνας ῥήτορας».

Ὁ ἰταλὸς λόγιος κ. Giuseppe Gigli ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ «Scritti di Storia, di Filologia e d'Arte» καὶ κατόπιν εἰς ἰδιαιτέρον τεῦχος διάφορα ἐλληνικὰ δημοτικὰ τραγούδια ὅπως ψάλλονται ἐν Ὀτρύντῳ τῆς Ἰταλίας. Αἱ μελέται περὶ τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν καὶ τῆς διαλέκτου τῆς Σαλεντίνης χειρσονήσου εἶναι ἀρκετὰ γνωστὰ ὀχι ὁμως καὶ ἀρκετὰ ἀπὸ ἀπόψεως γλωσσολογικῆς.

λογικής. Τα τραγούδια που δημοσιεύει ο κ. Gigli έχουν άρκετους Ιταλισμούς και πολλές φωνητικές παραποιήσεις. Δεν πρέπει κανείς να αναζητήσει εις τα δημοτικά τραγούδια του 'Οτράντο την πρωτοτυπία, την χάριν και την δύναμιν που έχουν τα δημοτικά μας τραγούδια. 'Εν τούτοις τα όρατα τραγούδια που ψάλλουν οι πτωχοί χωρικοί της Καλιμέρα, του Μαρτάνο, του Ζολλίνο με την έλληνοϊταλικήν διάλεκτόν των έχουν πολλές χάριτας. Ο κ. Gigli δέν μετέγραψε τα τραγούδια αυτά πάντοτε με την προσήκουσαν γλωσσικήν ακρίβειαν, τα μετέφρασεν όμως εις πεζόν Ιταλικόν λόγον πιστώς. Η εργασία αυτή του Ιταλού καθηγητού είναι πάντοτε ενδιαφέρουσα δι' όσους καταγίνονται εις μελέτας νεοελληνικάς.

ΕΙΣ τὸ τελευταίον τεύχος της «Jahrbuch für Kinderheilkunde», παιδιατρικῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ Βερολίνου, δημοσιεύεται πραγματεία τοῦ Κερκυραίου ἱατροῦ κ. Νικολάου Ἀ. Κεφαλλήνου, υἱοῦ τοῦ σοφοῦ καὶ γνωστοῦ εἰς τὸν φιλολογικόν κόσμον γυμνασιάρχου Κερκύρας κ. Ἀνδρέα Κεφαλλήνου.

Ὁ νεαρὸς ἐπιστήμων ἀναπτύσσει εἰς τὴν πραγματείαν του ταύτην τὴν ἐξέλιξιν ἐντελῶς πρωτοτύπου μεθόδου πρὸς ἀποτελεσματικὴν εἰς τὰ παιδιὰ θεραπείαν τῶν προπτώσεων τοῦ ὀρθοῦ διὰ τῆς κατὰ μήκος στερεοποιήσεως τούτου δι' ἐνέσεων παραφίνης. Τὴν μεθόδον του ταύτην ἐφαρμόσας δι' ἐγχειρήσεων εἰς τριανταδύο περιπτώσεις τῆς νόσου, ἐξ ὧν τινὲς βαρύνταται, μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ ἄνευ τῶν συνήθων ὑποτροπῶν, κατάρθρωσε γάμπκλεισιν τὰς μεγάλας κ' ἐκινδύνους ἐγχειρήσεις, ὧν μέχρι τοῦδε ἔπρεπε νὰ γίνετο χρῆσις εἰς τὰς βαρεῖας περιπτώσεις.

Ὁ κ. Ν. Κεφαλλήνους σπουδάζας ἐν Βιέννῃ ἔγινε τακτικὸς κλινικὸς ἐπιμελητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Γράτς, θέσις εἰς τὴν ὁποίαν πρῶτος αὐτὸς ξένος ὑπὴρκος, διορίσθη ὑπὸ τοῦ Αὐστριακοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Ἄλλαι ἐπιστημονικαὶ διατριβαὶ τοῦ Κερκυραίου παιδίατρο, καταστήσασαι αὐτὸν γνωστὸν εἰς τὸν παιδιατρικόν κόσμον ἐδημοσιεύθησαν εἰς εἰδικὰ γερμανικὰ περιοδικά.

Τοιοῦτοι ἐπιστήμονες τιμοῦν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Καὶ ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ θέτῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἐμπρὲς πούσαν θέσιν, ἵνα οὕτως ἐνθαρρυνόμενοι ἐργάζωνται ἐξακολουθητικῶς καὶ ἵνα μὴ τόσον σπανίως ἀναφανῶνται εἰς ξένας ἐπιθεωρήσεις ἑλληνικαὶ ἐπιστημονικαὶ ἀνακρινάσεις, ἐνῷ διαρκῶς βλέπει τις μελέτας καὶ κρίσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἱατρικὴν κίνησιν ἐν Ρουμανίᾳ, Σερβίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ.

Εἰς τὴν εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς ἡ ὁποία ἔγινε εἰς τὸ Collège de France πρὸς τιμὴν τοῦ ἀποθανόντος ἐξόχου ποιητοῦ τῆς Ἰταλίας Ἰω. Καρδούτση τὰ «Annales» γράφουν. «Ἡ ποίησις τοῦ Καρδούτση ἀπέχει κατὰ πολὺ ἀπὸ τὴν προσωπικὴν καὶ ὑποκειμενικὴν ποιήσιν εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς συνείδισαν οἱ ῥομαντικοὶ καὶ οἱ διάδοχοί των. Ἐπιστρέφει εἰς τὴν κᾶπως κοινωνικὴν, ἀντικειμενικὴν ποιήσιν τὴν ἀρεστὴν εἰς τοὺς μεγάλους λυρικοὺς τῆς ἀρχαιότητος. Εἶνε αὐστηρὰ καὶ σοφῆς ὡραιότητος, καὶ μόνον διὰ τῆς μελέτης τὴν ἀπολαμβάνει κανεὶς. Ἔχει ἀνάγκην ἐρμηνείας καὶ σχολίων. Δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶνε δημοτικὴ ἢ καταληπτὴ παρὰ εἰς χώραν ὅπως ἡ Ἰταλία, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ποτισμένη ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ὥστε καὶ οἱ ἀμαθέστεροι ἀκόμη νὰ ὑφίστανται τὴν ἐπιβολὴν τοῦ παρελθόντος. Συνδεδεμένη στενῶς μὲ τὸν δημόσιον βίον βυθίζει τὰς ρίζας τῆς εἰς τὰς κλασικὰς παραδόσεις τῆς χώρας».

Κατόπιν ἀναφέρει τὰ ἐξῆς ἀνέκδοτα τοῦ ποιητοῦ χαρακτηρίζοντα τὴν ἰδιάζουσαν φυσιογνωμίαν τοῦ. «Ἐνεκα τῆς ἀποστοφῆς του πρὸς πᾶν ἐπιτόλαιον ἢ μάταιον ἐμίσει τοὺς σποὺς οἱ ὁποῖοι ἐλκνόμενοι ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς φήμης του, ἔσπευδον νὰ παρα-

κολουθοῦν τὰ πανεπιστημακὰ του μαθήματα ἂν καὶ ἀνίκανοι νὰ ἐννοήσουν καὶ ἀγαπήσουν τὴν ὑψηλὴν του ποιήσιν. Κάποτε εἰς τὴν Βολωνίαν ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου θαυμαστῶν καὶ φοιτητῶν ἐρμήνευε τὸν Δάντην ἕνας ἄγνωστος παχύσαρκος εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν μὲ ὕψος ἐπιδεικτικόν, χαίρετ' αὖ μειδιῶν τοὺς ἀκροατὰς καὶ προχωρεῖ εἰς τὰς πρώτας σειράς. Ὁ Καρδούτση διακόπτων τὸ μάθημα τὸν παρατηρεῖ καὶ τοῦ λέγει:

— Ποιὸς εἰσθε, κύριε;

— Εἰμαι ὁ βουλευτὴς Χ. . . . εἶπεν ὁ ἄγνωστος, ὁ ὁποῖος ἦτο πράγματι βουλευτὴς ἐκ τῶν ἰσχυρότων.

— Ἐρχεσθε τακτικὰ στὸ μάθημά μου;

— Ὁχι, ἀπήντησεν ὁ πολιτικὸς μὲ γλυκύτητα, εἶνε ἡ πρώτη φορὰ. Ἦλθον ἐτίθηδες νὰ σὰς ἀκούσω.

— Με παίρνετε γιὰ τενόρο καὶ ἔρχεσθε νὰ με ἀκούσετε γιὰ νὰ διασκεδάσετε; Εἶπε ὁ Καρδούτση μὲ λεόντια βλέμματα. Καὶ ὁ βουλευτὴς ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ.

Ἄλλοτε κάποιος ἀριστοκράτης, μὲ ὄνομα ἐνδοξον ἄλλ' ἀπειρος τῆς φιλολογίας ἐπλησίασε τὸν Καρδούτση δημοσίᾳ καὶ τὸν ἐχαίρετ' ὥς νὰ τὸν ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ.

— Καλημέρα, ἀγαπητὲ ποιητά, τοῦ εἶπε.

— Μάθετε, κύριε, τοῦ ἀπήντησε ζωηρῶς ὁ ποιητὴς ὅτι γιὰ σὰς δὲν εἰμαι οὔτε ἀγαπητὸς οὔτε ποιητὴς. Εἰμαι ἀπλούστατα ὁ κ. Καρδούτσης.

ΑΠΟ τὸν «Ερμῆν τῆς Γαλλίας». Εἰς τὰς Βρυξέλλας ἐπαίχθη τελευταίως καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ φαίνεται ἐπὶ πολὺ νὰ συγκινή τὸ θεατρικόν κοινόν, ἕνα δράμα ἐμμετρον τοῦ Παύλου Spaak ὑπὸ τὸν τίτλον «Kaatsje». Οὔτε ὁ Μάτερλιγκ οὔτε ὁ Βεραίρεν δὲν ἐσημείωσαν ποτὲ εἰς τὴν πατρίδα των ὁμοίαν ἐπιτυχίαν. Μολονότι τὸ νέον ἔργον εὐκόλως κατανοεῖται καὶ συνταράσσει τὸ πολὺ πλῆθος, ἐν τούτοις ἐκπληρώνει συνάμα καὶ τὰς δυσκόλους ἀπαιτήσεις τῆς ἀληθινῆς τέχνης. Ἡ ὑπόθεσις του εἶνε ἀπλουσιτάτη, ἀλλ' ἡ ἀξία του κυρίως συνίσταται εἰς τὴν ἀρμονικὴν πνοὴν τῆς ποιήσεως πού διατίνει τὸ ἔργον, εἰς τὴν εὐγενὴ του σύλληψιν τὴν ἐνθυμίζουσαν ὠραίους πατριαρχικοὺς χρόνους καὶ εἰς τοὺς φυσικοὺς, χωρὶς ἐκζητήσιν χαρακτηρισ τοῦ. Ἐνας Ὀλλανδὸς ζωγράφος φέρει ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἕνα ἔσπουδασε μίαν μελαγχολικὴν ἰταλίδα. Ἀλλ' ἡ ὁμιλῶν καὶ μελαγχολικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Ὀλλανδίας προσεγγεῖ πλῆξιν εἰς αὐτήν καὶ ἐγκαταλείπει τὴν ἀγκάλην τοῦ ἑραστοῦ τῆς διὰ νὰ διωθθῇ εἰς τὴν μαγικὴν ἀγκάλην τοῦ ἰταλικοῦ παραδείσου. Ὁ ζωγράφος σπαράσσεται ἀπὸ τὴν στέρησιν αὐτήν. Τότε ἡ γλυκεῖα καὶ ὄνειροπόλος ἀδελφὴ του Καατςε τοῦ ἐμπνέει ἔρωτα πρὸς τὴν πένθιμον φύσιν τῆς πατρίδος του καὶ τοῦ ὑποβάλλει συμπάθειαν εἰς κάθε τι πού προέρχεται ἀπὸ αὐτήν. Ὁ ζωγράφος λησμονεῖ σιγὰ-σιγὰ τὴν ἐρωμένην του προσηλωταί εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἀγάπην καὶ σώζεται ἀπὸ τὸν θάνατον.

Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Φλαμαρὼν εἰς τὸ Παρίσι ἐξέδωκε ὀγκωδέστατον ἔργον τοῦ Γάλλου βοτανολόγου κ. Γαστόν Μπονιὲ ἐπιγραφόμενον ὁ «Φυτικὸς Κόσμος». Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶνε γεμάτο ἀπὸ ἐνδιαφερόντων παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν φυτῶν, τῆς ταξινομήσεως αὐτῶν καὶ τῆς πειραματικῆς μεταμορφώσεως των. Ἰδίως τὸ ἱστορικὸν μέρος τοῦ βιβλίου εἶνε περιεργότατον διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ἰδεῶν πού ἐλέχθησαν ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς μέχρι σήμερον περὶ τῶν ἀνθέων.

Ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἀκόμη αἰῶνος π. Χ. ὁ Ἐμπεδοκλῆς εἶχε παρατηρήσει ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθέων εἶνε προικισμένα ὑπὸ τῆς δημιουργίας δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀργάνων τοῦ ἀρρενος καὶ τοῦ θήλεος. Ὁ Ἀριστοτέλης ἐπίσης ἀναφέρει δένδρα τῶν ὁποίων μερικὰ πρέμνα μόνον εἶνε καρποφόρα. Ἀλλ' ὁ μαθητὴς του Θεόφραστος καθορίζει ἀκριβέστερον τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ

κάνει πειστικώτατα πειράματα ἐπὶ τῆς παιταλώδους οὐσίας τῶν φουίκων. Τὰ ἀνθὴ μὲ τὰ θήλεα πρέμνα δὲν καρποφοροῦν παρὰ τὴν στιγμὴν ὅπου θὰ ἐπικαθήσῃ ἐπ' αὐτῶν ἡ γῆρις τῶν ἀρρένων ἀνθέων.

Αἱ παρατηρήσεις ὅμως αὐταὶ τοῦ Θεοφράστου ἐλησμονήθησαν βραδυτέρον, καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἀναγεννήσεως οἱ φιλόσοφοι ἠγνοῦντο καθ' ὅλοκληρίαν οἰανδήποτε διαφορὰν φύλου μεταξὺ τῶν φυτῶν. Εἰς τὸ 1583 ὁ Ζεζαλπὲν εἰς τὸ περὶ «Φυτῶν» ἔργον του ἐκφράζει τὴν παράδοξον γνώμην ὅτι οἱ σπόροι παρήχθησαν ἀπενθείας ἀπὸ τῶν χυμῶν τῶν κλάδων καὶ ὅτι τ' ἀνθοφόρα μέρη τοῦ κλάδου εἶνε ἀπλῶς προστατευτικά. Καὶ τὴν γνώμην αὐτὴν τοῦ Ζεζαλπὲν ἀπεδέχθησαν καὶ ἄλλοι βοτανολόγοι ὥς ὁ Μαλιγκι καὶ ὁ Τουργεφόρ. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος ὁ διάσημος φιλόσοφος Μαλεμπράνς ὡσαύτως ἀρνείται τὰς γεννητικὰς ιδιότητας τῶν φυτῶν. Ὁ πρῶτος πυρὴν ἐνὸς φυτοῦ περιέχει ἐν ἑαυτῷ τὰς οὐσίας ὅλων τῶν φυτῶν πού ἐξηλθον ἀπὸ αὐτοῦ. Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου οἱ ἀπείρως μικροσκοπικοὶ σπόροι ἐνεκλείσθησαν οἱ μὲν εἰς τοὺς δέ. Εἰς τὸν 18ον αἰῶνα ὁ Βόλφ σέπτετα κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὅπως ὁ Μαλεμπράνς μέχρι τῆς στιγμῆς ὅπου ὁ Δάρβιν ἦλθε νὰ καταρρίψῃ ὅλας τὰς προϋπαρχούσας ἰδέας καὶ ν' ἀποδεχθῇ τὴν θεωρίαν τοῦ Θεοφράστου.

Ὁ καλύτερος βιογράφος καὶ κριτικὸς τῆς προρραφαλιτικῆς κινήσεως ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε ἀναμφισβήτητος ὁ Οὐίλιαμ Μιχαὴλ Ροσσέτι, ἀδελφὸς τοῦ ζωγράφου Δάντε Ροσσέτι καὶ τῆς Χριστίνης Ζωρζίνας ἥτις σήμερον εἶνε ὀδοντοκοντοῦτις. Ὁ Ροσσέτι κατέχει πλουσιώτατον φάκελλον ἐπιστολῶν καὶ σημειώσεων περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, τοῦ Ράσκιν καὶ ὅλων τῶν συγχρόνων τῆς μεγάλῃς αὐτῆς κινήσεως εἰς τὴν ζωγραφικὴν τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα.

Ἐνα μέρος τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν ἐδημοσιεύθησαν τελευταίως εἰς τὸ Λονδίνον ὑπὸ τὸν τίτλον «Χειρόγραφα τοῦ Ροσσέτι». Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι μερικαὶ περιεργόταται ἐπιστολαὶ τοῦ Ράσκιν, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ὑπῆρξεν ἕνας ἀπὸ τοὺς στενοὺς φίλους τοῦ Δάντε Ροσσέτι, κατόπιν ἐθύμωσε μαζί του. Τοῦ εἶπε ἔξαφνα μίαν ἡμέραν, ὅτι ὁ νέος τρόπος τῆς ζωγραφικῆς του δὲν τοῦ ἀρέσει καθόλου καὶ ὅτι ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν φέρει εἰς τελείαν καλλιτεχνικὴν καταστροφὴν.

Ἐκ τῶν χειρογράφων αὐτῶν πληροφορούμεθα ὅτι ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια Ροσσέτι ἐθεράπευε τὰς Μούσας. Ἡ μὲν Σίντια σύζυγος τοῦ Δάντε Ροσσέτι ἔγραφε στίχους καὶ ἐσοδεῖαζε θελκτικὰ τοπία τὰ ὁποῖα ἠγόραζεν ὁ Ράσκιν μολονότι εἶχε δυσχερεστηθῇ μὲ τὸν σύζυγόν της. Ἡ ἀδελφὴ τῆς Χριστίνης Ζωρζίνης ἐπίσης ἦτο συγγραφεὺς παιδικῶν διηγημάτων πολὺ ἐκτιμωμένων εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ποιήτρια πολὺ ἀναγνωσκόμενη ἀπὸ τὸν παιδικόν κόσμον καὶ τῶν δύο φύλων.

Ὁ διευθυντὴς τῆς «Revue» ταξειδεύσας εἰς τὴν Πορτογαλίαν γράφει περὶ τῆς συμπαθοῦς χώρας ἐξ ἀφορμῆς τῆς τραγικῆς βασιλοκτονίας, ὅτι οἱ Πορτογάλλοι εἶνε κάθε ἄλλο παρὰ λαὸς εὐθῦμος ὅπως μᾶς συνείδισε νὰ πιστεύωμεν τὸ γνωστὸν τραγούδι. Ἡ ἐσφαλμένη ἀντίληψις τὴν ὁποίαν ἔχομεν περὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν σπουδαίου καὶ ἐμβριθοῦς ἐθνογραφικοῦ πορτογαλικοῦ συγγράμματος. Αἰσθητὴ ἀντίθεσις παρατηρεῖται μεταξὺ τῆς ὡραιότητος τῆς φύσεως καὶ τῶν κατοίκων. Ὁ οὐρανὸς, τὸ κλίμα, ἡ γῆ λάμπουν ἀπὸ αἰώνιον ἑαρινὸν μελῶμα. Ὁ λαὸς εἶνε μελαγχολικός. Ἐάν τὸ ἔδαφος ἐκαλλιεργεῖτο, ὁ φυσικὸς πλοῦτος τῆς χώρας θὰ ἦτο ἀμύθητος. Ἐχει οἶνους πού ἡμποροῦσαν νὰ ἐπαρκέσουν διὰ τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης. Ἀλλ' εἶνε ἡ γεισις των τὸς ὀρμιμα ἐνεκα τῆς πλημμελοῦς κατεργασίας των, ὥστε δὲν ἐλκύουν ἀγοραστάς. Περὶ τοῦ περιφήμου Franco τὸν ὁποῖον ἐγνώρισε γράφει τὰ ἐξῆς: «Εἰς τὸ βλέμμα

τοῦ εἶχε κάτι τὸ παράδοξον καὶ ἡ φυσιογνωμία του μοῦ ἔκαμε ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν. Αἱ ἐνεργητικαὶ του χειρονομίαι ἐδίδον τὴν ἐντύπωσιν παλαιστοῦ. Καὶ ὅμως ὅταν τὸν παρετήρησα πλησιέστερον, τὸ πρόσωπόν του ἐσκόρπιζεν ἀόριστον μελαγχολίαν, ἡ κεφαλὴ του ἐκλινε ἑλαφρῶς καὶ ἐν γένει ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος κουρασμένος. Ὅταν τὸν εἶδα ἐκ δευτέρου, ἕνας αὐλικὸς παρηκολούθει μὲ προσοχὴν τὴν συνομιλίαν μας. Ἐπειτα ὅταν ὁ Φράγκο ἀπεμακρύνθη μοῦ εἶπε δακρυσμένος: — Εἶνε μεγάλος ἄνθρωπος. Εἶνε σχεδὸν ἕνας ἅγιος».

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Εἰς τὴν Γενεὺν ἔγινε πρό τινας διάλεξις περὶ Βυζαντινῆς μουσικῆς ὑπὸ τοῦ τέως καθηγητοῦ τοῦ Ὁδείου μας κ. Φράνκ Σουαζῦ. Κατὰ τὴν διάλεξιν αὐτὴν ὁ παρεπιδημὸν ἐκεῖ θεολόγος καὶ ἐρασιτέχνης τοῦ ἁσματος κ. Γ. Ἰωαννίδης ἐψάλε διάφορα δημοτικὰ τραγούδια καὶ ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια, ἐν τέλει δὲ ὁ χορὸς τῆς σχολῆς τοῦ St. Joseph ἐψάλε ἑλληνιστὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», τὸ «Τῇ ὑπεριμάχῳ» ὥς καὶ τὸν ἀνακαλυφθέντα ὕμνον τοῦ Παλαιολόγου κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Σακελλαρίδη ἐξήγησιν καὶ μεταγραφὴν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν τὴν ὁποίαν εἶχομεν δημοσιεύσει εἰς τὸ τεύχος τῆς 15 Αὐγούστου 1904.

Ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν», ἡ διευθυνομένη ἀπὸ τὴν κυρίαν Καλλιρόην Παρρέν ἀφῆσε τὴν παλαιὰν της μορφήν τῆς ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδος καὶ γίνεται δεκαπενθήμερον περιοδικόν. Ἐχομεν τώρα 4 τεύχη ἐκδομένα ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον μὲ ἕνα εὐμορφον ἐξώφυλλον καὶ 24 σελίδας κειμένων καὶ εἰκόνων. Πολλὸ ὠραῖον τὸ πρόγραμμά της ν' ἀφιερῶν ἰδικὴν σελίδα διὰ τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ἐκλέγουσα ἀπὸ τὸ ἔργον τῶν ποιητῶν καὶ διηγηματογράφων μας. Ἔως τώρα ἔχει δημοσιεύσει δύο διηγήματα τοῦ κ. Καραβίτσα καὶ ἕνα τοῦ κ. Ξενοπούλου.

Ἡ «Ἐστία» ἔκαμε πρόχειρον κατάλογον λέξεων ἀπὸ τὸ ποίημα τοῦ κ. Στ. Βάλβη, τὸ ὁποῖον ἀπήγγειλε διὰ τὴν 4οτηρίδα τοῦ κ. Μιστριώτη: ὑπέραλλος, ἐξαμβλίσκοντες, μαμνλακῶν, σουράκων, κλυττότοξος, κοβάλους κλπ. Καὶ ἔπειτα μιλοῦν γιὰ τοὺς καίμηνους τοὺς μαλαρούς.

Ἡ «Νέα Ζωή» τῆς Ἀλεξανδρείας θὰ ἐκδώσῃ εἰδικὸν τεύχος διὰ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ Παπαδιαμάντη.

Ἐπιτροπὴ ἐκ Ζακύνθου υπέβαλε εἰς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰν διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ τὴν ἴδρυσιν Μουσείου διὰ νὰ σωθοῦν τὰ ἀρχαιολογικὰ καὶ ἱστορικὰ κειμήλια τῆς νήσου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Μ. ἐνταῦθα. — Ἐνα ποίημα γιὰ νὰ εἶναι καλὸ χρειάζεται κατὰ περισσότερον ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι μόνον ρυθμικὸς ὁ στίχος. Κάθε ἐργάτης τῶν γραμμάτων ἔχει θέσιν στὰ «Παναθήναια». Θὰ εἶναι χαρὰ μας νὰ μᾶς στείλετε ἀργότερα τίποτε πού νὰ ἡμπορῇ νὰ δημοσιευθῇ.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Περὶ τῆς ἑλληνικῆς τοῦ Ἰησοῦ ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ Νικολάου Π. Πάρκα. Ἀλεξάνδρεια τυπ. «Ταχυδρόμου» φρ. 1.25.

Τὸ Σουδὰν ὑπὸ Ν. Σκωτίδου, Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἀθῆναι Ἐδν. Τυπογραφεῖον.

Αἱ τῶν Lamarck καὶ Darwin θεωρίαι ὑπὸ Ἀθαν. Ε. Τσακαλώτου. Ἀθῆναι τυπ. Π. Α. Σακελλαρίου.

Ζητήματα περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν Max Verworn, μετάφρασις Ἀθ. Ε. Τσακαλώτου. Ἀθῆναι τυπογρ. Π. Α. Σακελλαρίου φρ. 1.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 15^{ΟΥ} ΤΟΜΟΥ

Α. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ

Βυζαντινά, σ. 121.

Δαφνί, σ. 233.

ΕΥΣΤΡ. Χ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Από τὰ ποιήματα τῆς νύχτας, σ. 133.

ΑΡΙΣΤ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΗ

Γεώργιος Ν. Θεοτόκης, σ. 44.

ΔΩΡΗ ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗ

Ποιήματα, σ. 305.

ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Αρχαῖοι ἀντίλαλοι, σ. 10.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Μετάφρ. ΣΙΜΟΥ ΜΕΝΑΡΔΟΥ

Παῖν εἰς ἀρετήν, σ. 133.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΗ

Ποιήματα, σ. 260.

ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ

Βυζαντινά, σ. 155.

Τὰ βιβλία, σ. 189.

Δημ. Φίλιος, σ. 252.

CAMILLE BELLAIGUE

Λουδοβίκος Β' τῆς Βαυαρίας, σ. 22.

Ἄγία Καίμη, σ. 212.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ

Ὁ Πολιοῦχος Κεφαλληνίας, σ. 51.

Ὁ Πολιοῦχος Κερκύρας, σ. 140.

Πέτρος Αἰγυπτίνος Γκός, σ. 289.

ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΥ

Ραχὴλ, σ. 274.

ΒΙΖΟΥΚΙΔΗ

Ἐπιστολαὶ ἐκ Βερολίνου, σ. 123.

ΒΟΡΕΙΟΥ

Dr Ludwig Büchner, σ. 20.

Joseph Kohler, σ. 149.

Le chevalier de Zepharovich, σ. 211.

ΔΗΜ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ

Ὁ Κλεφτοκοτῆς, σ. 48.

Παπᾶς εἰδωλολάτρης, σ. 358.

Α. ΓΕΡΗΝΙΟΥ

Αρχαιολογικά, σ. 216.

ΙΩ. Α. ΓΚΙΚΑ

Τολοτὶ καὶ Λάντης, σ. 321.

ΠΑΥΛΟΥ ΓΝΕΥΤΟΥ

Ἡ Ἀντρεϊωμένη—Δημοτικὸν—σ. 97.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΟΥΔΑ

Γάμοι βυζαντινῶν βασιλέων, σ. 144.

Ν. Σ. ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τὰ Φιλιατρά, σ. 339.

ΚΩΝΣΤ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ

Ἑλληνικά τραγούδια, σ. 174.

Ἡ Κονμπάρα—Δημοτικὸν—σ. 357.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ

Στοιχεῖα Βιονομίας, σ. 175, 243.

ΕΜΜΕΡΣΟΝ Μετάφρ. Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ

Ὁ Ποιητής, σ. 331, 366.

ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ

Από τὴν Ἰωνίαν, σ. 11.

Ἀνδρέας Παπαδιαμαντόπουλος, σ. 27.

Τὰ βιβλία, σ. 58.

Ἡ Μιτυλήνη, σ. 65.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν, σ. 108.

Α. ΘΕΡΟΥ

Σπάρτη, σ. 169.

ΙΩΝΟΣ

Ἐπιστολαὶ ἐκ Παρισιῶν, σ. 377.

Π. Κ.

Τὰ βιβλία, σ. 89.

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ

Μονοτονία, σ. 293.

ΑΝΤ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Αρχαιολογικά, σ. 346.

ΣΩΚΡ. Β. ΚΟΥΓΕΑ

Ὁ Μένανδρος, σ. 193.

Ἐπιστολαὶ ἐκ Βερολίνου, σ. 250.

ΕΡΒΕΡΤΟΥ ΚΡΥΓΕΡ

Αἱ πρὸδοι τῆς ἀεροναυτικῆς, σ. 300.

ΚΟΥΡΑ ΛΑΣΒΙΤΣ Μετάφρ. Ε. ΚΡΥΓΕΡ

Ἀποικία, σ. 176.

Ε. ΛΕΓΚΟΥΒΕ

Βυφφὸν καὶ Λαφονταῖνος, σ. 106.

ΙΟΥΛΙΟΥ ΔΕΜΑΙΤΡ

Τὸ μυθιστόρημα τῶν ζώων καὶ τῶν ἀνύχων, σ. 239.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ

Μοῖρες, σ. 292.

ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ

Ὁ Γυῖος τοῦ Ἰοκίου, σ. 33, 71, 114.

ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

Μουσική, σ. 157.

Καλλιτεχνία, σ. 191.

Νικόλαος Κουνελάκης, σ. 200.

Ἡ ζωὴ καὶ ἡ τέχνη τοῦ Γύζη, σ. 353.

Κωνσταντῖνος Μακρῆς, σ. 373.

ΜΠΑΥΜΝΕΡ

Λεῖπνα καὶ συναναστροφὰὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σ. 340, 362.

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Λόγοι καὶ Ἀντίλογοι :

Τὸ θηλυκὸν ζήτημα, σ. 25. — Προβλέψεις διὰ τὸν χειμῶνα, σ. 58. — Ἐθνικὸς Σύλλογος, σ. 89. — Ἐμεῖς καὶ οἱ ξένοι, σ. 121. — Τὸ Κράτος τοῦ Νόμου, σ. 154. — Τὰ χρυσὰ ἀπαρτέμματα, σ. 187. — Ὁ ποιητὴς τῆς ἡμέρας, σ. 216. — Ἀπολογία τῆς ἑλλ. φύσεως, σ. 248. — Ἡ ἐνδεκάτη ἐντολή, σ. 281. — Ὁ μέγας κίνδυνος, σ. 313. — Οἱ ἄγιοι δέχονται, σ. 344. — Περιθώρια ἐφημερίδων, σ. 372.

Τὰ βιβλία, σ. 218, 249, 314.

Λησμονημένο παραμῦθι, σ. 43.

Τὸ τραγούδι τοῦ Γρύλλου, σ. 165.

Πρώτη ἀγάπη, σ. 326.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΑΝΘΟΥΔΙΑΗ

Ἀνασκαφαὶ Κρήτης κατὰ τὸ 1907, σ. 60, 90.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Θέατρον, σ. 26, 154, 374.

Τὰ βιβλία, σ. 188, 248, 282, 345.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ

Από τὸ Τραγούδι τῆς Ναυοικᾶς, σ. 68.

Από τὸ τραγούδι τοῦ Νεκροῦ Ἀδεφφού, σ. 231.

ΣΠΗΛΙΟΥ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ

Cave Canem, σ. 325.

Ι. ΠΟΛΕΜΗ

Ὁ Πτωχοπρόδρομος, σ. 257.

Α. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ

Αἰώνια λαχτάρα, σ. 198.

LUIGI DA PORTO

Ζουλιέττα καὶ Ρωμῆος, σ. 234, 268.

ΓΑΣΤΩΝ ΡΑΖΩ

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Λεονάρδου δὲ Βίντσι, σ. 305.

JULES RENARD

Φυσικὲς Ἱστορίες, σ. 238.

Π. ΡΙΖΑΛ Μετάφρ. Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Ὁ Καραγκιόζης, σ. 80.

Θ. Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

Μουσική, σ. 252, 285, 317, 349, 376.

ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ

Ἡλίας Μηλιάτης, σ. 161.

Ν. ΣΚΩΤΙΔΗ

Ἡ Βλ. Ἡπειρος καὶ οἱ Ἀλβανοί, σ. 297.

Β. ΣΤΑΗ

Ἀδόλφος Φουρτβάιγκερ, σ. 14.

ΣΤΑΡ

Τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν ζήτημα τῆς Κύπρου, σ. 99.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ

Τωρινὰ καὶ Περσμενά :

Ἀνάστασις τριῶν πόλεων, σ. 17. — Τὸ Βασιλικὸν Θέατρον, σ. 55. — Ἡ ἀπογραφὴ, σ. 85. — Οἱ γάμοι τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου, σ. 112. — Πανεπιστημιακαὶ ταραχαί, σ. 151. — Ἀπὸ τὴν κονταῖναν ἕως τὸ μπρίτζ, σ. 183. — Πολιτικαὶ κρίσεις, σ. 214. — Πορτογάλλοι καὶ Ἕλληνες, σ. 245. — Κομιτάτα τῶν ἀπόκρεω, σ. 278. — Αἱ ἀπόκρεω, σ. 310. — Ὁ Κάϊζερ εἰς τὴν Κερκυραν, σ. 369. — Θέατρον, σ. 250. — Θεοδώρα, σ. 330.

Α. ΦΑΓΚΕ

Βυφφόν, σ. 102.

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Τὸ ἔργον τοῦ Sully Prudhomme, σ. 262.

ΦΙΛΕΤΑΙΡΟΥ ΦΡΑΣΙΑΔΗΜΟΥ

Αρχαιολογικά, σ. 156, 220, 252, 283, 315, 375.

Ζ. ΦΥΤΙΔΗ

Λάμας ὁ σοφός, σ. 134.

ΑΛΕΞ. Δ. ΦΩΤΙΑΔΗ

Ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ μυστικά, σ. 292.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ

Δωρεαὶ καὶ κληροδοτήματα, σ. 69.

ΝΙΚ. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

Φοιτητής, σ. 129.

Στὴν Ἑλλάδα τὴ νέα, σ. 204.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΗ

Ἡ Ἡπειρος, σ. 3.

Ἡ Ἀλκυονίς, σ. 166.

Ἡ Ἀλβανία, σ. 225.

Ὁ Ἅγιος Κασσιανός, σ. 293.

Κ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ

Τὸ βιβλίον τῆς αυτοκρατορίας Ἑλισάβετ, σ. 205.

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ν. Κονεμένου, Ἡ γυναῖκα, σ. 136.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΤΕΧΝΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Σελῖς 28, 62, 93, 126, 158, 191, 221, 253, 286, 317, 350, 378.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ἐδμ. Ἀμάν : Προσωπογραφία, σ. 309.

Βελάσκεζ : Προσωπογραφία, σ. 1.

Ν. Γύζη : Σκίτσα, σ. 355, 357.

Β. Ἰθακησίου : Σπονδαί, σ. 70, 141, 148.

Θαλείας Φλωρᾶ Καραβία : Τὸ ναυτόπουλο, σ. 132.

Προσωπογραφία, σ. 137.

Νεράιδες τοῦ Πηνειοῦ, σ. 257.

Τὰ Μετέωρα, σ. 265.

Καρριέρ : Ἡ Γιαγιά, σ. 161.

Ν. Κουνελάκη : Κεφαλή, σ. 193.

Αὐτοπροσωπογραφία, σ. 200.

Ἡ γοητὴ μετὰ τὸ κοντάρι, σ. 201.

Σκίτσα, σ. 203, 207, 209.

Μαξ Λίμπερμαν : Ἡ ἐπιστροφή, σ. 33.

Ν. Λύτρα : Σκίτσα, σ. 97, 105, 111, 114, 120.

Ὁ πωροπολιτής, σ. 129.

Ρενέ Μενάρ : Προσωπογραφία, σ. 311.

Μουρίλλου : Ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου, σ. 225.

Ἐμὶλ Μπλάνς : Ἀτελιὲ ζωγράφου, σ. 77.

Οὐίσλερ : Πορτραῖτο τῆς μητέρας μου, σ. 321.

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1908**

Κ. Πίσσαρο : Κόκκινες στέγες, σ. 289.
Ραννχάιμ : Ἡ Ραχήλ, σ. 275.
Γ. Ροϊλού : Προσωπογραφία, σ. 9.
Ἡ Δὲ Ἀλεξ. Πάλλη, σ. 20.
Α. Ροντέν : Ὁ σκεπτόμενος, σ. 41.
Οἱ πολῖται τοῦ Καλαί, σ. 54.
Σχεδιάσμα, σ. 65.
Π. Ρούμπιν : Σκίτσα, σ. 170, 171.
Πυβὶ δὲ Σαβάν : Ἡ ἁγία Γενοβέφα, σ. 177.
Τισιανού : Οἱ Μαθηταὶ εἰς Ἑμμαούς, σ. 271.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Θ. Ἀννίνου :
Σελὶς 24, 47, 88, 153, 186, 247.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ

Ἀπόλλων καὶ Ἀρτεμις, σ. 172.
Ἀγίας, σ. 346.
Κορμός, σ. 347.
Δεῖπνα καὶ συναναστροφαι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, σ. 363.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἀδόλφος Φουρτβάγκλερ, σ. 15
Λουδοβίκος Βύρχνερ, σ. 21.

Α. Παπαδιαμαντόπουλος, σ. 27.
Γεώργιος Ν. Θεοτόκης, σ. 45.
Ἰωάννης Πεσματζίου, σ. 108.
Ζαφείριος Μάτσας, σ. 109.
Φρειδ. Δέρονβουργ, σ. 123.
Ἰωσήφ Κώλερ, σ. 149.
Νικόλαος Κονεμένος, σ. 158.
Ὁ ἑπότης Ζεφάροβιτς, σ. 211.
Κωνσταντῖνος Μακρής, σ. 373.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Ὁ λιμὴν τῆς Νέας Ἀγχιάλου, σ. 19.
Μιτυλήνη, σ. 66, 67.
Ἀργυροῦς ἀμφορεὺς, σ. 159.
Σπάρτη, σ. 169, 173.
Δαφνί, σ. 233, 234.
Ἀπὸ τὴν Ἀβυσσινίαν, σ. 241, 243.
Ὁ Ποταμὸς Κερκύρας, σ. 277.
Αερόστατα, σ. 301, 302, 304.
Ἑλληνικὰ δάση, σ. 329, 335.
Μανουήλ Β'. 339.
Α. Παπαδιαμάντης, σ. 353.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ		29 Φεβρουαρίου 1908		31 Ἰανουαρίου 1908	
Ταμείον	εἰς μεταλλικὸν Δρ.	3,151,346	88	3,004,239	79
	» τραπεζικὰ γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπεζῆς »	375,395	—	371,310	—
	» κερματικά γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα »	1,596,444	—	1,859,883	—
Ἐξωτερικοὶ λογαριασμοὶ	» Ἀντίτιμον μεταλλικοῦ Τραπεζῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν »	41,580,892	67	40,614,582	10
	» Προϊὸν ἐκδοθέντος Ἑθνικοῦ δανείου εἰς χρυσόν »	5,532,313	83	6,651,991	60
Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκ. κυκλ. τραπ. γραμματίων »	» Ἑλληνικὸν Σιδηροδρόμον 4 ο/ο τοῦ 1902 »	63,778,575	42	63,778,575	42
	» διδράχμων καὶ μονοδράχμων »	10,500,000	—	10,500,000	—
Ὁμολογίαι Ἑθνικῶν δανείων »	» Εἰς χρυσόν . . Δρ. 24,709,175.— » τραπ. γραμ. » 27,990,200.—	52,699,375	—	52,699,375	—
Ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» δάνειον »	»	1,524,857	93	1,515,257	98
Ἑντοκα γραμμάτια Ἑλληνικοῦ Δημοσίου εἰς τραπ. γραμμάτια »	»	24,859,715	49	25,097,821	79
Προεξοφλήσεις »	»	2,852,625	68	2,689,878	78
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων »	»	16,089,661	10	15,327,306	70
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ/σμοὶ ἐπ' ἐνεχύρῳ χρηματογράφων »	»	7,956,192	36	9,449,363	08
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων »	»	67,959,070	27	68,913,765	67
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ »	»	46,652,934	79	45,776,014	57
Δάνεια εἰς δήμευς, λιμένας καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα »	»	14,483,252	05	13,685,418	10
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας »	»	4,543,035	02	4,689,791	80
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εἰς γεωργοκτηματίας »	»	4,654,798	—	4,606,782	—
Μετοχαὶ εἰς ἐγχωρίους ἐταιρείας »	»	1,250,000	—	1,250,000	—
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης »	»	817,390	—	847,490	—
Ὁμολογίαι λαχ. δαν. Ἑθν. Τραπ. τῆς Ἑλλάδος 2 1/2 % (εἰς τραπ. γραμμ.) »	»	—	—	108,224	62
Τοκομερίδια ἐν γένει »	»	8,822,399	08	8,823,935	11
Καταστήματα Τραπεζῆς καὶ κτήματα ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων »	»	2,940,903	68	2,704,334	71
Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς »	»	1,472,291	87	1,466,597	17
Ἐξοδα ἐγκαταστάσεως (ἰδίως δαπάνη κατασκευῆς τραπ. γραμματίων) »	»	1,555,699	30	1,800,944	48
Διάφοροι λογαριασμοὶ »	»	5,495,851	83	6,086,062	24
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ »	»	1,290,240	—	1,290,240	—
Λογαριασμοὶ ἐξαγορᾶς συμμετοχῆς Κυβερν. εἰς κέρδη ἐκ τραπ. γραμματίων »	»	800,000	—	800,000	—
Ἐξαγορὰ προνομίου Προνομ. Τραπεζῆς Ἑπειροθεσσαλίας »	»	200,000	—	200,000	—
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια »	»	720,089	74	556,485	33
Διάφορα Δρ.		396,155,260	99	400,024,444	37

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ		29 Φεβρουαρίου 1908		31 Ἰανουαρίου 1908	
Μετοχικὸν κεφάλαιον Δρ.		20,000,000	—	20,000,000	—
Αποθεματικά κεφάλαια »		13,500,000	—	13,500,000	—
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ :					
I. διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως Δρ. 63,778,575.42					
II. » Τραπεζῆς Δρ. 58,616,480.81					
Κερματικά γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα »		122,395,056	23	124,759,541	66
Καταθέσεις ἄνευ τόκου εἰς μεταλλικὸν »		10,500,000	—	10,500,000	—
Καταθέσεις ἄνευ τόκου »		8,375,001	26	7,694,411	48
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι »		10,885,595	55	12,620,100	61
Μερίσματα πληρωτέα »		804,314	23	1,470,316	58
		489,900	—	774,430	—
Διεθνὴς Οἰκ. Επιτροπὴ (λ/σμός καταθέσεων ἐκ Εἰς χρυσόν Δρ. 377,007.62 δημ. υπεγ. προσόδων) » τραπ. γραμ. » 7,194,125.81		7,571,133	43	12,854,336	03
Ὑπηρεσία Ἑθνικῶν δανείων εἰς χρυσόν »		126,901	20	10,331	35
Ὑπηρεσία Ἑθνικῶν δανείων εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια »		482,007	12	728,687	37
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσόν »		2,022,968	78	567,126	91
Καταθέσεις Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια »		3,014,322	62	9,228	30
Ἑντοκος κατὰθ. Δημ. εἰς χρυσόν διὰ τὴν κατασκ. τοῦ Σιδ. Πειραιῶς-Δεμερλή-Συνόρων »		5,532,313	83	6,651,991	60
» » τραπ. γραμμ. »		19,960	07	31,696	71
Καταθέσεις ἑντοκοὶ »		110,344,316	63	109,147,283	11
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπεζῆς 3 % εἰς χρυσόν »		42,449,880	—	42,449,880	—
» 2 1/2 % εἰς τραπ. γραμμάτια »		20,476,000	—	20,476,000	—
Ὑπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπεζῆς 3 % εἰς χρυσόν »		1,745,090	—	2,217,432	—
» 2 1/2 % εἰς τραπ. γραμμάτια »		319,152	50	439,000	—
Καταθέσεις ταμειυτηρίου »		10,705,158	20	10,281,382	09
Διάφορα Δρ.		4,396,189	34	2,841,268	57
		396,155,260	99	400,024,444	37

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 Μαρτίου 1908.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: Ἐν Λονδίῳ (22 Fenchurch street), Ἀλεξανδρεία, Καῖρῳ, Χαρτοῦμ (Σουδάν), Κωνσταντινουπόλει (Γαλατᾶ καὶ Σταμπούλ), Σμύρνη, Θεσσαλονίκη, Καβάλλα, Πειραιεῖ, Πάτραις, Βόλῳ, Σύρῳ, Καλάμαις, Χανίοις, Ἡρακλείῳ, Ρεθύμνῃ (Κρήτης).

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ΗΣ} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1908

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ταμείον καὶ Ἐθνικὴ Τράπεζα	Δρ.	6,647,269.47
Διαθέσιμα παρὰ ταῖς ἐν Εὐρώπῃ Τρ. εἰς χρ.	»	4,393,506.56
Χρυσὸς καὶ Συνάλλαγμα εἰς χρυσόν.	»	2,996,293.11
Προεξοφλήσεις Κεντρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων	»	13,467,889.52
Δ/μοὶ τρέχοντες εἰς χρυσόν καὶ δραχμὰς		
ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων	»	61,380,154.02
ἐπὶ ἐμπορ. καὶ ἄλλων ἐγγυήσεων	»	21,558,064.42
ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων	»	9,506,399.80
Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων	»	2,652,022.58
Προσωρινοὶ τρέχοντες λ/μοὶ εἰς χρυσόν καὶ δραχμὰς	»	12,695,226.42
Χρεώγραφα καὶ τοκομερίδια εἰς χρυσόν καὶ δραχμὰς	»	13,407,417.14
Ὁμολογίαι Ἐθνικῶν Δανείων καὶ Δάνεια εἰς Δήμους, λιμένας καὶ λοιπὰ Νομικὰ πρόσωπα	»	6,128,282.65
Καταστήματα καὶ κτήματα	»	2,376,093.—
Ἐξόδα ἐγκαταστάσεως Κεντρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων	»	710,140.12
Ὑποκαταστήματα καὶ διάφορα	»	2,715,611.58
	Δρ.	160,634,370.39

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἑταιρικόν	Δρ.	40,000,000.—
Ἀποθεματικόν τακτικόν	»	8,915,000.—
ἔκτακτον	»	500,000.—
Ὁμολογίαι φρ. χρ. 2 1/2 ἑκατ. ἐξοφλητέαι τῇ 1 ^ῃ Ἰουλίου 1924	»	2,750,000.—
Καταθέσεις εἰς χρυσόν καὶ δραχμὰς	Δρ.	75,857,941.67
Ταμειυτήριον	»	4,920,057.01
Ταμείον συντάξεων ὑπαλλήλων	»	388,658.55
Ἐξωτερικοὶ λ/μοὶ εἰς χρυσόν	»	25,483,749.98
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι	»	1,166,128.08
Γραμμάτια εισπραθέντα εἰς χρυσόν καὶ δραχμὰς	»	487,261.60
Μερίσματα πληρωτέα	»	957,860.—
	Δρ.	160,634,370.39

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
Ζ. Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Φ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ Προεξοφλήσεις, Εἰσπράξεις γραμματίων, Προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, Ἀνοίγει τρεχομένους λ/μούς ἡγγυημένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τραπεζικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ συμφερωτάτους ὅρους, Δέχεται χρεώγραφα πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων, Ἐνοικιάζει χρηματοκιβώτια εἰς ἰδιώτας, Δέχεται καταθέσεις χρημάτων εἰς χρυσόν καὶ τραπεζογραμμάτια πληρώνουσα τόκον:

3	%	εἰς πρώτην ζήτησιν
3 1/2	%	διὰ καταθέσεις ἑξ μηνῶν
4	%	» » ἐνὸς ἔτους
5	%	» » δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα

Διὰ τὰς εἰς τὸ Ταμειυτήριόν της, λειτουργοῦν καθ' ἑκάστην, καταθέσεις ὡς καὶ διὰ τὰς χάριν ἀγαθοεργῶν σκοπῶν, πληρώνει τόκον 4 1/2%.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

Ἀθήναι. — Ὅδὸς Ἑρμοῦ
Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐν-
τυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλι-
τεχνικά. — Ἐργοστάσιον γραβί-
λων τέλειον. — Χάριτες τυπογρα-
φικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων
παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.
Ἐυθηνία, ταχύτης, ἀκριβεία.

ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟ ΦΑΛΗΡΟΝ
ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΝΤΣΙΜΕΛΟΥ
Παράρτημα ἐν Ἀθήναις
Ὅδὸς Χαλκοκονδύλῃ 34^α.

ΟΛΑ ΤΑ ΓΑΛΑΚΤΕΡΑ ΕἶΔΗ
ΓΑΛΑ ΑἴΓΝΟΤΑΤΟΝ
πρὸς 80 λεπτὰ ἢ ὀκτ.
ΜΙΑ ΔΟΚΙΜὴ ΑΡΚΕΙ
ΔΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ

ΤΕΪΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Εἶναι τὰ ἀριστα τῶν Τεϊῶν, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ, ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖται ἐπὶ ἐκάστου πακέτου ἢ κυτίου τὸν ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰς πρώτας τάξεις Ἑδαδιμο-
πωλεία Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βό-
λου, Πατρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου, Λαμίας καὶ Κρήτης.

Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ. — Ἐν Πειραιεῖ (Στοὰ Ριζάρη).

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 1908 ΔΡΑΧΜΑΙ 900.000 ΚΕΡΔΗ ΕΤΟΣ 1908

4 ΔΡΑΧΜΑΙ ΕΚΑΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ ΙΣΧΥΟΝ ΔΙΑ ΤΑΣ 4 ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ
1 ΔΡΑΧΜΗ ΕΚΑΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ ΙΣΧΥΟΝ ΔΙΑ ΜΙΑΝ ΕΚ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

4	Μεγάλα κέρδη	ἑξ 100,000	ἑκ 400,000	Δραχμῶν
4	Κέρδη	ἑξ 25,000	ἑξ 100,000	Δραχμῶν
4	Κέρδη	ἑκ 10,000	ἑκ 40,000	Δραχμῶν
12	Κέρδη	ἑκ 5,000	ἑξ 60,000	Δραχμῶν
20	Κέρδη	ἑκ 1,000	ἑξ 20,000	Δραχμῶν
1644	Κέρδη	ἑξ 100	ἑξ 164,400	Δραχμῶν
2312	Κέρδη	ἑκ 50	ἑξ 115,600	Δραχμῶν
4000	ἐν ὅλῳ Κέρδη ἀξίας		900,000	Δραχμῶν

Μέχρι τῆς πρώτης κληρώσεως (27/10 Ἀπριλίου 1908) θὰ ἐκδοθῶσι μόνον 300.000 τετρα-
δράχμων γραμματίων, ὑπ' ἀριθ. 1—300,000. Μόνον οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι θὰ τεθῶσιν ἐντὸς
τῆς κληρωτίδος, κατὰ τὴν κληρῶσιν ταύτην. Κατόπιν, θὰ ἐκδοθῶσι μονόδραχμα γραμμάτια,
ἰσχύοντα διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων, ὑπ' ἀριθ. 300,000 ἄχρις 1,000,000 θὰ
προσθεθῶσι δὲ ἐντὸς τῆς κληρωτίδος καὶ οἱ ἀντίστοιχοι ἀριθμοί.

Γραμμάτια πωλοῦνται: Εἰς τὰ δημόσια ταμεία καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπεζάς,
εἰς τοὺς σταθμάρχας καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ
πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς ΔΡΑΧΜΑΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ἑκάστον, ἰσχύον διὰ τὰς τέσσαρας
κληρώσεις καὶ πρὸς ΔΡΑΧΜΗΝ ΜΙΑΝ ἑκάστον γραμμάτιον, ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελε-
ταίων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ
Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ἡ πώλησις τῶν γραμματίων ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς 1/14 Ἰανουαρίου 1908.

Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΑ ΕΤΩ 1839

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ £ 315.510

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Κερκύρα, Κεφαλληνία, Ζακύνθος, Πάτραις, Πειραιεῖ, Τριπόλει.

Καταθέσεις. Ἡ Ἰονικὴ Τράπεζα Limited ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου 1907 καὶ μέχρι δευτέρας εἰδοποιήσεως, δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἐπὶ τόκῳ ὑπὸ τῶν κατωθι ὄρων:

2 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ μέχρι 100,000 Δρ. — 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ πέραν τῶν 100,000 Δρ. — 3 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 3 μῆνας. 3 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 2 ἔτη μέχρι 4 ἐτῶν. — 4 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ ἐπέκεινα τῶν 4 ἐτῶν.

Ἡ Τράπεζα δέχεται ἐπίσης καταθέσεις εἰς chèques ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἐπὶ τόκῳ, ὡς ἑξῆς: 3 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν. — 3 1/4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 6 μῆνας. — 3 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 1 ἔτος. — 4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 2 ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς ὃ εἶδος ἐγένετο ἢ κατάθεσις, παντὸς δικαιώματος χαρτοσήμου ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γνωστοποιεῖ

ὅτι σήμερον ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 9 1/2 π. μ. ἐνεργηθήσεται ἐν τῷ Καταστήματι αὐτῆς, καὶ ἐνώπιον τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἡ 110^η κλήρωσις τοῦ ἐκ φρ. 60,000,000 δανείου αὐτῆς, ἡ ὠρισμένη διὰ τὴν 19^{ην} Μαρτίου / 1^{ην} Ἀπριλίου.

Κατὰ τὴν κλήρωσιν ταύτην θέλουσιν ἐξαχθῆ ἐκ τῆς κληρωτίδος ἑννέα ἀριθμοὶ ὁμολογιῶν μετὰ λαχοῦ καὶ 1735 ἀριθμοὶ ὁμολογιῶν εἰς τὸ ἄρτιον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19 Μαρτίου 1908.

Ὁ Διοικητὴς

Σ. ΣΤΡΕΪΤ

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κολώνια

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Κουμώδεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Modes

Ἐρμεῖον, ὅλοι οἱ τελευταῖοι νεωτερισμοί: Φορέματα καὶ Ἐπανωφόρια, Πῦλοι, Στήθόδεσμοι, Ἀσπρόρουχα. — Ῥάπτρια καὶ Μοδίσται Παρισινὰ Mmes Lucie, Helène, Alice, Renée

Γαλακτοκομεῖα

Ι. Χρυσάκης, ὁδὸς Φιλελλήνων 4.

Βιβλιοδετεῖα

Σ. Ἀμπατζόπουλος, ὁδὸς Κολοκοτρώνη 7.

Φαρμακεία

Π. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Καφεζυθοποιεῖα

Πανελλήνιον, ὁδὸς Πανεπιστημίου καὶ Προαστείου.

Ἐδωδιμοπωλεῖα

Β. Απόττου πρώην **Γουλιέλμου**, ὁδὸς Σταδίου 9.

LA REVUE

ANCIENNE REVUE DES REVUES

Sommaire du 15 Mars. — Émile Zola, Fécondité, Travail, Vérité, pages inédites. — Stéphane-Pol, La réforme de la magistrature en France. — Erik Sjoested, Entre la

Russie et la Suède. — Sefer-Bey, La vie sociale à Cons/ple. — Gabriel Ferry, Prosper Mérimée et Stendhal. — Francis Marre, L'aliment de l'avenir. — Nicolas Ségur, Émile Faguet. — E. de Morsier, Le roman réaliste en Allemagne. — Xavier Roux, Le mouvement dramatique. — Collaborateurs, Le mouvement intellectuel en France etc. etc.